

Primož Vresnik

SKRIVNOSTNI ZADAH MOČVIRNE ROGOZE

Prvi del: močvirni plin:*vstajenje*
sodobna gotška drama v treh delih

Drama se ves čas odvija v našem in izmišljenem svetu.

čas: 2007, nedavna sodobnost, 1907 nekoliko davna preteklost, 1807 davna preteklost

lokacija: grad ob močvirju, podeželje in mestno okolje

dežela: Slovanogermanija, dežela s slovanskimi in germanskimi družbenimi elementi

žanr: drama/skrivnostno/fantastično/gotsko

Povzetek prvega dela: Skrivnostni zadah močvirne rogoze,

povabilo k branju:

Močvirni plin je naravni pojav in hkrati nadnaravna oseba pustolovske in fantastične drame.

Dogajanje se odvija na gradu, v neposredni bližini močvirja. Dogajanje dveh kriminalističnih preiskav je lokacijsko postavljeno na podeželje in mesto. Preiskavi kriminalističnega inšpektorja Rudolfa in agenta Alberta se ves čas vede in nevede vrtita okrog skrivnostnega močvirnega plina, ki s svojo fantastično prisotnostjo zaznamuje meščane mesteca *Močvirje ob Latvi*. Pojavljanje duha iz močvirja, kakor ga domačini imenujejo, je vse bolj nazorno in otipljivo, tako, da zgodba zaide v *Predmestno čenčo*, lokalni tabloid. Dogajanje se pričinja, ko tehnični upravnik Kvintold v nepojasnjenih okoliščinah zgrmi z dviznega mostu gradu v močvirno globel in se stopnjuje, ko se v bolnišnici s psihiatričnim oddelkom, pojavi prizor drevesa s človeškimi možgani v krošnji. Dramsko napetost povečuje še rop sefov narodne banke. Rop sefov banke je v Slovanogermaniji pereč problem, kakor v drugih deželah. Se razvija novo organsko bitje ali nova pojavna oblika močvirnega duha ?

Dramatis personae

KVINTOLD, srednjih let, tehničen upravnik na gradu, zvest poslu in najbližjim. Obvladanega vedenja. Pristaš zdrave pameti, lojalen v vsakem pogledu. Kvintold je zadržan in preudaren. Njegov humor je blag. Po svoji tehnični naravi ni nagnjen k fantastiki. Mož skope domišljije. V komunikaciji z Andražem se kaže njegov blag humor in občutek za vzgojo otrok, ki pozna tudi strožje prijeme.

ANDRAŽ, enajst let, živahen, zgovoren in radoveden otrok, ne zna biti pri miru, vedno v gibanju, rad ima fantastiko, stripe in stare radijske oddaje. Spoštuje tradicijo in umetniško preteklost, še posebej gotsko horror estetiko, ni značilen enajstletnik, temveč deluje večkrat odraslo, velikokrat bolj odraslo, kakor odrasli sami.

STARKA, pojavna oblika močvirnega duha, močvirnega plina v obliki stare žene, skozi na videz blago osebo se skriva oblastna in pokroviteljska oseba. Starka deluje kot oseba iz pravljice ali bajke. Vinilska oseba z milim glasom se sprevrže v osebo, ki zahteva in kroji usodo drugim. V enaki meri dobra, kakor slaba oseba.

POLICIJSKI INŠPEKTOR RUDOLF, zgodnjih srednjih let, nadarjen inšpektor. Dovzeten za halucinacije in fantastično, vendar zmeraj išče logično razlago in jasnost, tudi tam, kjer gre za področje nadnaravnega in mističnega. Dogaja pa se mu vse kaj drugega, kakor logičen potek dogodkov. Dobro opazuje, povezuje in odkriva. Velika mera preiskovalne imaginacije. Spreten sogovornik, nagnjen k dramatičnim izbruhom, odkriva in zanima ga več stvari hkrati. Večkrat krši policijski protokol in ni dovolj policijsko uraden, pogosto prehiteva protokol kriminalistične preiskave.

AGENT ZXX, srednjih let, trd pragmatik, nasprotje inšpektorju Rudolfu, precej suhoparen in strogo racionalen lik. Značilna krimič oseba B-produkcije oziroma hard-boiled dektetivske literature. Njegova funkcionalna prisotnost je močnejša kot njegova osebnost. Drugače brez posebne domišljije in preiskovalne imaginacije. Vodnik po preiskavi mu je zgolj vzročnopolosledično mišljenje. Razume se na protokol in kodeks. Dobra

samokontrola in previden v komunikaciji. Lojalen policist brez presežkov. Pravo nasprotje kriminalistu Rudolfu.

ELVIRA, dvojna osebnost, po eni strani prava hladnokrvna žena srednjih let, dobrih življenjskih zaključkov, zdravega mišljenja s sarkazmom. Velikokrat precej neposredna in netaktna. Nagnjena k črnemu humorju. Nagnjena h karikiranju. Po drugi strani pesniška rahločutna duša, nagnjena k solzavosti in zaščitništvu. Niha med zdravo razsodnostjo ženskega mišljenja in konfuznostjo, kar je posledica preobilja čustev. Kadi damske vitke cigarete.

OTMAR, višji upravnik na gradu, klepetav, ne zna držati skrivnosti zase, vendar zelo razumen v težavnih situacijah. Priznava moč in premoč močvirnega plina v grajskem okolišu. Enako je pristaš zdravega razuma, kakor mysticizma in nadnaravnega. Občasno kadi zajetne cigare.

BANČNIK, ekonomist z ekonomskim besednjakom, uradna oseba, brez drugih posebnih karakteristik

DIREKTOR BOLNIŠNICE, devetinštirideset let, kolerik na oblasti, zdravnik politik, kar naprej razmišlja kaj si bodo mislili sosedje, gre mu za imidž organizacije, katero vodi. Velik formalist. Nagnjen je k formi brez prodorne vsebine. V težkih situacijah se ne znajde, nadnaravno mu predstavlja grožnjo. Močan notranji strah, da bi ga imeli za norega. Ni najbolj spoštljiv do zaposlenih. Rad briše sledi. Nagnjen k manipulaciji in brisanju sledi na delovnem mestu.

VIŠJA SESTRA ZNANSTVENICA, rada ima nenavadnosti, znanstvenica, pravo nasprotje direktorja bolnišnice, drzna in željna inovativnosti. Znanstvenica v pravem pomenu besede. Etična. Polna življenjske energije, energična in trdoživa. Resnica je pri njej pred manipulacijo. Kljub znanstvenemu umu nekoliko nagnjena k vraževernosti oziroma nadnaravnim vsebinam življenja.

VODIČ PO GRADU, mlajši moški, enaindvajset let star, zelo razgledan in zelo iznajdljiv, širših obzorij, kakor ostale osebe v romanu. Drugače prožen v

komunikaciji, dobri vpogledi v situacijo močvirnega plina in vsega, kar je povezano z grajskim okolišem. Družbosloven in umetniški tip človeka.

BOLNIČAR, mlajši moški, petindvajset let, klepetav in iznajdljiv, hitro se vživi v položaj pacienta, drugače brez posebnih karakteristik

POLICIST 1, brez posebnih karakteristik

POLICIST 2, brez posebnih karakteristik

Iluzionistični, fantastični prizori v drami so predstavljeni skozi tehniko posebnih efektov. Obdelani so lahko na poseben medijski način, morebiti skozi animacijo.

Pred prvim prizorom slišimo na odru glasno hukanje sove. Sova se oglašča v zboru z ostalimi gozdnimi pticami.

Prvi prizor. Večer. Otroška soba na gradu.

Soba je na začetku prizora v polmraku, vanjo sije močno ulično svetilo. Na steni so posterji iz znanstvenofantastičnih serij. V sobi je veliko plišastih živali in igrač iz sveta fantastike. Postelja je prekrita s satenastim pregrinjalom vanilijeve barve. Polmrak preide v navadno neonsko razsvetljavo.

Sredi sobe stoji Andraž.

Andraž je oblečen v otroški kostim viteza in v roki drži plastičen meč.

Vrata otroške sobe se odpro. Na pragu stoji tehnični upravnik Kvintold.

V sobo prodre močna neonska svetloba z grajskega hodnika.

KVINTOLD: Kaj se pa ti greš? Mar nisi v pižami?

ANDRAŽ: Čakam ga.

KVINTOLD: Koga ? Preobleci se in takoj v posteljo.

ANDRAŽ: Ne. Čakam ga vendar...

Kvintold stopi do okna. Z rokami zatesni staro grajsko okno, zagrne zaveso.

Zavesa je bordo rdeča plišasta zavesa in spominja na staro plišasto gledališko zaveso.

Kvintold se obrne proti dečku, ki sedaj z mečem v roki sedi na postelji.

KVINTOLD: Andraž, starši ne slišijo radi, če ne poslušáš nikogar, če me ne poslušáš...

ANDRAŽ: Niste moj oče in tudi ne mama.

KVINTOLD: Seveda nisem.

ANDRAŽ: Čas je, da odidete iz sobe.

KVINTOLD: Čas je, da odložiš viteški oklep. Sem tvoj nadomestni oče in nadomestna mama, kadar gresta starša v gledališče.

ANDRAŽ: Ste samo očim in mačeha. V eni osebi.

KVINTOLD: Inteligentno povedano, moram reči... Odloži meč !

ANDRAŽ: Ne. Prihaja. In iz močvirja se dviguje megla.

KVINTOLD: Pojdi spat.

ANDRAŽ: In iz močvirja se dviguje plin.

KVINTOLD: To je samo lokalna vraža. Nehaj !

ANDRAŽ: Prihaja. Ste samo očim in mačeha. V eni osebi. In proti vam jaha stari zmaj.

KVINTOLD: Stari zmaj slabo vidi. Potrebuje očala in prav gotovo ne jaha v otroško sobo. K meni ali k tebi. Prav gotovo ne. Nehaj s to trapasto otroško igro zaboga.

V zaodrju se se zasliši lomastenje po močvirju in golčanje.

KVINTOLD: Kaj je to ?

ANDRAŽ: Ena izmed prikazni iz močvirja.

KVINTOLD: Kdo si drzne na grajsko posest, ob tej uri !?!

ANDRAŽ: Prikazen iz močvirja. Močvirni duh.

KVINTOLD: Grem. Čez deset minut pridem nazaj, glej, da boš v postelji.

In medveda ne pozabi...

Kvintold vzame plišastega medveda z omare in ga vrže na posteljo.

ANDRAŽ: Prestar sem že za plišastega medveda, to bi lahko že vedeli, gospod tehnični upravnik.

KVINTOLD: Gospodič, čez deset minut pridem nazaj... In ti veš, kaj ti je storiti...

ANDRAŽ: V ta mrak nikar ne hodite. Nikar !

Drugi prizor. Grajska sobana. Dnevna svetloba na odru.

Prostor nad kaminom. Andraž v družbi starinskega radijskega sprejemnika.

Na široki marmornati polici, ki je pritrjena nad kaminom, stoji starinski radio. Radio je v starem lesenem ohišju. Andraž se s pomočjo pručke povzpne in prižge starinski radio. Zasliši se žameten ženski glas.

GLAS IZ RADIA: Dvigniti se moramo iz močvirja. Dvigniti se moramo iz megle. Prehoditi od mraza otrplo šotasto stezo. Obiskati grad. Tukaj se pričinja naša zgodba... Večer. Nebo posijano z zvezdami. Hukanje sove v krošnji bližnjega drevesa. Pogled na grad iz žabje perspektive. Vidiyo se mogočni, a nejasni obrisi gradu v temi, če ti oči zaliva voda bližnje luže. Škripanje in škrtanje verig dvižnega mostu. Dvižni most se spusti. Pod njim je močvirni svet. Žaba skoči v močvirno vodo. V kolmežu in v močvirnem

trstičevju krilijo človeške roke. Umazane od svežega močvirnega blata so in plavajoče ritmično krilijo. Iz blata se dvigne velika človeška roka. Stisnjena v pest se razpre. Žilava, krčevita in blatna je ta roka. V močvirni vodi se šibko iskrijo zvezde.

ANDRAŽ: Daj, radio stari, bodi zaupljiv, povej, kaj se je zgodilo prejšnji večer...

GLAS IZ RADIA: Takoj, gospodič. Poudarjeno hukanje sove si slišal prejšnji večer. Kvintold se pojavi z močnejšo baterijo na spuščnem dviznem mostu. Z baterijo sveti na vse štiri strani neba. Dolgi snopi baterijske svetlobe dosežejo veje bližnjega gostega smrekovega gozda, ki se pričinja tako na levi, kakor na desni strani gradu. Vidimo sovo uharico, ki sedi in gleda z vrha drevesa. Na mostu se pojavi velika črna pojava, ki prične lomastiti proti Kvintoldu. Hoja velike črne pojave zveni, kakor da bi hlod udarjal ob tla. Kvintold v grozi posveti v svoj lasten obraz, odpre usta in na ves glas zakriči.. Močno se zaziba na robu mostu, izgubi ravnotežje in pade z mostu. V močvirno globel.

ANDRAŽ: To že vem. Kdo pa je bil takrat na mostu ? Kdo je pahnil Kvintolda z mostu ?

GLAS IZ RADIA:Na grajskem dviznem mostu ni nikogar. Samo poudarjeno hukanje sove. Prizor pod dviznim mostom: velika razprta roka, ki moli iz močvirnega blata, se ponovno stisne v pest in počasi potegne nazaj v tekoče blato. Pomladni mesec april je...

Radio preneha oddajati.

Andraž klofuta radio s strani.

ANDRAŽ: Prenehal si oddajati. To ni pošteno. Reci še kaj... Povej bistveno. Hej radio, hej ! To res ni pošteno.

Tretji prizor. Dan. Gozd na odru, veliko suhega listja gozdnatih listavcev je po tleh.

Srečanje inšpektorja in starke v mešanem gozdu.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Vedno ogrnjeni s pledom, mati ?

STARKA S PALICO: Nikoli nismo bili premožni, nikoli nismo imeli za moderne obleke. Moja skromnost je doživljenjska gospod. Kam ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Na grad.

STARKA S PALICO: Tja ne smete.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Zakaj ?

STARKA S PALICO: Nadihali so se močvirnega zraka.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kdo, mati ? Neodločno, nerazumljivo in bedasto govorite...

STARKA S PALICO: Nekoč me boš razumel, otrok moj, ne delaj se nevednega, dobro veš, da je plemiška družina Ujeda slabo končala. In zdaj je močvirje poškodovalo služabnika Kvintolda. Šolsko klop sva skupaj delila. Ranjen je. Vsi smo delček tega plina.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: To je lokalna vraža.

STARKA S PALICO: Pravljica !?! Vsakdo, ki se zadržuje več kot en dan na gradu; ve, da to ni vraža. Še preden se znoči, zapusti grad. Preden bo prepozno; prepozno za tvojo dušo, za tvojo trepetajočo dušo..

Starke z butaro na ramenu hiti preko odra v zaodrje.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kam jo drobite, mati ?

STARKA S PALICO: V čumnato. Nikoli nismo bili premožni, vendar smo kurili na drva. Zbogom. Če se ne boš držal mojih svaril, otrok moj, se še srečava. Obiščem te, preden ti dušo zagrne mrak. Zagotovo te obiščem, ker sem del vsega tega.

Četrty prizor.

Grad. Grajska sobana. Navadna neonska razsvetljava na odru.

Z inventarja visijo posušeni sloji zlatega rmana ali posušeni škrlatni listi vinske trte, kar daje grajskemu pohištvu secesijski nadih. Po svečnikih se vzpenjajo posušene vitice tropskih ovijalk. Na eni izmed omar stoji velik odrski tranzistor, ki občasno v posameznih prizorih oddaja vezno besedilo, tam, kjer dvogovori in pogovori ne zaobsežejo, povedo vsega. Pohištvo naj bo iz črnega hrasta, mahagonije ali javorja. V ozadju odra je projektno platno, še pred njim pa ogledalo. Zapršeno, s sledovi človeških prstov na steklu. Veliko okno grajske sobane gleda na skalnati pomol. Okno gleda na tapetniško slikarijo. Okno gleda na motiv, ki je v slogu tapetniškega slikarstva sedemnajstega stoletja.

Policijski inšpektor in Otmar v uradnem pogovoru.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Želim, da mi nekaj razjasnite...

OTMAR: Če bom lahko...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ko sem prišel v mestece, so meščani pričeli zapirati okna, zatrepe, polknice...

OTMAR: Tisti v hišah...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Nikogar ni bilo na spregled. Na ulici ni bilo nikogar. Nihče se ni zadrževal...

OTMAR: Zunaj !?!

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ja.

OTMAR: Latvačani niso posebej družabni, še manj gostoljubni. Ob urah dviga močvirnega plina in megle ni žive duše v mestecu Močvirje ob Latvi.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ob vsakem mojem koraku se je zaprlo okno in slišal tresk zatrepa na oknih.

OTMAR: Hiš je veliko, oken prav tako... Sicer pa nimajo radi policije, vam pa se na daleč vidi, da ste mož postave – človek iz policije.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Niste prvi, ki tako misli.

OTMAR: Tudi mene ni pred petindvajsetimi leti, ko sem prvič šel skozi *Močvirno latvo*, doletela ravno dobrodošlica. Pred tablo z napisom mesteca je ležal skelet psa z gnilim jabolkom v gobcu. V skoraj razpadlem gobcu psa okostnjaka je gnilo jabolko.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Vsekakor mračen prizor.

OTMAR: Somračen. Na grad sem prihajal kot novopečeni učitelj. Prizor je bil vreden domišljije piscev fantastike, mene pa je obtežil, kakor da bi nekdo lopato črne energije vrgel na sredo moje duše. Bil je nedvomno težak simbol. Poln pomenljivosti in preroške vsebine za dogodke, ki so se kasneje zgodili.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Včasih imajo podrobnosti velika usta.

OTMAR: Res je. Preklete res.

Podobo pokrajine sestavljamo iz dreves ob cesti, polomljene ograje ter nenapovedanega dogodka. Prizor je napovedoval halucinacije in privide, ki ne nastajajo samo v možganih, temveč jih premoreta tukajšnja narava in pokrajina. Da, mrtev pes z gnilim jabolkom v gobcu. Videl sem, kako je megla mezela preko kosti in vlažne pasje kosti so zaudarjale po močvirju.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Lahko natančneje opredelite močvirni vonj !?!

OTMAR: Vroč ali hladen vonj zaležane postane vode, polne postanega blata in grenkega kolmeža. Razpadajoč zeliščni vonj, poln vlage...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Surov vonj kolmeža, to prepoznam, to sem najprej zavohal v tej pokrajini.

OTMAR: Pred nevihto so sabljasti listi kolmeža v močvirju nekako grozeči. Zelena barva močvirja se prebarva v sivo. Še posebej, ko se prične dvigovati močvirni plin, kolmežove kapljice podaljšujejo morfinski učinek morfija, vam kaj to pove !?!

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Bolj malo. Ljudsko zdravilo za želodec in črevesje podaljšuje učinek morfija. Prvič za to slišim. Sliši se tako neutemeljeno.

OTMAR: Prvič ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ja, prvič.

OTMAR: Stopiva v salon.

Možaka stopita v sosednji odrski prostor, v katerem stojijo steklene vitrine s poldragim kamenjem.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Z veseljem. Poldrago kamenje v vitrinah.

OTMAR: Cele zbirke.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: To je torej rožavec...

OTMAR: Ja, rožavec.

Prejšnji lastnik gradu je zbiral poldrage in drage kamne.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kamnina me spominja na kos puranjega mesa, pravkar pripravljenega; umitega in posoljenega.

OTMAR: Graščak Severin je imel celo zbirko kamnov. To je bila njegova strast. Zbirati. Potovati. Zbirati. In ponovno potovati, zbirati in potovati.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Na daleč bi človek dejal, da je to res kos puranjega mesa.

OTMAR: A res na daleč. To je kamen ljubezni. Iz njegove zbirke. Poglejte, vitrine se kar šibijo pod težo kamnov.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: In sijejo prav tako. Poglejte, tam je kamen, kakor da bi bil obsijan z mesečevo svetlobo...

OTMAR: Da, to je Mesečev kamen... Lunin kamen...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: In to !?! Kakor meteorska kamnina sredi vesolja.

OTMAR: Ni daleč od resnice. Gre za vulkansko kamenino. Zvezdni ahat iz pacifiškega otočja.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: In to !?! Spominja na kamen, poškropljen z živalsko krvjo.

OTMAR: To je rubin. Rubin ima zmeraj bordo rdeč lesk. Res, barva ima odtenek barve posušene živalske krvi.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kaj pa je to ? V tej vitrini niso kamni.

OTMAR: Kje ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Tukaj, ob izhodu. Pod portreti graščakov.

OTMAR: To so figurice iz keramike. Njegova druga zbirateljska ljubezen. Potovati. Obiskovati salone. Zbirati. Potovati. In ponovno obiskovati salone in gledati v vitrine.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Vitrina kar sije od miline figuric...

OTMAR: Keramične figurice. Devetnajsto stoletje pač.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: In tale prizor v vitrini... Mislim, tile dve figurici...

OTMAR: A na belem čipkastem prtiču ? Pastirica in dimnikar.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Pastirica in dimnikar. Dimnikar in pastirica – ljubezenski par !?!

OTMAR: Vi ugibate. Vidim, da ne poznate.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Poznam, kaj !?!

OTMAR: Andersenove bajke *Pastirica in dimnikar*.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ne.

OTMAR: Parček je bežal iz meščanskega salona v svet. A na strehi, na dimniku, ju je obšlo spoznanje, da je svet pregrob za njuna porcelanasta telesca. Če se odpravita v svet, obstaja precejšnja možnost, da se razbijeta.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: In vrnila sta se v meščanski salon.

OTMAR: Tako je.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Zakaj sta pravzaprav zbežala iz salona ?

OTMAR: Ded jo je obljubil drugemu, spoštovanemu gospodu, ki ne živi skromno, kakor dimnikar.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: In po povratku v salon !?!

OTMAR: Preberite bajko.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Sprašujem tistega, ki je to bajko že prebral.

OTMAR: Gre vendar za leposlovni užitek.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Moje delo ni povezano z literarno domišljijo. Potrebujem fakte. Neizpodbitno hladna dejstva. Inšpektor sem.

OTMAR: Tudi ko gre za zgodbo iz sveta fantastike ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ja.

OTMAR: Ded, stari Kitajec, narejen iz najboljšega porcelana, ni mogel več nasprotovati ljubezenski zvezi, zakaj v srdcu se je razbil in je imel sedaj zlepljeno sestavljeno glavo. In za vekomaj zalepljena usta.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Spretna domišljajska zgodba.

OTMAR: Vaši motivi...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Moji motivi so stvarni. Raziskovanje in preiskava. Vendar ne morem...

OTMAR: Kaj !?!

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ne morem raziskovati močvirnega plina. Policijski inšpektor sem. Nisem kemik, ne fantast. Ne morem preganjati oseb iz fantastičnega sveta. Obtožiti in prijati plina iz močvirja. In ga privedi v sodno dvorano. Ali kako že !?!

OTMAR: Na sledi ste...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Na sledi sem samo resničnim dogodkom. Poznam to lokalno vražo o močvirnem plinu. Za zaprtimi vrati ste mi jo razložili, kakor je razložena v lokalnem letopisu, z letnico 1807.

OTMAR: Če se boste v gradu zadrževali, kaj več kot le en dan, boste izkusili in okusili učinek močvirnega plina.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ostajam nekaj dni na gradu.

OTMAR: Ostajate. Vsakdo, ki se zadržuje več kot en dan na gradu, ve, da to ni vraža.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Pred kratkim mi je to nekdo že dejal.

OTMAR: Kdo ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ni pomembno.

OTMAR: Nekaj dni na gradu, inšpektor. To bo prav gotovo spremenilo vaš pogled na zadevo.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Dovolite mi dostop do dokumentacije. Dovolite mi, da zaslišim nekaj zaposlenih na gradu.

OTMAR: Dovoljujem.

Kratka zatemnitev na prizorišču, iz teme zaodrja prihaja orkestrska glasba.

Peti prizor. Grad sredi dneva. Pogled občinstva meri na grajsko okno. Ponovno smo v grajski sobani. Steče pogovor med inšpektorjem, Otildo ter Otmarjem. V pogovor posežejo prividi. Odrski reflektorji ponazarjajo iluzionistično odrsko dogajanje s svetlobnimi efekti.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Otilda, zakaj se stegujete roke proti zaprtemu oknu. Poglejte !

OTILDA-ELVIRA: Gospod inšpektor, ne razumem vas, do tega trenutka sem vas razumela, sedaj pa vas, oprostite, ne razumem...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Mar ne vidite dva para človeških rok, ki se krčevito stegujeta proti kljuki okna...

OTILDA-ELVIRA: Proti kljuki okna... Gospod Rudolf, zunaj so samo gole veje platane, ki molijo do okna, no, te se skoraj dotikajo okna...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Prst moli iz raztrgane nogavice ali čevlja, Elvira, tukaj gre za človeške roke. Zaboga, prsti migljajo kakor deževniki...

OTILDA-ELVIRA: Izgubljate prisebnost...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Roke bodo razbile okno, mar ne vidite, Otilda-Rusalka, storite kaj, vaša pasivnost je prav tako grozljiva...

OTILDA-ELVIRA: Grozljiv in spačen je vaš obraz. Napačno izgovarjate moje ime. Močvirni plin. To je močvirni plin. V vašem telesu, v vaši glavi...

Na prizorišču se nenadoma zasliši OFF glas. Glas Otmarja gre skozi naša ušesa.

OTMAR: Nekaj dni na gradu. To bo spremenilo vaš pogled na zadevo... To bo spremenilo vaš pogled na zadevo. To bo spremenilo vaš pogled na zadevo. To bo spremenilo vaš pogled na zadevo.

Pojavi se Otmar. Sunkovito odpahne vrata, ki vodijo na oder.

Otmar z nogo in s čebrom hladne vode polije policijskega inšpektorja. Dogajanje je sunkovito in akcijsko. Polit inšpektor globoko vdihuje in izdihuje, od njega se pari modrikasta para.

OTMAR: Staro zdravilo zoper blodnje...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Hladno zdravilo. Voda. Hvala.

OTILDA-ELVIRA: Videl je človeške roke...

OTMAR: Namesto vej platane, kaj !?!

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Imate brisačo !?! Polili ste me, kakor cucka.

OTILDA-ELVIRA: V modi so frotiraste.

OTMAR: Ko je človek premočen do kože, mu ni mar za modo. No, naj bo frotirasta brisača.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Dajte mi brisačo !

OTILDA -ELVIRA: Megla se dviguje.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Prišežem, da sem videl...

Inšpektor Rudolf si briše obraz in gleda izraz lastnega obraza v pomodreni šipi.

Šipa ima modrikast odtenek.

Kaj je to ? Je to sploh megla ?

OTMAR: Veseli me, da dvomite. Tokrat je vaš dvom drugačen. Dvomite drugače, kakor ste dvomili pred dnevi. To je naraven pojav in vendar ni.

OTILDA - ELVIRA: Plin povzroča privide.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: To sem bral v letopisu...

OTMAR: Letnice 1807, 1907 in 2007 imajo nekaj skupnega. Po skoraj dvesto letih prividi niso izginili. In to lahko potrди sedaj tudi policijski inšpektor, njegova pljuča...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: A ta vrag gre skozi pljuča ?

OTMAR: Najpogosteje.

OTILDA - ELVIRA: Tudi skozi želodec. Brinove jagode so tukaj strupeno grenke, ker se tukaj srečujeta šibek sredozemski in celinski zrak. Zadnje šibke sape sredozemskega zraka prehajajo v celinski zrak. Brinove jagode tukaj niso dobre. Nerazvite in strupeno grenke so.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Vidi se, da ste iz boljše družine. Predvidevam, da je v vašem salonu stal klavir.

OTILDA-ELVIRA: Ja, stal je. Zakaj sprašujete ?

OTMAR: To je vendar vsakomur jasno, da Otilija- Elvira zna razlikovati klavir od korita, da je njeno boljše vedenje izraz omikane dobre vzgoje, ki jo je bila deležna kot otrok.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Zunaj še zmeraj vidim slabotne obrise človeških rok.

OTILDA-ELVIRA: Močvirni plin še zmeraj deluje...

OTMAR: Še vedno vas ima v oblasti.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Roke se umikajo. Izginevajo skozi meglo.

OTMAR: Še zmeraj deluje, vendar pojenjuje. Roke se umikajo. Podoba se oddaljuje.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Vidijo se roke v megli, ki tipajo v prazno.

OTILDA-ELVIRA: Kakor v baletni predstavi.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Nič ne vem o baletu. Tu me povsem zmanjka. Živo pa me zanima močvirni plin...

OTMAR: Močvirni plin je kemični zvarek razpadlih možganov človeškega in nečloveškega izvora, tukajšnjega rastlinja iz pradavnine in tekočega zemeljskega plina, ki buhne iz globine zemlje. Od časa do časa se pokadi na obrežju in dim gre preko močvare, v njega vtkejo svoje privide možgani, ki razpadajo v sanje.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kdo verjame temu ? Tej butasti fantastiki...

OTMAR(se zasmije): Čim zdrava pamet pridobi na moči svoje jasnosti, že so sanje in prisluhi neumnost.

OTILDA-ELVIRA: Kdo verjame temu ? Rudolf, sami ste krilili z rokami pred nekaj minutami in ni delovalo, kakor da se imate v oblasti...

OTMAR: Še najmanj v oblasti zdrave pameti. No, v kateri smeri bo potekala preiskava, če se inšpektor nima v oblasti ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Nekaj ste mi natrosili v kozarec.

OTILDA-ELVIRA: Kaj !?!

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Mamilo. LSD.

OTILDA-ELVIRA: Nobenega kozarca česarkoli vam nisem ponudila, tukaj ste službeno.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Uradno !?! Službeno !?! V roki sem držal kozarec, nekaj ste mi natrosili vanj. LSD.

OTILDA-ELVIRA: LSD je precej iz mode.

OTMAR: Nobenega kozarca niste držali v roki. Kolikor mi je znano je potrebno imeti za uživanje LSD- ja pivnik.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Sem.

OTILDA – ELVIRA in OTMAR: Niste. (istoglasno)

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Vsi ti slikoviti prizori s plesočimi rokami...

OTILDA- ELVIRA in OTMAR: Ustvaril jih je močvirni plin. (istoglasno)

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Nemogoče. S tem se do sedaj še nisem srečal. Moja preiskava...

OTMAR: Vaša preiskava je v slepem rokavu, ker se opirate samo na zdravo pamet.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ne morem se na blodnje...

OTILDA-ELVIRA: Tudi kozarec, ki naj bi ga držali v roki, je sestavni del teh vaših blodenj. Tudi kozarec z mamilom je ustvaril močvirni plin. Tukaj deluje močno, tisoč na tisoče podob ustvarja... Tisoč na tisoče podob ustvarja in vse so zelo nazorne.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: V slepem rokavu sem !?!

OTMAR: Ljudje tod okrog, ljudstvo okrog močvirja bo in je dejalo: storilec je močvirni plin. Vaša preiskava tukaj ne velja kaj dosti. Vaše ugotovitve prav tako ne. Na koncu boste preiskovali več stvari hkrati in ničesar določnega. Vrteli se boste v razmočvirjenem krogu črne magije.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Obtoženec je močvirni plin.

OTILDA-ELVIRA in OTMAR: Da.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Potrebujem kakšen dan, da pridem k sebi, potem bi se rad z vami, Otmar, pogovoril o tehniki in tehnologiji, ki je v gradu. O bolj otipljivih rečeh. O tehničnih procesih v gradu.

OTMAR: Prav rad.

Stenska ura.

Stenska ura bije desetkrat.

Šesti prizor. Dan. Grad. Pogovor o tehniki v gradu.

OTMAR: Vsak vogal. Poznam vsak vogal v tehničnem pomenu besede. Po duši sem namreč inženir. Kot rečeno: grad z vogelnimi pomoli in stolpiči obvladam skozi oči tehnika.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Povejte mi najpoprej kaj o varnostnih napravah...

OTMAR: So računalniško vodene.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Imate vzdrževalca !?!

OTMAR: Imamo.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Njegovo ime ?

OTMAR: Želel je, da tega ne izdamo tretjim osebam. Takšen je naš skupen dogovor.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: In če pridem drugič na grad z nalogom.

OTMAR: Saj poznate postopek: z nalogom se pride, če obstaja močno utemeljen sum. Fant je zelo mlad. Toliko zaenkrat o njem.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Povejte mi še kaj o gradu skozi varnostne mehanizme in mehanizacijo, ki je tukaj vgrajena in razpoložljiva !?!

OTMAR: V gradu se je mogoče gibati izključno z magnetno kartico. V *viteški salon* in v *Dvorano helebard in mečev* je možno priti samo s potegom kartice na magnetnem odzivniku.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Videl sem, da so določeni prostori pod pin kodo.

OTMAR: Res je. Štiri številke v aparaturi vam odprejo vrata v prostore, kjer na steni visijo umetniške slike, kjer hranimo zlatnino in ostale grajske dragotine.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Razpolagate z detektorji ?

OTMAR: Ja.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Natančnejši podatki v zvezi s tem, prosim !

OTMAR: Razpolagamo z detektorji ovir na optični osi. Prostori z vrednostnimi predmeti in dragotinami so prepredeni z infrardečimi žarki. Pravzaprav klasično varovanje, ki se ga poslužujejo muzeji in gradovi po svetu.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kaj pa mehanska opravila ?

OTMAR: Dvižni most je po novem računalniško voden. Gre za mehanska opravila s pomočjo računalniških ukazov.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Prej je za to skrbel Kvintold.

OTMAR: Ja. In še naprej bo.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Zaupate novotarjam na gradu ?

OTMAR: Hočete iskren odgovor ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Prosim.

OTMAR: Kvintoldova spretna roka je bila zmeraj zanesljivejša od sodobne računalniške tehnike. Nikoli se nam ni zgodilo, da bi dvizni most zaskočil in obstal na pol poti dviganja ali spuščanja.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ko računalnik zablokira...

OTMAR: Ko računalnik zablokira, se most ne dvigne ali pa obstane in ne gre ne naprej in ne nazaj. Humorja tukaj ne manjka, vendar človek ni vedno razpoložen za štose. Še posebej, če se mu mudi v mesto. Toliko desetletij je ročno dvigoval in spuščal most, tako, da Kvintolda jemljem za najboljšega tehničnega upravnika, kar jih poznam.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ali res ni nikoli zatajil ?

OTMAR: Bil je strašno visok sneg in bile so nevihte s pobesnelim vetrom, toda nikoli, res nikoli ne pomnim, da tehnični upravnik ne bi izpolnjeval želja in ukazov v zvezi z dvigovanjem in spuščanjem mostu.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ni Kvintold malo preveč idealno predstavljen..

OTMAR: Ne gre za ideale, ampak za druge stvari. Vedno je bil pri stvari, zavzet in osredotočen, zato je bilo vse narejeno in opravljeno. Komaj čakamo, da pride iz bolnišnice... Naš računalnik je bil v prospektu sploh idealno predstavljen.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Zgrmel je z mostu in bil nekaj časa klinično mrtev.

OTMAR: Lahko bi mu močvirje zalilo pljuča, če mu glave ne bi zadržale kolmežove korenine.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Srečal se je z nasilnežem.

OTMAR: Z nasilnežem neznanega in neprepoznavnega obraza in izvora.

V sobo pride Otilda-Elvira.

OTILDA -ELVIRA: Gospod inšpektor...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Dober dan, gospa.

OTILDA –ELVIRA: Verjetno rutinski pogovori z osebjem gradu...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Nadejam se, da bom zvedel kaj manj rutinskega in presenetljivega.

OTMAR: Presenetljivega ? Tehnika je strašno dolgočasna, če nanjo gledaš z očmi pustolovca.

OTILDA-ELVIRA: O čem se pogovarjata ?

OTMAR: O varnosti v gradu.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: O tem da je bil Kvintold vsa leta najpriročnejši...

OTILDA-ELVIRA: Mislil smo, da bo računalniško upravljanje prineslo gradu večjo brezhibnost, a sedaj ugotavljamo, da je Kvintoldova starost manj moteči dejavnik, kakor sodoben računalnik, ki neprestano muha. Neprestano šteka.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Računalnik, ki muha ?

OTILDA-ELVIRA: Naivno smo sprejeli zdravorazumarsko dejstvo, da računalnik nima duše. Zmotili smo se.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Dušo ima človek, gospa.

OTILDA-ELVIRA Še več, gospod inšpektor, računalnik ima tudi svojo osebnost.

OTMAR: Dušo položeno v vso tisto vezje.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: To je zame kot praktika absolutno preveč...

OTMAR: Ko ste krili z rokami, v tisti noči, takrat niste delovali ravno kot praktik.

OTILDA-ELVIRA: Človeka obvladuje marsikaj...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Spet načenjate to temo.

OTILDA-ELVIRA: Zdi se mi, da je nismo dorekli do konca, ker si ne date ničesar dopovedati.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: V kozarec ste mi natrosili svinjsko dušico ali volčjo češnjjo.

OTMAR: Od kod vam to ? Zadnjič ste dejali: LSD. Mamilo, ki povzroča privide.

OTILDA-ELVIRA: Vztrajate pri kozarcu, ki ga niste držali v roki. Še vedno vztrajate.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Temperatura našega pogovora se dviguje. Gremo nazaj k temi. Kvintold je torej vreden zaupanja.

OTMAR IN OTILDA-ELVIRA: Ja.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: In pismo upravljanj...

OTMAR: Imamo to pismo.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kje ?

OTMAR: Seveda ga ne hranimo tukaj, na gradu. V sefu Narodne banke je.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ima tisti mlad fant vse kode in pine...

OTILDA-ELVIRA: Kot vzdrževalce varnostic brez teh številčk ne more.

Zakaj sprašujete ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: To je moja služba in poklicna radovednost. Ima tisti mlad fant varnostno kodo za sef...

OTMAR: Zakaj ga sumite ? Matevž je čisto fejest fant. Študent računalništva.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kot nepoklicana tretja oseba zvem njegovo ime...

OTILDA-ELVIRA: Otmar, izklepetal si njegovo ime, ne bi smel...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Priimek je za kriminalista popolnejši podatek. Matevžev je na tisoče. Vem toliko, kolikor na začetku pogovora, kajti priimek je pravi uradni podatek.

OTILDA-ELVIRA: Zaupanja je vreden, kot Kvintold.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Je pooblaščen za sef ?

OTILDA-ELVIRA: Je. Sicer pa sva vam povedala: pisma upravljanj ni v gradu. V trezorju Narodne banke je. Pet kilometrov od tod je, pet kilometrov iz tega močvirja.

OTMAR: Matevž nima ničesar z nasilnim dejanjem, na dviznem mostu.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Prehitri zaključki. Sta preverila stanje v sefu ?

OTILDA- ELVIRA: Ne.

OTMAR: Z veseljem vam dokaževa, da sta to dva ločena dogodka: premoženje, ki je shranjeno v sefu nima zveze s prerivanjem na dviznem mostu.

Sedmi prizor. Sefi Narodne banke. Zaprt prostor kovinskega leska ali prostor iz keramičnih ploščic.

Navzoči: bančnik, policijski inšpektor Rudolf, Otmar ter Otilda- Elvira.

Odprejo se velika vrata sefa. Zaslepujoča svetloba sije iz notranjosti sefa, prav tako se iz sefa pričinja valiti megla, ki na koncu prizora zadimi vse prisotne.

BANČNIK: Sef številka 133586720399... Gospa, gospoda...

OTMAR: Ste ob pamet ?

BANČNIK: Je kaj narobe ?

OTMAR: To ni živilska skrinja. Kje so dragotine, vrednostna pisma, obveznice ter dragi predmeti ?

OTILDA-ELVIRA: V sefu leži korenina. Poglejte !

BANČNIK: Predpostavljam...

OTMAR: Grenka korenina kolmeža...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Sredi luže iz močvirja samo ena samcata korenina.

BANČNIK: Ne, ni živilska skrinja. Komintenti in njihovi pooblaščenci upravljajo s sefom.

OTILDA-ELVIRA: Upravljajo !?! Ne, oni so imetniki te pravice, vi pa ste lastniki. To dvoje ni isto. Vi ste dejanski in resnični upravitelji sefov. Kje so predmeti ? Kje je pismo upravljanj ?

BANČNIK: Tisti, ki imajo pin kodo in ključe sefa najboljše vedo. Oni vedo. Stanje zadnjega izpiska sefa bi moralo biti stanje v sefu, vendar ni. Sef je prazen. Pravico imate...

OTMAR: Kakšna godlja- od vsega premoženja je ostal le kačnikovec kolmež. Od vsega premoženja je ostal le grenki kolmež.

OTILDA-ELVIRA: Kje je grofičin poročni prstan ?

BANČNIK: Predmeti se v sefih menjajo... tekoče vsebine...

OTILDA-ELVIRA: Vidim, da gre za tekoče vsebine. V sefu je korenina sredi mlake iz močvirja. Tekoča vsebina.

BANČNIK: Nehajte karikirati. Pravico imate do povračila.

OTILDA-ELVIRA: Kje je grofičin prstan ?

BANČNIK: Mi vodimo popise predmetov v sefih, vendar na željo komintenta, če gre za manj pomembne predmete, ta popis opustimo.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Banki ni ljubo to dejanje. Oškodovanka je tudi ona.

BANČNIK: Tako se govori. Mi nismo naročniki tega dotičnega kriminalnega dejanja. Če so vaši pooblaščenci nagnjeni k temu...

OTILDA-ELVIRA: Nagnjeni k temu.. Kvintold je pošten...prepošten... Matevž je...

BANČNIK: Pošten, prepošten...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Sef je pošteno prazen. To je dejstvo. Prepričanje o dobrih in poštenih pooblaščenih je trhlo.

OTMAR: Sef številka 133586720399.

BANČNIK: Ima natančen popis...

OTILDA-ELVIRA: Nima ga. Kje je prstan ?

BANČNIK: Ne vem. Stanje na listu papirja bi moralo biti stanje v sefu, vendar ni.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Sef je prazen in moker.

BANČNIK: Gospod Rudolf, tukaj je izpisek stanja...tekoče vsebine...

Otilda zabodeno pogleda bančnika in zavije z očmi proti stropu. Policijski inšpektor se osredotoči na branje izpiska.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Poglejmo... Da, da, da in še enkrat da. Včasih imajo malenkosti velika zgovorna usta. Kvintold je nazadnje položil brokatni prstan. Položil in ničesar dvignil..

OTMAR: Nekdo je dvignil...odnesel vse...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Včasih imajo malenkosti velika zgovorna usta. Še posebej, če gre za inicialke. Inicialki M.F. se javljata pogosto in sta povezani s samimi dvigi.

OTILDA-ELVIRA: Matevž je čisto fejest fant.

OTMAR: Kaj pa če je on dvignil in odnesel čisto vse ? Mogoče sva mu preveč zaupala. Temu fantu z angelskim obrazom.

BANČNIK: Tudi mušnice so lepe...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Vendar strupene.

OTMAR: Sef je spraznjen in naše oči strmijo v prazno. Mogoče sva mu preveč, res preveč zaupala...

OTILDA-ELVIRA: Komaj verjamem...

OTMAR: Otilda, v mladosti si pisala pesmi, tukaj ne gre za rahločutnost. Tukaj gre za tatvino, res hudo tatvino.

Otilda z robcem zaduši jok.

BANČNIK: Nista edina. M.F. je naš redni honorarni sodelavec. Narodna banka zaposluje študente računalničarje... Naša ekspozitura ima tega M.F. – ja.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Osebni podatki vzdrževalca so...

BANČNIK: Poslovna skrivnost.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Dajte no ! Ovirate postopek...

BANČNIK: Nimam kaj dati. Vzeti in videti moram vaš nalog... Oviram pa nič !

POLICIJSKI INŠPEKTOR: V kratkem se vidiva.

BANČNIK: Do tedaj je to seveda poslovna skrivnost.

OTILDA-ELVIRA: Poslovna skrivnost. Res, poslovna skrivnost. In zakaj je sef prazen je tudi poslovna skrivnost, kaj !?! Pri takšnih izumetničenih besedah in čudnem poslovanju sem še bolj ponosna na svojo odločitev, da del denarja hranim v nogavici in drage predmete v grajski orehovi omarici. Na gradu.

OTMAR: Otilda, bodi prisebna, denar je še zmeraj najvarnejši na banki.

OTILDA-ELVIRA: Otmar, no, poglej, kako je varno, kako je zajamčeno varno... Poglej v to škrbino v sefu, poglej v to praznoto skrinje. Samo luža se še lesketa v bančni skrinji.

BANČNIK: Otilda, ste naša dolgoletna in najzvestejša komitentka. Upam, da vaša odločitev za osebno narodno banko v nogavici ne bo vplivala na naše skupno sodelovanje. Upam, da se še vidimo na okencih *Narodne banke*...

OTILDA-ELVIRA: Poglej, vendar v to praznino v sefu, poglej, Otmar, v to prazno živilsko skrinjo, ki se izdaja za sef in nosi ime sef.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Gospa, znate razlikovati drobiž od bankovcev, nogavico od računa na banki; vem, da znate. Prenaglili ste se...

OTILDA-ELVIRA: Ko človek to doživi, postane denar v nogavici vrednota.

BANČNIK: Ampak ne takšna, da z nami ne bi mogli več sodelovati.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Otilda, kot nepoklicana tretja oseba želim vedeti za priimek tega Matevža...

BANČNIK: Kar ne gre pri enih vratih, gre pri drugih, gospod inšpektor, premeteno kaj !?! Ime in priimek dotičnega lahko izrečemo samo v diskretnih pogojih, še prej pa potrebujemo nalog za preiskavo. Takšnega, kakršnega smo si sami že priskrbeli, gospod inšpektor.

OTILDA-ELVIRA: Korenina kolmeža v sefu – najdiskretnjša lekarna v mestu.

OTMAR: Otilija, zdaj pa greš čez mero.

OTILDA-ELVIRA: Kdo je šel v tem primeru čez mero ? Kaj lahko storiva ? Kaj lahko sploh naredijo ? Ti, ki jih imamo za najmočnejše. Močvirna voda zamaka tudi takšno institucijo, kot je banka.

OTMAR: Predlagam, predlagam... Več pozornosti morava nameniti tistemu razpotegnjencu, ki pride ob četrtkih na vzdrževanje, pogledat sistemsko disketo in preverit ostalo mehanizacijo.

BANČNIK: Ko bomo v diskretnih pogojih izrekli njegovo ime, ne bo več na prostosti. In četrtki vzdrževanja na gradu odpadejo...

OTILDA-ELVIRA: Ponovno se bomo odločili za ročni vnos, za ročne vnose in operacije, vendar ne v računalniškem pomenu besede, temveč v fizičnem... Kvintold... Naš zvesti Kvintold.

OTMAR: Kvintold je v bolnici. *(jo prekine)*

OTILDA-ELVIRA: Vrnil se bo. Vrnil na gradu.

OTMAR: V to ne dvomim. Štiri desetletja je že na gradu.

OTILDA-ELVIRA: Štiri desetletja poštene ljudske tehnike. In samo enkrat je zaštekal in zdaj ga resetirajo v bolnici. Kvintold, čakamo te !

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Precej računalniški jezik, gospa, za nekoga, ki ni ravno na sceni sveta kompjuterjev, ki ne ceni računalnikov.

OTILDA-ELVIRA: V našem primeru je ključ od domačega predalnika varnejši, kakor ključ od sefa.

BANČNIK: V banki se bomo v bodoče trudili, da zanikamo vaš stavek.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Gospod Benjamin, neizbežno vprašanje: ima M.F rezervne varnostne pin kode vseh sefov...

BANČNIK: Posebni pogoji zavezujejo... Kaj me tako ostro gledate ?

OTMAR: Radi imamo enostavne odgovore, kot so: da, ne, ne vem...

BANČNIK: Ima jih.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: M.F. opravlja računalniške posle za vašo ekspozituro.

BANČNIK: Da.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Je bilo v zadnjem času karkoli narobe v zvezi z računalniškimi storitvami ?

BANČNIK: Bil je.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Tehnične ali računske narave ?

BANČNIK: Mislite stanje na računu ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ali stanje oziroma stanja v sefu...

BANČNIK: Več sefov je praznih in v vseh tistih, ki so izropani, leži korenina kolmeža v mlaki iz močvirja.

OTILDA-ELVIRA: Torej niste presenečeni

BANČNIK: Ne.

OTMAR: Za vas to ni ravno novost...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Zakaj nam tega niste povedali na začetku ?

BANČNIK: Na začetku, če je sef izropan, vsakega lastnika...

OTILDA-ELVIRA: Imetnika...

BANČNIK: Imetnika pravice do sefa zanima možnost oškodnine oziroma jamčenje...

OTMAR: Več sefov je praznih...

BANČNIK: Več. Gre za veliko tatvino. *Narodna banka* je zelo oškodovana, prav toliko, kolikor komintenti, najemniki sefov. Tukaj ni zabavno in ni nam do zabave, čeprav se zdi korenina kolmeža v mlaki iz močvirja smešna. Humor posebne vrste...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ima torej dostop do gesel, pin kode, šifre, številke računa...

BANČNIK: Ima jih.

OTMAR: Sefe ropa nekdo, ki je računalniško in tehnično spreten.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kaj ste storili do sedaj ?

BANČNIK: Danes ob 17.30 ga bomo prijeli. Vaš nalog ne bo edini.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Prepozen... Prijeli ga boste na podlagi bioloških sledi.

OTILDA-ELVIRA: Biološka sled, oh, ne dragi zbrani, gre za več kakor samo biološko sled, tukaj gre za živilsko skladišče zdrave prehrane... Vsi smo danes za eko in bio hrano.

OTMAR: Otilija, prenehaj zganjati burlesko...

OTILDA-ELVIRA: Nisem ti podstavila noge, kakšna burleska neki.. Raje poglej biološko neoporečno prehransko dopolnilo iz močvirja.

BANČNIK: Več kot žaljivi ste...

OTILDA-ELVIRA: Kdo in kaj je v tem primeru bolj žaljivo... (si z robcem pokriva jokajoča usta).

OTMAR: Greva domov, na grad, tega še niso izropali. Ampak so ga v denacionalizacijskem postopku vrnilo pravemu lastniku...

OTILDA-ELVIRA: Nobena politična stranka nam ni v tem konkretnem primeru stala ob strani. Kaj ga niso izropali ? Levi in desni politični veljaki sedijo na grajskih stolih, ki so jih odnesli z gradu. Sem videla na naši lokalni televiziji, ob poznih nočnih urah... Točno sem videla na katerih stolih, iz gradu, so sedeli... Levi in desni politični veljaki so v tem primeru isti. Sedijo na ukradenih grajskih stolih.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kamorkoli se obrneš, vedno nekomu kažeš ta zadnjo...

OTILDA-ELVIRA: Tukaj gre za imenitne stole, z imenitnim bordo rdeče tapeciranim plišem. Tukaj gre za nobel pohištvo. Stoli iz gradu so postali stoli za novokomponirane turbo folk politike.

BANČNIK: Oddaljujemo se od naše teme...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Čakajo me rutinski razgovori...

Osmi prizor. Grad. Prehod enega grajskega hodnika v drugega. Grajska hodnika sta v antičnih stebrih. Veliko dnevne svetlobe.

Razgovor policijskega inšpektorja z vodičem po gradu.

VODIČ PO GRADU: Veste, kdo je največji graščak na tem gradu ? Ne !?! Poznopopoldansko Sonce, ki poseda na razkošnih stolih. Mnoge so žal odnesli z gradu, tiste najbolj vredne. A tudi Sonce enkrat utone v močvirju in zjutraj prosojne meglice zavesijo črne jelše ob močvirju. Ledena izparina se pojavi v zgodnji jeseni in gre preko zime v pomlad. Ohranja se v poletju. Vsi štirje letni časi tukaj potekajo v izparinah. Hladno in ledeno izparino prinašata jesen in zima. V vroči izparini se kopata pomlad in poletje.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Lepo povedano. Z umetniškim občutkom. Pretanjenim, ugotavljam. Ampak ne trudite se... Jaz sem samo policijski inšpektor, zame so dovolj hladna dejstva.

VODIČ PO GRADU: Teh ni.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ne bova se preveč utapljala v močvirju subjektivnosti.

VODIČ PO GRADU: Kako ne ? Človek je simbolno bitje.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: No, mene so v mladosti učili, da človeka določa razredna zavest. Družbena zavest. Pustiva to ob strani. Po tem slikovitem uvodu s črnimi jelšami ob močvirju vas za začetek vprašam: koliko časa ste že vodič na gradu ?

VODIČ PO GRADU: Slaba štiri leta.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Grad je za javnost odprt ob..

VODIČ PO GRADU: Kakor veste ob četrtkih dopoldan. V skladu z mednarodno novelo o dostopnosti gradov v privatni lasti širši javnosti.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Lepo pravno povedano. Vidim, da vam niso tuja hladna dejstva.

VODIČ PO GRADU: Teh ni. Človek je venomer zmešnjava subjektivnega in objektivnega.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Da, neprestano imamo zmedo v glavi...

VODIČ PO GRADU: Zmeda v glavi. Megla v glavi. Pravijo, da so močvirni plini v vas izzvali privide.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Pravijo !?! Plini... (presenečeno)

VODIČ PO GRADU: Pravijo... No, ne samo pravijo, tako tudi piše...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kje ?

VODIČ PO GRADU: V *Predmestni čenči*. V regionalnem rumenem tisku.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: In vi kot resen šolan človek berete rumeni tisk ?

VODIČ PO GRADU: In ne samo jaz. Revije rumenega tiska in tabloide berejo vrtnar, hišnik, snažilke in vzdrževalec tehnologij v gradu, slednji mi je tudi izročil to revijo. V resnici članek ni slab...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Da ni...

VODIČ PO GRADU: Stvar je na dveh straneh predstavljena; gre za obširno pisanje. Članek piše o zgodovini gradu in o denacionalizacijskem postopku vračanja gradu pravemu lastniku. Ne piše samo o vas...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Da ne...

VODIČ PO GRADU: *Predmestna čenča* je lokalni krajevni časopis in zmeraj v lokalni trafiki razprodana. Poleg domačih komunalnih in infrastrukturnih razmer je v krajevni občasniki še veliko domoznanske tematike. Močvirnemu plinu, ki vas je zaval in kateremu ste podlegli, bo župan postavil turistično tablo... Tako piše tudi v časniku *Slovanogermanija post*.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Da bo...

VODIČ PO GRADU: Turistične table po svetu imajo tudi vampirji in čarovnice. Svetovna posebnost bo, da bo lokalni močvirni plin dobil obeležje... Na otvoritvi bi se lahko zbrali kemiki, farmacevti in okultisti sveta.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Bo njega učinek sestavni del turistične ponudbe ?

VODIČ PO GRADU: Šaljivec !

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Pojdiva od turistične ponudbe k rutinskim kriminalističnim vprašanjem. Vzdrževalec računalniške tehnologije vam je dal članek o najnovejših dogajanjih, povezanih z gradom.

VODIČ PO GRADU: Da. Zadnjo cifro *Predmestne čenče*.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: M.F. ?

VODIČ PO GRADU: Da, M.F.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Povejte mi kaj o njem !

VODIČ PO GRADU. Računalničar pač. Z dobro matematično-naravoslovno izobrazbo. Obožuje diferencialni račun in algebro. Ljubi algebro in algebraične strukture. Zna programirati.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Še kakšen podatek več...

VODIČ PO GRADU: Podatek več... (zavzdihne) Rad bi ustanovil računalniško podjetje. To je najina glavna tema pogovora. Pravzaprav njegova. Kar naprej goni eno in isto, to o lastnem računalniškem podjetju, da se že ponavlja, veste.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Za to potrebuje kapital.

VODIČ PO GRADU: Ja, za to potrebuje velik denar. Sicer pa... (se zamisli)

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kaj ?

VODIČ PO GRADU: M.F. ima brata dvojčka. Povsem sta si podobna. Samo mama ve, kdo je kdo. Po drobnih materinih znamenjih na vratovih ju prepozna in ločuje. Samo mama zna razlikovati enega od drugega. Ampak

res samo mama. Jaz ne. Vsi, ki ju poznamo, se neprestano motimo. Na ljubezenskih zmenkih mešata punce...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ah, razumem. Kako pa je ime bratu dvojčku ?

VODIČ PO GRADU: M. F.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: M.F. ima brata dvojčka M.F – ja. Dvojčka z istim imenom in priimkom...

VODIČ PO GRADU: Očitno ne mešata samo punc, ampak tudi bančne račune.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Od kod pa vam to ?

VODIČ PO GRADU: Govori se...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Govorice so vaša specialiteta.

VODIČ PO GRADU: Dajte no, kaj ne veste, da devetdest odstotkov predmestja in podeželja ustvarjajo kvante in govorce. S tem moramo živeti, gospod višji inšpektor...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Samo inšpektor...

VODIČ PO GRADU: Ko bo ta primer zaključen, gotovo sledi povišica.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Mogoče.

Za enkrat se vse vrtilo okrog tega skrivnostnega močvirnega plina.

VODIČ PO GRADU: Kjer vlada močvirni plin, tam je težko raziskovati in preiskovati. Kaj pravzaprav preiskujete ? In koga ? Veste, močvirni plin ustvarja izjemno čutne in nazorne podobe. Pa vendar je vse skupaj le utvara. Velika iluzija. Tako stvarne podobe ustvarja kakor vašo roko in črno jelšo ob močvirju.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Zmešnjavo resničnega in sanjskega.

VODIČ PO GRADU: Objektivnega in subjektivnega.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Močvirni duh naj bi bil živ.

VODIČ PO GRADU: Tako nekako.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Je kemična zmes ? Kemični zvarek ?

VODIČ PO GRADU: Vi šaljivec !

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Še kakšen podatek več...

VODIČ PO GRADU: Še kakšen podatek več... Še kakšen podatek več o... (zavzdihne) Kaj naj še povem ? Z M.F – jem si nisva tako blizu, da bi to sprožilo nevemkakšno gostobesednost v meni. Sicer pa... Stopite sem, k zašiljenemu gotskemu oknu. Od tod se odpira panoramski pogled na močvirje. Tukaj se ponujajo pravi koledarski motivi in res so iz tega mesta fotografirali za razne koledarje. Od tod se vidijo zeleni sabljasti listi kolmeža. Od tod se vidijo črne jelše, ki napovedujejo začetek močvirnega sveta...

Vodič in inšpektor tesno stojita drug ob drugem in sta naslonjena na antični steber.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kolmež da podaljšuje morfinski učinek...

VODIČ PO GRADU: Ne vem... Veliko zdravilnih zeli raste v močvirju. Kolmež sam po sebi ni omamna rastlina, vendar v kemični družbi s še kakšno rastlino podaljšuje učinke drugih rastlin.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ali ustvarja omamno čarovnijo v človeški glavi.

VODIČ PO GRADU: Sonce ostaja največji brezdelni graščak na gradu, kar naprej poseda po zofah in stoli.

Deveti prizor. Smo ponovno na gradu. V že znani grajski sobani. Dan. Razgovor inšpektorja in Otilde –Elvire.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Vodič po gradu, Benjamin, je precej umetniške narave...

OTILDA-ELVIRA: Večni absolvent umetnostne zgodovine. Vendar, sreča ga ljubi, že nekaj časa je naš lokalni vodič – vodič po vasi, močvirju in gradu. Vodič po naši regiji. Piše domoznanske članke za *Slovanogermanijo post*.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Za vas bi dejal, da ste zelo stvarni...

OTILDA-ELVIRA: Tudi moja osebnost ni sestavljena in zgrajena iz enega samega kosa. Nisem bila zmeraj praktična. V mladosti sem pisala pesmi in sanjala o sanjskem moškem. Dobila pa sem...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Delovno mesto ene izmed upravic na gradu.

OTILDA-ELVIRA: To me je doletelo. Potrebovali so ekonomistko z znanjem dveh tujih jezikov. Takrat sem bila še vodička po gradu.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Grofovsko rodbino seže s svojimi ženitvami v dve germanski deželi.

OTILDA-ELVIRA: In v dve slovanski.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: In kje hranite zvezek s pesmimi ?

OTILDA-ELVIRA: Ne gre za zvezek, svoje pesmi sem objavljala v srednješolskem glasilu *Mladi obeti*, še vedno jih hranim v lesenem kovčku. Glasila vztrajno rumenijo, kakor se jaz gubam.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kako pa ste prvič potovali v te kraje – z vlakom, avtobusom ali avtom !?!

OTILDA-ELVIRA: V nek spomin ste dregnili. Nekaj se mi je zgodilo, pripetilo na poti sem, ko sem jo prvič ubirala skozi močvirnat svet. Nekaj pomenljivega, nekaj izjemno simboličnega.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Srečali ste starko.

OTILDA-ELVIRA: Kako veste ! (skoraj zavpije) Tega do sedaj ni slišal živ krst. Tega do sedaj nisem nikomur pripovedovala; še najbližjim ne.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Srečali ste starko s palico. Tudi sam sem jo...

OTILDA-ELVIRA: Medtem, ko ste vi srečali starko in medtem ko sem jo jaz, bi morala biti ta dotična starka že zdavnaj mrtva. Že zdavnaj pod rušo. Če je to bila sploh starka, če ni bil to spet kup smiselno urejenih plinov.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kup smiselno urejenih plinov ?

OTILDA-ELVIRA: Doživeli ste to. Urejene pline, ki se zgostijo v podobe. Roke, ki se stegujejo proti oknu.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: To je še zmeraj subjektivno doživetje.

OTILDA-ELVIRA: A doživetje prebuja močvirni plin...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Dajte no, nekdo mi je v kozarec vrgel LSD. Ali neko drugo halucigeno mamilo.

OTILDA-ELVIRA: Eno in isto popevko gonite ves čas. Ste bili takrat, ko ste srečali starko tudi pod vplivom svinjske dušice, opojne mušnice ali pod LSD-jem ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: To se že ves čas sprašujem.

OTILDA-ELVIRA: Starko sem res srečala.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Tudi jaz. Sicer pa stari ljudje so pogosto osamljeni in se radi pogovarjajo, prav tako pa radi nagovarjajo neznane ljudi.

OTILDA-ELVIRA: Sva bila tedaj oba pod vplivom mamil ? Sva bila tedaj pod vplivom pokrajine, ki deluje ves čas halucigeno, kakor en sam velik privid.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Le to vem, da moram v svoji preiskavi dalje. Dalje...

Deseti prizor. Bolnica. Zaprta soba na psihiatričnem oddelku. Pogovor med agentom ZXX-em, Albertom in policijskim inšpektorjem Rudolfom. V prostoru ni veliko dnevne svetlobe. Preprosta žimnica in vodovodna pipa, ki zelo glasno kaplja; ojačan naravni zvok.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kaj me klofutate ?

AGENT ZXX: Se zavedate ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Brez izgovorjenih besed ni zavedanja. Kje sem ?

AGENT ZXX: Na zaprtem oddelku psihiatrije.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Šalite se.

AGENT ZXX: Je ta soba za vas šala ? Soba brez ostrih predmetov.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Recite mi, da so to slabe sanje in da ste vi sestavni del teh slabih sanj.

AGENT ZXX: Budni ste. Uščipnite se, če ni ravno možnosti, da se v tem prostoru urežete.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Albert, to ste vi !?!

AGENT ZXX: Vidim, da vam možgani delujejo...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Mar mi niso ?

AGENT ZXX: Od takrat, ko se je pojavil tisti članek o vas, smo vedeli, da se vam je premaknilo v glavi, da se ne boste vrnili v resničnost. Postali ste atrakcija rumenega tiska in tabloidov. Popolnoma neresni za ta posel, ki se mu reče kriminalistična preiskava.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: *Predmestna čenča*, to revijo imate v mislih. Raje mi povejte, kateri dan je danes ?

AGENT ZXX: Kateri dan je za vas ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Četrtek

AGENT ZXX: Da, četrtek je bila za vas nesrečen dan. Torek je.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Torek je. Za nekaj dni mi je zmanjkalo filma, spominskega filma. Ničesar se ne spomnim.

AGENT ZXX: Česa se nazadnje spominjate ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Četrтка. Dopoldan sem bil na gradu. Opravil sem rutinski razgovor z eno izmed upravníc na gradu, z Otildo - Elviro.

AGENT ZXX: Dopoldan ste dobili nagrado.(s kančkom zajedljivega humorja)

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Me preizkušate ? Delovanje mojih možganov. Vaše vprašanje meri na mojo prisebnost, ne na nagrado. Nobene nagrade nisem prejel. Zakaj sem tukaj ?

AGENT ZXX: Postali ste nasilni. Pričeli ste bloditi. Na dvížnem mostu ste pričeli daviti M.F – ja, ki se je namenil na redni tedenski pregled varnostne in računalniške tehnologije na gradu. Davili ste ga in ga nenehno spraševali: Mar te še niso prijeli ? Mar nisi prebral obtožnice ? Mar nisi prebral drobnega tiska ? Z eno besedo obnašali ste se nasilno.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Davil sem človeka na dvížnem mostu gradu !?!

AGENT ZXX: Da.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Sem ga zadavil ?

AGENT ZXX: Nekako bolj zapleteno je. V ruvanju na mostu sta oba zgrmela z dvížnega mostu. V močvirje. V močvirni rokav pod dvížnim mostom. M.F. si je razčesnil glavo na kamnu. Vaš obraz pa so zadržale korenine kolmeža, v nasprotnem primeru bi utonili v tisti blatni močvirni vodi.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: V kaj sem zabredel ?

AGENT ZXX: Ne samo v močvirje. Proces proti vam utegne biti pravno zapleten, saj je dogajanje slabih sto metrov od mostu videl brat dvojček.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: M. F. ?

AGENT ZXX: M.F.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Katerega M.F-ja sem davil, saj sta dvojčka ta dva M.F.-ja.

AGENT ZXX: M.F.-ja.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Jalova telovadba za možgane.

AGENT ZXX: Za razliko od Otilde- Elvire trdi, da ste ga načrtno pahnili v močvirje, potem pa čez minuto, dve sami zgrmeli v močvirno globel, ko ste videli, da ste mladeniča ubili. Vi ste načrtno skočili v zelenilo močvirja, da bi preživel in hlinili nezavest.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: To bo trdil...

AGENT ZXX: Seveda, to bo trdil na sodišču. S spretnim odvetnikom utegne primer iti popolnoma v njegovo smer.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: V kaj sem zabredel ?

AGENT ZXX: Kaj ste pričakovali, človek ? Konec koncev ste človeka davili, da je modrel v obraz in izgubljal sapo. To lahko pritrди tudi Otilda-Elvira, ki je nepristransko gledala prizor. Seveda, niste zabredli samo v močvirje. V sodni dvorani se bo govorilo o vseh potankostih dogodka samega. Podrobnosti bodo odločale.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Koliko časa bom še tukaj ?

AGENT ZXX: Odvisno od vas. Pokazali boste morali prisebnost. Nekontrolirane napadalne reakcije vam bodo samo škodile. V vsakem primeru boste do nadaljnjega deležni manj svobode, kot ste jo bili vajeni do sedaj, ker ste spoznani za osebo...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Psihopatsko osebo, ki lahko zagreši huda dejanja.

AGENT ZXX: Poznate besednjak... Konec koncev ste eden od naših.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Težko je biti priseben, če se naužiješ hlapov močvirnega plina.

AGENT ZXX: Prosim !?!

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Plin. Močvirni plin. Niste še slišali zanj ?

AGENT ZXX: Seveda sem. Časopisi kar naprej o tem pišejo.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Gre za več kot samo kemijo.

AGENT ZXX: Slišal sem. Bral sem. Zaradi te lokalne vraže bom moral na grad. Vraže, ki je zapisana v letopisu, z letnico 1807.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Tja ne smete.

AGENT ZXX: Mi branite ? Razumljivo. Na grad odhajam tudi zaradi te nesreče.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Albert, ne razumete me. Tja ne smete. Nikakor !

AGENT ZXX: Zakaj ne ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Tja ne smete. Niti za en dan niti za eno popoldne. Rotim vas. Preden bo prepozno, preden si pogubite dušo v vseh tistih hlapih.

AGENT ZXX: V smeh me spravljate. Za preiskavo bo potrebno več dni in ne samo eno popoldne oziroma en dan.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Več dni ? Vi niste prisebni. Če boste srečali starko, jo poslušajte, naj vas ne razjeda dvom, kakor je mene. Prisluhnite ji...

AGENT ZXX: Starko !?!

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Starko s palico.

AGENT ZXX: Vprašali ste me: Me preizkušate !?!

Res vas preizkušam. Ne vem, kaj bodo dejali tukajšnji psihiatri in psihologi, toda po moji presoji še niste zreli za normalno civilno življenje in to brez zdravil in ustreznega nadzora.

Zbogom.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kam greste ?

AGENT ZXX: Kamor jaz hočem.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Še ena žrtev plinov iz močvirja boste, še ena žrtev, polna prividov, porojenih iz močvirnih plinov...

AGENT: Kmalu bo čas za zdravilo, Rudolf, kmalu bo čas za inekcijo...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Če greste na grad, si boste zapečatili življenje. Ne počnite tega.

Starka se nenadoma pojavi v sobi, kakor da bi prišla skozi zid. Vodne kaplje vodovodne pipe še bolj gromoglasno kapljajo.

Enajsti prizor.

Obisk starke v sobi - pojavne oblike močvirnega plina v tej sobi.

STARKA: Ne sliši vas...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ustavite ga...

STARKA: Razumne ljudi, polne intelektualne nečimrnosti, je težko zaustaviti.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ustavite ga... Edino vi ga lahko zaustavite.

STARKA: Edino jaz ga ne morem zaustaviti. Bilo bi še eno brezuspešno srečanje. Pač !

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Prišli ste v času mojega duševnega somraka.

STARKA: Napovedala sem se.. V tvojih osamljenih nočeh tukaj bova kramljala do jutra. Umislila si bova sveče namesto žarnic. Lepo nama bo. Ob štirih zjutraj predmeti v sobi dobijo prve dnevne obrise. Takrat tudi sveče pričnejo dogorevati. Jutro je svež nepovit dojenček...

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kdo si starka, ki bi morala biti že zdavnaj mrtva ?

STARKA: Ime mi je M.F.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ukane. To so tvoje nakane...

STARKA: Ali pa sem njegov brat dvojček M.F, ki je bil priča tvoji nasilnosti.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Ne, ti nisi starka. Pokaži se, za to masko starke se skrivaš... Zakaj vsi ti prizori ? Hočem tvoj resnični obraz.

STARKA (molči, skozi njo govori OFF moški glas, s kovinskim prizvokom): Poslušaj, človeček... Na svojo lobanjo iz plina, na svoje kosti iz močvirja lahko nataknem katerokoli človeško meso. Lahko nataknem katerikoli človeški obraz in odigram katerikoli človeški prizor. Postal si prevzeten, Rudolf, prav ošaben s svojo zdravo pametjo. Pozabil si na temno stran človeške narave, ki pa ni nujno samo zlo. Ljudje preprosto potrebujejo tudi dež in meglo. Pričel si dolgočasiti s svojo jasnostjo in razumnostjo. Pričel si me dolgočasiti. A kje si končal ? Tam, kjer pričenjam močvirni plin. Tam, kjer pričenja moja oblast. Vsi bodo dejali: nerazumen, zamočvirjen policaj, ki je blodil po tukajšnjem močvirju.

Bolničar Vid vstopi, z brizgalko v roki.

Inšpektor je povsem miren in osuplo gleda starko, skozi katero govori moški glas. Bolničar da injekcijo inšpektorju v rame in pri tem ne opazi starke v prostoru.

Bolničar nemoteno opravlja svojo službo.

BOLNIČAR: Takoj bova... Lepo sodelujete. Če boste lepo sodelovali, boste dobili v sobo televizijo in ne boste kar strmeli v prazno, kakor sedaj strmite.

STARKA: Hočeš moj resnični obraz ? Da, jaz sem močvirni plin. Duh iz močvirja, kakor mi pravijo domačini. Vsepovsod sem navzoč, še posebej v tem predelu sveta. Jaz sem človeški glas, črna jelša, koprena megla, sem pesem in še najbolj omamni učinek. Proti meni ves čas vodiš preiskavo, vendar to veš in hkrati ne veš. Sem neizsledljiv, človeček ! Zapri me in skozi rešetke, špranje in luknjice v zatrepih se ti izmuznem na svobodo.

BOLNIČAR: Jutri pričenjava s terapijo... Sčasoma bo manj injekcij in bo več tablet. Naj bom vaš zaveznik. Nekatere tablete gredo lepo v plombne luknje

na zobu, če imate morebiti kakšen zob brez plombe. Vse tablete, ki jih boste prejeli, ni potrebno pogoltniti. Naj vas ta trik obvaruje pred neljubo omotico.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Omotica ni nikomur ljuba.

BOLNIČAR: Če se ti vrtil v glavi in ti je povrh slabost, je hudo in ti pokvari dan.

Okrog inšpektorjevega obraza se tesno zgrinjata dve pojavi: pojava starke in pojava bolničarja. Ena stvarna, druga umišljena, fantazijska pojava. Starka in bolničar ne vesta drug za drugega in se ne čutita, čeprav se obadva sklanjata in s tem dotikata drug drugega.

BOLNIČAR: Zdravniki zmeraj pretiravajo s količino. Mi bolničarji smo večji praktiki. Pacienti požrete preveč tablet, če me vprašate za mnenje. Psihija ne pomeni tone na tone tablet.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Konjske injekcije in konjske tablete, o tem sem slišal že v otroštvu.

BOLNIČAR: Midva bova spravila vse na nivo zdrave pameti.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Vsa ta zdrava pamet in vse proti njej. (zavzdihne)

Starka se pojavi za bolničarjevim hrbtom.

STARKA(z moškim glasom): No, pa imaš zaveznika, vsaj kar se pogledov zdrave pameti tiče. Agent ZXX, Albert, nima še izdelanih predstav, v kaj se spušča. Čas je, da smuknem v njegova pljuča. Čas je, da ga podrem na tla, na javnem parkirišču.

Dvanajsti prizor. Grad. Navadna neonska razsvetljava na odru. Soba s kaminom v gradu in radiom v lesenem ohišju, stoječa na marmornatem napušču. Kvintold ponovno na gradu.

Kvintold z levico v mavcu sedi v grajski sobi. Na gipsu je kar nekaj podpisov, med drugim izstopajo podpisi: *Andraž, Otmar in Otilija*. Napisi so z bledim flomastrom.

Andraž se približa Kvintoldu.

Andraž trikrat potrka na Kvintoldov mavec. Trikrat zapored.

ANDRAŽ: Je kdo doma ?

KVINTOLD: Seveda. Lahko uporabite zvonček na vrvico, gospodič. Ni vam potrebno trkati.

ANDRAŽ: Kvintold, te boli ?

KVINTOLD: Prej srbi. Že v bolnici me je pričelo srbeti.

ANDRAŽ: Če bi me poslušal, bi ostal cel. Ne bi ti bilo potrebno v bolnišnico. Si videl mogoče zmaja ?

KVINTOLD: Ne vem, kaj sem videl. Tisto je imelo strašen izraz. Na obrazu ali na gobcu, res ne vem, kako bi opisal tisti stvar.

ANDRAŽ: Je bil zmaj ?

KVINTOLD: Potemtakem bi ti bil prav gotovo pogumni Jurij, ki z mečem pokončuje zmaja.

ANDRAŽ: Mogoče pa je bil strašni tiranozaver ?

KVINTOLD: To pa je res učen izraz.

Na odrskem prizorišču se pojavi Otmar. Otmar drži v rokah časnik *Slovanogermanijo post* in očala se mu poveznejo do konice nosu.

OTMAR: Kaj govoriš, Andraž ? Dinozaver naj bi napadel našega zvestega Kvintolda. To ne bo držalo. Živimo v močvirnem svetu. Domnevno so živeli v

močvirju koritozavri. Jedli so mokro hrano in bili v vodi varni pred gromozanskimi plenilci. Kakršen je seveda tiranozaver.

ANDRAŽ: Jih je ustvaril močvirni plin ?

KVINTOLD: Ta lokalna vraža se nas bo držala do konca zemeljskih dni. (zavzdihne)

OTMAR: Dobro veš, da ne gre samo za vraževerje... Na gradu se pojavlja Agent ZXX, Albert in plin deluje močnejše, kakor je deloval kdajkoli prej. Močvirje sporoča, da je jezno. Močvirje je zelo jezno.

OTILDA-ELVIRA: Kvintold, tukaj je čaj.

KVINTOLD: Hvala.

OTILDA-ELVIRA: Pogrešali smo tvojo zanesljivost, ki nam jo digitalna tehnika in računalniki niso mogli nuditi.

KVINTOLD: No, hvala, hvala...

OTILDA-ELVIRA: Zdaj smo v vseh časopisih, resnih in neresnih. Novinarji so preteklost našega gradu raziskali do drobovja. Pretaknili so vsak grajski pomol s koprivami.

OTMAR: In z vsemi nesramnimi podrobnostmi. Bral sem v *Predmestni čenči*...

KVINTOLD: Časopisov ne berem, za vso dogajanje zvem iz okoliških ust...

ANDRAŽ: On prihaja.

OTILDA-ELVIRA Nehaj s temi trapastimi vzkliki iz stripov in risank.

KVINTOLD: Kolikokrat sem slišal: on prihaja.

ANDRAŽ: In res je prišel po tebe.

OTMAR: Kaj je bilo...kaj se je zgodilo v tisti noči ? (se obrne proti Kvintoldu)

KVINTOLD: Hvaležen bi bil, če bi mi kdo povedal. Sam si ne znam razložiti tistega odvratnega in groznega obličja, ki je strmelo vame. Kljub temu sem videl, da je srepo in hudobno.

ANDRAŽ: On je prišel po njega.

OTILDA-ELVIRA: Poln si mračne fantazije, da veš... Preveč stripov, nočnih filmov groze...

ANDRAŽ: Saj res ! Na vrsti je moja priljubljena radijska nadaljevanka *Zgodbe in sporočila duhov*.

KVINTOLD: No, hvaležni smo lahko dejstvu, da Andraž pozna radio in knjige...

OTILDA-ELVIRA: Stripe.

KVINTOLD: Stripe. No, vsaj bere...

OTMAR: Ti zmeraj gledaš stvari z zdrave strani.

KVINTOLD: In to v času, ko se prebivalstvo tako rado zazira v računalniški zaslon.

OTILDA-ELVIRA: No, tudi to mu očitno škoduje. Prebuja mu čut za mračno in neveselo.

Andraž pride do kamina in podstavi pručko, da se bo lahko povzpел in prižgal starinski radio.

OTILDA-ELVIRA: Staršev sploh ne pozna... (polglasno)

OTMAR: Tiho bodi, da te ne sliši...

OTILDA-ELVIRA: Mi grajski smo njegovi vzgojitelji...

OTMAR: Če so vsi starši tako zaposleni, kakor je zaposlen moj sin, potemtakaem prihodnost na področju vzgoje ni ravno obetavna. Sicer pa bodimo tiho, da nas ne sliši...

Andraž se povzpne na pručko in zavpije.

ANDRAŽ: Jaz vse slišim. Jaz sem močvirni plin.

KVINTOLD: Nehaj s to trapasto otroško igro. Kaj moraš spet z mečem ? Še spi z njim...

ANDRAŽ: Jaz sem duh iz močvirja. In na sporedu je redna tedenska oddaja: Otilija gre na obisk v izkopane grobove.

OTILDA-ELVIRA: Pa kaj še ! Čisto si pod vplivom...

OTMAR: Vsi, ki živimo tukaj smo pod vplivom hlapov in plina.

ANDRAŽ: Gre na obisk v sveže izkopane grobove. Ob njih rastejo divje jablane in na vejah možgani namesto kislih jabolk.

OTILDA-ELVIRA: Neokusen si.

KVINTOLD: Hej, pazi na besede...

Andraž prižge starinski radio, z lesenim ohišjem.

RADIJSKI GLAS: Zunaj je stoječa atmosfera. Vzdušje ustvarjata siva in rjava barva. Barvi sta v tem močvirnem svetu prevladujoči. Nevesela pokrajina se človeku trajno zaje v dušo...

OTMAR: Točno. Potopljeni smo v svet hlapov.

ANDRAŽ: Tiho bodi, ded Otmar !

RADIJSKI GLAS: Pokrajina ni vesela, vendar človeka hoče vsega zase. Polaščevalna je, polna neotesanih energij...

OTILDA-ELVIRA: Ni to malo preveč umetniško za otroka njegove starosti. Otroka...

ANDRAŽ: Tiho, sem rekel. Poslušam svojo najljubšo oddajo.

OTILDA-ELVIRA: Čisto je pod vplivom...

OTMAR: Tukaj smo vsi pod vplivom.

Trinajsti prizor.

Bolnica. Ponovno pacientova soba - Rudolfova soba. Bolničar Vid stopi v sobo.

Močnejša svetloba v sobi.

Bolničar Vid vstopi v pacientovo sobo, Rudolfovo sobo s pladnjem v roki.

Ko bolničar vidi prizor v pacientovi sobi, mu pladenj z zdravili in skodelico čaja zgrmi na tla.

Sredi sobe stoji drevo s številnimi človeškimi možgani.

Bolničar steče v zaodrje in iz zaodrja se sliši njegovo vpitje.

BOLNIČAR: Soba 422 dajte v karanteno ! V karanteno, v karanteno, sobo 422 dajte v karanteno.

Štirinajsti prizor. Bolnišnica in v njej direktorjeva pisarna. Direktor sedi za mizo.

Hiter pogovor med bolničarjem in direktorjem.

Bolničar dobesedno vdre v direktorjevo pisarno in to brez trkanja.

DIREKTOR: Si priseben, Vid ? Kaj vpiješ – si pacient ali osebje ?

BOLNIČAR: Gospod direktor, nujno z menoj v sobo 422.

DIREKTOR: Smrt ni nič posebnega za bolnišnico. Smrt je za bolnico vsakdanji pojav. Kaj je ?

Direktor odloži slušalko, prekriža roke in se po gosposko zazre v bolničarja.

BOLNIČAR: Ne gre za smrt pacienta. Ne gre za spodrsrljaj na medicinskem področju.

DIREKTOR: Za kriminal !?!

BOLNIČAR: Sredi sobe 422 raste drevo s človeškimi možgani.

Kratka zatemnitev z orkestrsko glasbo v temi.

Petnajsti prizor. V pacientovi sobi navzoči: direktor, bolničar in višja sestra
Sredi sobe stoji nizka jablana s človeškimi možgani na vejah. Možgani sijejo, svetlobno utripajo, enkrat šibko, drugič močneje.

DIREKTOR: Kakšna oslarija je sedaj to ? Nisem še videl večje traparije.

Kje je pacient ? Kje je pacient Rudolf ?

BOLNIČAR: Ne vem. Sobo 422 je potrebno dati v karanteno in pričeti s preiskavami. Vsakršnimi preiskavami, še posebej z genetskimi.

DIREKTOR: Vid, vem kaj mi je storiti ? Ves ugled organizacije bo šel. Odstranite to drevo z možgani in vrnite pacienta v sobo.

Na odrskem prizorišču se pojavi višja sestra, znanstvenica.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Bojim se, da je to vse, kar je ostalo od pacienta Rudolfa ostalo. Vse kaže, da je doživel preoblikovanje, genetsko transformacijo. Bil je zelo molčeč zadnje čase in čuden. Telo mu je bilo zaskočeno v različne poze.

DIREKTOR: Odstranite tole drevo, tole našemljeno drevo. Kje ste dobili možgane ? Na oddelku morfološke patologije ali nevrologije, kaj ? Kaj mi pripravljate ?

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Pa saj nimate preganjavice, doktor !?!

DIREKTOR: To je bolnica in ne prizor iz znanstvenofantastičnega filma. Kje je pacient ? Strašne pravne težave bodo. Pričakujmo nacionalno televizijo in vse komercialne.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Mi imamo opraviti z naravo, čas je, da pogledamo v kaj in kako se je mutiral naš pacient.

DIREKTOR: To je za vas pacient, sestra Viktorija ?

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Ja.

DIREKTOR: To je drevo iz sadovnjaka, samo drevo...

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Z možgani na vejah. Katero drevo to premore ? Človeško drevo, bi rekla.

DIREKTOR: Slišim, da se ljudje zbirajo. Pacienti v haljah. Zunaj na hodniku...

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Seveda, ker vpijete.

DIREKTOR: Jaz vpijem !?!

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Kar za nekaj decibelov ste preglasni.

DIREKTOR: Prekleta ! Ob ugled bom. Ob ugled bomo.

VIŠJA SESTRA ZNANSTVENICA: Ali pa smo na pragu novih odkritij.

DIREKTOR: In če gre za grdo potegavščino ?

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Če gre za podlo potegavščino, bomo takoj ugotovili. Vendar že na prvi pogled: majhna ontogeneza, ki je pred nami, deluje organsko in v celoti. Ne gre za naknadno sestavljanke – sestavljanke iz rastlinskega in človeškega.

DIREKTOR: Sestra Viktorija, v osnovno šolo ste vendar hodili. Tam ste pri spoznavanju narave in družbe obravnavali in spoznavali različna drevesa iz sadovnjaka. Tole je jablana...

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Kaj pa če je nešplja ? Kaj pa če ni niti jablana niti nešplja ?

BOLNIČAR: V vsakem primeru je pred nami drevo.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Kmalu bomo videli, ali je to trapast hec ali kaj več.

DIREKTOR: Poglejte, jablana je, mar ni očitno ?

Direktor se približa drevesu in se skuša dotakniti možganov, vendar ga neznana nevidna močna sila dvakrat sunkovito zabije v zid in vrže na sredo sobe.

DIREKTOR: Kaj za vraga pa je tole ?

Kakšna živa oslarija pa je tole ?

Direktor sprašuje in leži na tleh.

Šestnajsti prizor.

Ponovno grajska sobana z velikim oknom, ki gleda na skalnati pomol.

Veliko svetlobe sije v sobo.

AGENT ZXX: Inšpektor Rudolf je raziskoval preveč stvari hkrati, jaz raziskujem samo eno stvar – smrt v močvirju.

OTILDA-ELVIRA: Samo ponavljam se še – oba sta zgrmela, nihče ni nikogar potisnil. Oba sta izgubila ravnotežje. Oba sta bila v dokaj čudnih pozah na robu dviznega mostu. Tam je težko ohraniti telesno ravnotežje. Most je že po legi nekoliko nagnjen. Če se pa ruvaš in prerivaš je možnost, da telebneš v močvirno globel precejšnja. Videla sem in to precej razločno, kako je inšpektor Rudolf davil M.F - ja, ta se mu je naposled izmotal in v pozadenski drži lovil ravnotežje na robu mostu in končno zgrmel v močvirje.

AGENT ZXX: Praktik sem, toda vseeno tvegam nepraktično vprašanje: verjamete v delovanje močvirnega plina ?

Na prizorišču se pojavi Otmar.

OTMAR: Ne gre za verjetje, gre za učinek.

OTILDA-ELVIRA: Moč močvirnega plina se je zadnje čase povečala.

AGENT ZXX: Dajte, no !

OTILDA-ELVIRA: Pravim vam: zvečala. Sama sem bila priča temu.

Kratka zatemnitev z orkestrsko glasbo v temi.

Sedemnajsti prizor.

Na projektnem platnu se pojavijo filmske podobe grajske knjižnice.

OTILDA-ELVIRA: Zadnjič sem se v delovanje plina prepričala sama. Zatrep okna je bil v grajski knjižnici polomljen. Lopotal je v naletu vetra. Okno je bilo priprto...

Na platnu se vidi odprto okno v grajski knjižnici.

Zatrep okna loputa in udarja.

Na oknu sedi krokar.

Zunaj je precej razpihano; veter nosi črne oblake.

Ko Otilija vstopi, krokar odleti.

Krokar leti v temno noč. Njegova temna krila se stapljajo s temnimi oblaki, možnost animacijske obdelave prizora.

OTILDA-ELVIRA (nadaljuje, OFF glas): Snela sem polomljen zatrep. Zaprla okno in gledala za krokarjem, kako se s krili izgublja v zgodnji noči. Pravijo, da so na mestu, kjer je danes knjižnica, živo zazidali grofico. Samo pravijo. To so verjetno samo govorice. Davno, davno je že tega...

Podobe na projektnem platnu za nekaj trenutkov mrknejo.

Osemnajsti prizor. Ponovno grajska soba.

OTMAR (za trenutek prekine Otilijo):

Veste, Albert, Otilija zna pripovedovati. V mladosti je pisala pesmi.

Agent ZXX pokima.

Podobe na projektnem platnu ponovno ožive.

OTILDA-ELVIRA: Potem sem se razgledala po knjižnici. Na stenah so bili sledovi nešteti odtisov človeških dlani, kakor da bi nekdo pleskal z rokami

po zidu. Videla se je stena z odtisi človeških rok v črni barvi. Stena v knjižnici je drugače bela.

Osemnajsti prizor.

Ponovno grajska soba. Agent in Otilda v pogovoru.

AGENT ZXX: In to je za vas zadosten dokaz ?

OTILDA-ELVIRA: Roke v megli je videl tudi inšpektor Rudolf.

OTMAR: To ga je precej zbegalo...to videnje... To pojavljanje močvirnega plina v tako nazornih podobah. Seveda pa so odtisi dlani na steni očiten dokaz.

AGENT ZXX: Torej...lahko vidim roke na zidu oziroma odtise dlani na zidu ?

OTILDA-ELVIRA: Po stopnicah greva navzdol, prosim.

AGENT ZXX: Hlad je na gradu.

OTILDA-ELVIRA: Pozimi porabimo veliko kurjave.

Kratka zatemnitev z orkestrsko glasbo.

Devetnajsti prizor. Bolnišnica. Projektno platno prikaže filmske podobe bolnišničnega hodnika in trupla na hodniku. Prav tako se na platnu pojavi begajoči bolničar.

Na bolnišničnem hodniku leži pet trupel. Trupla so okrvavljena. Na hodniku je nekaj mlak krvi. Bolničar se opoteka od enega zidu do drugega.

BOLNIČAR: Karantena... Rekel sem jim, da je potrebno to reč zapreti, dati v karanteno. V karanteno... V sobo 422 ! Sobo 422 v karanteno.

Dvajseti prizor. Grad. Grajska sobana.

OTILDA-ELVIRA: Trkanje.

OTMAR: Komaj se je nejeverni Agent zxx poslovil, že imamo novega obiskovalca. Spet nek dvomljivec !?

Direktor bolnišnice odpre vrata in se opoteka do stola.

Direktor bolnišnice je v slabem stanju in vidno neurejen; umazan, pomečkan in rokav srajce ima krvav. Posušena in sveža kri je na rokavu.

DIREKTOR: Dober dan. Nujno moram govoriti z vami. (sope in težko govori)

OTMAR: Z menoj ? Mar ni to pomota ? Kolikor se ne motim, vi ste direktor bolnišnice.

Direktor se zgrudi in si z odpenjanjem srajce sprosti vrat, saj težje diha.

OTILDA-ELVIRA: Človek potrebuje kozarec vode.

OTMAR: Brž ! Vi ste krvav, človek. Fleki na rokavu srajce...

Otilija -Elvira steče v sosednji prostor. Na prizorišču se nenadoma pojavi Kvintold.

KVINTOLD: Lahko pomagam...

OTMAR: Dvigniva gospoda in odpriva okno.

Otilda se vrne s kozarcem vode. Otmar in Kvintold posadita direktorja bolnišnice na stol. Direktor glasno oddahne in izdihuje.

DIREKTOR: S tem primerom si skoraj ne upam na policijo. Tako je zmedeno, čudno in noro vse skupaj...

OTILDA-ELVIRA: Močvirni plin, kaj ! Zdaj deluje tudi že v bolnišnici.

DIREKTOR: Nič ne dam na te čire čare in fantazijo. To vse skupaj je pravzaprav fantazija prvega reda. Toda ta reč nas je napadla.

OTMAR: Bledi in okrvavljeni ste. Kaj se je zgodilo ?

Projektno platno spet prikaže bolnišnico. Občinstvo ponovno gleda bolnišnični hodniku. Priča je bolničarjevemu blodenju.

Spet bolnišnični hodnik.

Bolničarju skoraj spodrsne, ko v opotekanju stopi v mlako krvi. Spotakne se ob truplo, vendar ohrani ravnotežje.

BOLNIČAR: Je kdo od uprave tukaj ?

Ko pride v bližino sobe, z nastežaj odprtimi vrati, se iz sobe stegne velika lovka hobotnice, se mu ovije okoli vratu in ga potegne v sobo.(možnost animacijske obdelave prizora

Podobe na projektnem platnu mrknejo.

Ponovno grajsko prizorišče. Grajska soba. Direktor bolnišnice na gradu, dobesedno je vdrl na prizorišče, zdaj sedi na stolu in izdihuje.

DIREKTOR: Žena me je že pred časom spodbudila, naj že pridem k vam. Povedal sem vam več kot bi smel, upam, da me nimate za neprištevnega...

KVINTOLD: Morali boste poklicati policijo.

Vedete se nezrelo, kot vaši pacienti.

Navsezadnje bo treba delovati po pameti.

OTILDA-ELVIRA: Dejali ste sredi sobe je stalo drevo s človeškimi možgani.

V ritmu razposajene igre se na prizorišču pojavi Andraž, v viteškem oklepu in s plastičnim viteškim mečem.

KVINTOLD: Že spet ti ! S to trapasto otroško igro. Prizanesi nam...

ANDRAŽ: Jaz sem duh iz močvirja.

Andražev glas je spremenjen in ima kovinski moški prizvok.

Otilda - Elvira takoj zazna spremembo v fantovem glasu, sprejme in vplete se v Andraževo otroško igro.

Enaindvajseti prizor.

Grad. Grajski hodnik z antičnimi stebri.

Andraž steče na prostran grajski hodnik. Skriva in odkriva se za grajskimi stebri. Otroška igra pač, ki pa ima v sebi namero močvirnega duha.

OTILDA-ELVIRA: Duh iz močvirja...

Skozi Andraža govori zamolkel elektronski moški glas s kovinskim prizvokom.

ANDRAŽ: Opazila in izsledila si me, gospa.

OTILDA-ELVIRA: Nekaj si jezen zadnje čase...

ANDRAŽ(glas v njem): Še en človeček je prišel na zemljo mojih plinov. Vse več jih je... Vse več vas je in nikakor niste prijetni.

OTILDA- ELVIRA: Nekoč nisi bil takšen, zdaj pa si poln nasilja.

ANDRAŽ(glas v njem): Vsi moji prizori so iz koprene megle.

OTILDA-ELVIRA: Daj, duh, kri, ki je v bolnišnici, je najbrž tudi iz koprene megle, kaj ! Trupla si pustil za seboj. Najprej si bil drevo s človeškimi možgani, potem pa si se preobrazil v hobotnico z nešteto lovkami.

ANDRAŽ (moški glas v njem): To je utvara !

OTILDA-ELVIRA: Moški, ki sedi na stolu in ima rokav, poln sveže krvi, je tudi iluzija, kaj ! Duh, govoriva o nasilju, ki si ga storil. Govoriva o konkretnih rečeh.

ANDRAŽ (moški glas v njem): Si videla to nasilje, gospa ?

OTILDA-ELVIRA: Ne. Kri na njegovi srajci je resnična.

ANDRAŽ(moški glas v njem): Vsi moji prizori so iz koprene megle. Pojdi na hodnik bolnišnice in videla boš, da tam ni ničesar, razen nekdanjih nazornih prizorov, ki so se razblinili v nič.

OTILDA- ELVIRA: Človek s krvavo srajco ni nič, sedi tam in ima resnično okrvavljeno srajco.

ANDRAŽ(moški glas v njem): Halucinira, to je vse. Tako je bil stvaren, tako zaverovan v svojo zdravo pamet, da mi je presedal. Moral sem ustvariti vse tiste prizore.

OTILDA-ELVIRA: Torej nisi nasilen.

ANDRAŽ (moški glas v njem): Kvintoldu sem zlomil roko. To je vse.

OTILDA-ELVIRA: M. F – ja si ubil ?

ANDRAŽ(glas v njem): Zgodila se je naravna nesreča v naravnih pogojih.

OTILDA-ELVIRA: Nejeverna sem...

ANDRAŽ: Kolmež v sefu narodne banke je moja igra. Veličastna igra duha in domišljije, za vse, ki so računsko preveč pismeni. In nori na denar. Vsepovsod tam, kjer sem jaz, je gledališče megle. Veliko gledališče utvar, na odru iz čiste megle fantazije.

OTILDA-ELVIRA: Vlečeš me za nos...

ANDRAŽ (glas v njem): Ne, vlečem te v svet, ki je bolj usoden in resničen od tega. Ženete se za otipljivim svetom, zato dobite v povračilo močvirje.

Andraža nevidna notranja sila dvakrat močno strese in potem se fant ponovno otroško zasmije.

Dvaindvajseti prizor.

Bolnišnica.

Bolnišnični hodnik. Nastop dveh policistov.

Dva policista stopita na prazen hodnik in se spogledata.

POLICIST 1 (govori v walky talkie): Tukaj sva ! Ne, tukaj ni niti ene kapljice človeške krvi. Kaj vam je ? Kaj trdite ? Kolega ob meni vam lahko to potrdi. Seveda, nobenih trupel ni. Nobenih mrtvih ljudi ni. Ne, ne, niti ene kapljice krvi ni. Hobotnica ? Kakšna hobotnica ? Kolikor vem obstaja restavracija s tem imenom v središču mesta – hobotnica. Naj grem pogledat v sobo 422 !? Nič lažjega.

Triindvajseti prizor. Rudolfova soba, pacientova soba.

Rudolf sedi za mizo in je hrano iz konzerve.

POLICIST1: Dober dan, gospod. Je vse v redu ?

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Nič ne kuhajo. (dvigne konzervo v zrak)

POLICIST 2: Nič ne kuhajo. Prav imate.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Kje so vsi ? Pa saj ni nikogar. Še vratarnica spodaj je prazna.

POLICIST 2: Vrnili se bodo.

POLICIST 1: Malo halucinirajo.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Halucinirajo. Meni so zmeraj dejali, da preiskujem preveč stvari hkrati. Skratka, da haluciniram.

POLICIST 2: Vi ste inšpektor Rudolf. Tisti iz *Predmestne čenče*.

Prvi policist strogo pogleda drugega policista in odkima z glavo.

POLICIST 1: Pozabil sem reči: dober tek.

POLICIJSKI INŠPEKTOR: Dokler ga imam, tek namreč. Ja, hvala.

Štiriindvajseti prizor.

Parkirišče pred bolnišnico. Iz kartona in iverke.

Srečanje policistov s starko.

Odrsko parkirišče prečka starka s palico.

Starka nosi puščavniško obglavnico, obglavnica je zelo velika in stilizirana. Namesto obraza vidimo gost somrak. Policista se srečata s starko. Zazreta se v njo, potem pa se spogledata. Prideta do svojega avtomobila, ki je parkiran na samem robu odra.

Naslonita se vsak na svojo stran avtomobilskih vrat.

POLICIST 1: Si videl njen obraz ?

POLICIST 2: Kako ?

POLICIST 1: Si videl obraz te starke ?

POLICIST 2: Nisem natančno pogledal. Si ti ?

POLICIST 1: Sem, razen teme v obglavnici nisem videl ničesar. Čudna pojava.

POLICIST 2: Jo legitimirava ? Zgleda namreč kot pripadnica kakšne sekte, s to svojo puščavniško obglavnico.

POLICIST 1: Dajva !

Policista pospešita korak, skoraj jo dohitita.

POLICIST 1: Upočasnite korak, prosim. Za nekaj sodelovanja bi vas prosila.

POLICIST 2: Osebno izkaznico, prosim !

Iz starke se sunkovito in hitro stegneta dve gromozanski lovki, ki prihajata iz teme njenega obraza. Lovki se ovijeta okoli vratu policistov. Policista popadata na tla.

Policista se pobirata s tal in si z rokami čedita obleko.

Ponovno že znan OFF glas. Glas STARKE.

OFF glas: Na svojo lobanjo iz plina lahko nataknem katerikoli človeški obraz in odigram katerikoli človeški prizor.

Petindvajseti prizor. Bolnišnica sredi dneva.

Vhod pred laboratorijem *Laboratorijske preiskave, genetika*.

Pogovor višje sestre znanstvenice in direktorja.

Vrata z napisom *Laboratorijske preiskave, genetika* se odprejo.

Iz laboratorija pride višja sestra Viktorija. Direktor se pojavi na hodniku, želi naprej, vendar ga višja sestra Viktorija z glasom ustavi.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Gospod direktor !

DIREKTOR: Po cele dneve ste v laboratoriju, sestra Viktorija.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Znanost je intenzivna zadeva. Če se ukvarjaš z njo, se ti vse drugo zdi pusto...

Direktor postane zamišljen in se nasmehne.

DIREKTOR: Ah, tako... Sicer pa: prosil bi vas, da uničite tiste vzorce, ki ste jih vzeli od... No, saj veste, kaj mislim.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Ne morem kar tako. Moj interes je izključno strokoven.

DIREKTOR: Uničite vzorce ! Jaz sem svojo krvavo srajco zažgal. Tisto je popolnoma zakrilo svoje sledi. Tisto, karkoli je že bilo in ga sedaj imenujeva *tisto*. Pet trupel na hodniku mi zatrjuje, da se ne spominjajo ničesar, še najmanj svoje smrti sredi bolnišničnega hodnika. Oživelci so in živijo. To je najpomembnejše pri vsej zadevi.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Naj vse skupaj pozabimo ?

DIREKTOR: Pozabimo ? Zgodil se je nič. En velik nič.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Vzorci tkiv so dokaz. Imamo DNK tega bitja.

DIREKTOR: Poslušajte, sestra Viktorija, preveč živite za to službo in samo za to službo. Kaj ko bi si omislili kakšen konjiček, kakšen hobi.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Gospod direktor, ne bova se spuščala na osebno raven. Oba sva v službi. Žuli vas moja načelnost v zadevi.. Vi vodite, jaz preiskujem.. Mogoče so to rezultati, ki bodo odprli novo poglavje v človeški genetiki.

DIREKTOR: Človeški genetiki ? Tisto je bil stvar. V urah naših skupnih zmedenih sanj. Skupinsko smo sanjali, kakor da bi bili na LSD-ju. Hvala bogu, teh zmedenih prizorov je konec. Upam, da enkrat za vselej.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Izogibate se me zadnje čase.

DIREKTOR: Nič se ne izogibam.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Pa se me.

DIREKTOR: Ne želim se spominjati, kaj se je zgodilo in če se je zgodilo. To je bil najstrašnejši dan v mojem življenju. Preprosto ga želim pozabiti, pravzaprav za večino ni niti obstajal.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Pozabiti ? Ta tkiva – česa takšnega še nisem imela v znanstveni obravnavi !

DIREKTOR: Zavrzite ! Vržite tkiva v koš. Lep dan želim, Viktorija.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA:

Vržem naj jih v koš, po vseh teh preiskavah in prizadevanjih !?! Ta je pa lepa...

DIREKTOR: Še enkrat: lep dan želim sestra Viktorija.

Direktor naglo odide, višja sestra nekaj časa strmi za njim.

Viktorija odide nazaj v laboratorij.

Vrata laboratorija se ponovno zaprejo, tokrat ježno in s treskom.

Šestindvajseti prizor. Bolnišnica.

Minimalistično odrsko parkirišče pred bolnišnico. Nekaj značilnih elementov parkirišča, morebiti prometne table, povezane s parkiranjem.

Direktor bolnišnice pride na odrsko parkirišče. Starka s palico počasi hodi po parkirišču. Nenadoma se parkirišče prelevi v hudo prometno ulico, z vseh strani hupanje avtomobilskih siren. Statisti pešci prečkajo oder. Nekaj maketnih avtomobilčkov prevozi oder, sliši se vpitje mimoidočih. Iz zaodrja prihaja dojenčkov jok.

DIREKTOR: Dober dan, gospa. Tukaj je dokaj prometno za parkirišče, imate kakšno spremstvo ?

STARKA: Oh, kako ste prijazni, gospod ! Naj se vas oklenem, gospod, tja do gasilskega priključka za cisterno sem namenjena. Svojci pridejo pome...

DIREKTOR: Kar samo so vas pustili...

STARKA: No, sin je zaposlen, prezaposlen, veste. Na urološkem sem se načakala. No, še zmeraj so čakalne vrste. To se v tej bolnišnici ni spremenilo.

DIREKTOR: Tukaj ne smete biti sami, drugič pridite v bolnišnico v spremstvu.

STARKA: Sami ? Saj imam vas, gospod, saj imam vas.

Starka prične gladiti roko direktorju bolnišnice in z zlobnim nasmehom pogleduje Agent ZXX-a

Na parkirišču se pojavi Agent ZXX, Albert, ki želi priti do direktorja bolnice. Slalomira med avtomobili, ki se sunkovito zaustavljajo, da ga ne podrejo, vendar ga na koncu eden izmed drvečih maketnih avtomobilčkov zbije na tla.

Starka gladi roko direktorju in z odsotnim izrazom na obrazu prikimava.

Sedemindvajseti prizor. Bolnišnica. Laboratorij.

Dilema višje sestre znanstvenice v laboratoriju.

Laboratorij je v tem prizoru scensko dopolnjen.

V laboratoriju je velik medicinski red v neredu.

V kozarcih so tkiva in človeški organi. Veliko knjig je na polici in medicinskih aparaturo; še posebej mikroskopov in sterilizatorjev. Gleda nas nagačena sova, ki sedi na veliki suhi veji.

Višja sestra znanstvenica se približa smetnjaku, na katerem piše: *Biološki odpadki - odvržena tkiva*.

Višja sestra znanstvenica odpre smetnjak in pogleda vanj.

Vrečka smetnjaka je prazna, nekaj časa gleda v smetnjak, potem ga zapre.

Približa se veliki marjetici, ki je v vazi.

Vzame marjetico iz vaze in prične trgati njene lističe.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Naj vržem tkiva v koš, naj ostanejo, naj vržem tkiva v koš, naj ostanejo, naj vržem tkiva v koš, naj ostanejo, naj vržem tkiva v koš, naj ostanejo, naj vržem tkiva v koš, naj ostanejo in naj nadaljujem genetsko preiskavo.

Višja sestra vrže osmukano marjetico v koš in da tkiva v skrinjo s plastičnimi okenci.

VODIČ PO GRADU (njegov OFF glas): Če se s tkivi odpravimo v svet, obstaja precejšnja možnost, da se bodo ta razpustila, spremenila v žlindro in tudi mi se bomo lepega dne strli, kakor da bi bili iz porcelana. Krhki smo namreč kot porcelan. Zdaj si zdaj nisi. Tudi tkiva so smrtna kakor ikre v barju. Ali pa ne !?! Ali pa se razvija novo organsko bitje !?!

Višja sestra znanstvenica se počasi odpravi k vratom, se zadovoljno obrne, vendar se v trenutku zresni. Proti njej švigne nekaj meterska lovka hobotnice in se ji ovije okoli vratu.

OTMAR (OFF glas): Nekaj dni v gradu. To bo spremenilo vaš pogled na zadevo. To bo spremenilo vaš pogled na zadevo.

To bo prav gotovo spremenilo vaš pogled na zadevo.

K o n e c p r v e g a d e l a .

drugi del drame

MOČVIRNI PLIN: delovanje

Povzetek drugega dela:

Drugi del dramskega dogajanja pričujoče igre je brez kriminalistične preiskave. Skupina študentov v združenem domu mesteca *Močvirje ob Latvi* uprizarja dramski prvenec mladega someščana Larsa Bernarda. Temna stran močvirnega plina je utelešena v podobi zlikovca prefinjenega Armina Huanita, kateremu člani klana obračajo hrbet. V delu *Močvirni plin delovanje* se odvija spopad z mafijo. Mafija je prisotna na fantastično-astralni ravni in v neposredni fizični obliki kot hobotnica s številnimi lovkami. Košček zla je prišel v epruveto in ni ravno upanja, da bo tam tudi ostal.

Primerek stvora z lovkami se že sprehaja na prostem...

V dramu so dospele nove osebe:

ARMIN HUANITO, vzdevek Buldog, gologlav gangstrski obraz, prekaljen kriminallec, ki daje vtis dobrega intelektualca. Človek dobrega besednega zaklada; premore precej dober besedni zaklad za človeka iz podzemlja. Skorajda umetniški besedni zaklad.

ČLAN TOLPE, Ben-Hardvik, nepridiprav z dvema obrazoma: en obraz je za kriminalce, drugi za policijo, s katero na skrivaj sodeluje. Debeluh z mastnimi lasmi, ki mu je šibka točka zvestoba. Rad poseda na dveh stolih zvestobe.

AGENT SLIKARSTVA, zvedav in dobro obveščen o dogajanju na gradu in regiji. Ima razvit trgovski čut, prav tako je intelektualno prožen in se ponša z odlično orientacijo v prostoru.

SOJETNIK, Buldogov sojetnik v zaporniški celici, predstavnik praktičnih in realističnih pogledov na zaporniško življenje, predstavnik stoikov v zaporu. Njegovi trezni poulični pogled na stvarnost prav nič ne vpliva na zanesenjaka in sanjača Huanita, ki mu kot realističen sojetnik ne more prav ničesar dopovedati.

STARI PAZNIK BENJAMIN, brez posebnih karakteristik, dosleden obhodnik zaporniških celic

ŠTUDENTJE 1-4, vsi izražajo več ali manj mladostni zanos, zaletavost in nemladostno poslušanje drug drugega

ŠTUDENTKA, strpna in stvarna, drugače brez posebnih karakteristik

OBISKOVALEC, radoveden novinar

KRIMINALIST, rutiner in operativec

POLICIST 2, Dester, specialni policist

Prvi prizor. Mala ulica iz ozadja odra vodi pred šumečo fontano.

Dogajanje pred telefonsko govornico. Reflektorji slabše razsvetljave svetijo večer.

Jesen na odrskih deskah. Oktobrske barve listja in inventarja.. Posušeni sloji zlatega rmana na telefonski govornici.

Jesenski kovinski odtenki v ozadju odra.

Majhna uličica sredi mesteca v deželi Slovanogermanija. Sredi majhne ulice je kup kartonastih škatel. Šibke zvočne podobe občinstvu napolnjujejo ušesa. Ulica je tlakovana z zlizanimi granitnimi kockami. Malo dnevne svetlobe prodre semkaj, vendar se zlizane granitne kocke vseeno svetijo. Še posebej, ko ulično svetilo posveti vanjo s svojimi oranžno-rdečimi svetlobnimi prameni. Sredi uličice je kup praznih živilskih kartonastih škatel. Nenadoma se pojavi starka, pojavna oblika močvirnega plina. Starka si utira pot s trstiko. Z njo starka šanta skozi ulico. Škrablajoč zvok trstike v samotni ulici. Starkino šantanje se združuje s šibkim zvokom tranzistorčka. Trstika suho odmeva v votli ulici. Tranzistorčku pojemajo baterije, zato oddaja slab zvok. Starka izbrska tranzistorček iz kupa kartonastih škatel. Vzame dve baterije ena in pol watne iz naprave. V ozki ulici mrkne zvok zabavne elektronike. Brez zvoka sivo-bela gledališka ulica spominja na star nem film. Svetloba starinskega nemega filma zasije v ulici. Molk. Škrbljanje trstike za nekaj časa preneha.

Starki, pojavni obliki močvirnega plina, se šibka dnevna svetloba zasveti v zrklih, kot pravkar prižigajoča in ugašajoča vžigalica.

STARKA: Vsepovsod ločevanje odpadkov. Ločevanje papirja od embalaže. Stekla od računalniških kartuš. Bioloških odpadkov od kemičnih. Težje razgradljivih odpadkov od lažjih. Kaj pa dela tukaj tranzistorček z alkalnimi baterijami ? To je res nevaren odpadek. Kemija, ki se izcedi iz baterij, je nevarna okolju. A nič ni bolj skrivnostnega, kakor kemija, iz katere sem ustvarjena. Iz katere smo ustvarjeni vsi, ki tukaj živimo.

Starka zapusti ulico.

Pride do šumeče fontane.

V neposredni bližini šumeče fontane je stara telefonska govornica.

Pot ji prekriža član tolpe, zanikrn mlajši moški, z mastnimi lasmi.

ČLAN TOLPE: Hej, to je moja država. Stara, prečkala si mejo moje države. Kaj me gledaš ? Ti ni jasno !?!

STARKA: Tvoja država !?! Kje pa imaš carinike, smrkavec ?

ČLAN TOLPE: Šli so na malico, jaz sem hujši od njih...

STARKA: Meja tvoje države, sinko... Tukaj je samo vhod v telefonsko govornico in šumeča fontana.

Je to tvoja država ?

ČLAN TOLPE: Ne vstopaj !

STARKA: Govornica je javna.

ČLAN TOLPE: Plačaj takso.

STARKA: Sprejemate kreditne kartice, gospod ?

ČLAN TOLPE: Tale plastika je dobra samo za drobljenje kokaina in heroina. Ima tanek oster rob. Stara, nisem dovolj jasen ? Hočem dobro staro gotovino in to od stare gospe. Hočem zvezan kup bankovcev. Verjamem samo v gotovino.

STARKA: Pa saj nisem tvoja stranka in še manj zvesta...

ČLAN TOLPE: Ne zafrkavaj. Hočem gotovino in to od stare mamke. Ali sedaj razumeš način plačila, gospa ?

STARKA: Seveda, kakopak.

ČLAN TOLPE: Kakopak – govori jasno. Fine stare besede so tukaj prazne. Kakopak, kakopak, kakšen način govorjenja pa je to !?!

STARKA: Pridi bližje, bližje sinko.

ČLAN TOLPE: Ne vstopaj, mamka, madona, ne vstopaj, ti pravim. Razumeš ti slovanogermansko !?!

Vrata telefonske govornice pričnejo sunkovito nihati. Sunkovito se odpirajo in zapirajo. Nenadoma se glava člana tolpe zagozdi med nihajočimi vrati. Starka stoji v notranjosti govornice in močno udari. Izmenično ritmično udari v levi in desni krak nihajočih vrat. Zaboksa v vrata. Član tolpe spolzi med vrati na tla. Zgrudi se v trenutku. Starka ga z izredno močjo izvleče iz telefonske govornice in pusti ležati pred fontano. Možak se počasi in vztrajno postavi na noge, vendar ga starka potisne čez rob šumeče fontane. Gromozanski curek vode pljusne čez rob velikanskega vodnjaka.

Starka ponovno vstopi v telefonsko govornico. Gologlav debeluh, član tolpe, se še tretjič postavi na noge. Z njegovega telesa se v velikih curkih zlivajo srage vode iz fontane. Ben z zombijevsko počasnostjo stopi čez rob fontane in se napoti proti telefonski govornici. Za seboj pušča izdatne luže, srage vode. Že je pred vrati govornice, stegne roko proti plastični kljuki, ko starka še enkrat zaboksa v krake vrat. Možaka vrže na tla. Spet leži pred fontano. Fontana močno šumi, zvok je namerno ojačan.

V režo telefonske škatle vtakne telefonsko kartico. Kartica je preperela in spominja na preperel košček lesa, ki ga je stoletja razžirala morska voda. Iz reže se pričinja dimiti gost zelen dim. Na projektnem platnu v ozadju odra se prikaže povečan displej telefonskega aparata in izpiše se naslednji napis: SKRIVNOSTNI ZADAH MOČVIRNE ROGOZE.

STARKA: Povezani smo. Pričenja govoriti naša resnica. Govoriti z usti, polnimi drugačne kemije.

Starka iz pol raztrganega žepa halje potegne tranzistorček, ki ga je malo prej izbrskala iz kupa kartonskih škatel. Tranzistorček se prižge. Na tranzistorčku se prižge zelena lučka. Glasbena naprava prične oddajati šibko glasbeno melodijo, ki se meša s šumi in prasketi, ki prihajajo iz dvignjene,

viseče telefonske slušalke, ki v govorilnici binglja. Ko šumi in prasketi za trenutek prenehajo, se sliši enakomerni telefonski tutu. Tutu stacionarnega telefona. Telefonska govorilnica je v gostem zelenem dimu. Ben dvigne glavo, premaga ga oslabelost in omedli. Vesel revijski zabavni jazz polni govorilnico. Dim je tako gost, da se starke ne vidi več.

Starka stopi iz govorilnice. Stopi v zelo gosto belo meglo, ki je prej ni bilo. Ben se ponovno osvesti in dvigne glavo, vendar samo za hip, potem omahne. Čez nekaj časa pride ponovno k zavesti. Bela megla se meša z zelenim dimom. Starka se izvije iz megle in pristopi k članu tolpe.

STARKA: No plešasti bučman, ne govori o srečanju z menoj, ker se ti bodo vsi režali.

ČLAN TOLPE: Kdo si ?

STARKA: Uživam ugled. O meni pišejo časniki in časopisi. Na naslovnica tednikov me boš srečal.

ČLAN TOLPE: Kdo si ?

STARKA: Na klopi veter lista najnovejši časopis. Na naslovnici sem.

ČLAN TOLPE: Pač grda starka na naslovnici.

STARKA: Ne bodi nespoštljiv. Življenje narkomanov je življenje trepetavih sveč. To ni več stabilna električna moč in razsvetljava drugače normalnega življenja. Ti, debeluhar, spreminjaš trdo zdravje mladine v soj majavih sveč. Diler umazani... Jaz sem iz drugačne kemije, ti si kolovodja ubijalske kemije, ki polni žepe mafiji.

ČLAN TOLPE: Kdo si ?

STARKA: Ne govori naokrog, da te je na tla položila starka. Ne govori tega.

ČLAN TOLPE: Življenje narkiča...

STARKA: Da, življenje narkiča. V grmovju sem videla šopek medicinskih brizgalk. Pravo džankijevisko gnezdo. Tam je umazano, a marmornate

stopnice japijevskih zgradb, sezidane iz denarja narkomanov, so elegantne in prijetne za korak. Si pač diler brez mesta na naslovnici uglednega časopisa.

Ben, član tolpe, omedli. Starka šanta dalje. Stran od telefonske govorilnice.

S trstiko si utira pot.

Velika številčnica na mestnem rotovžu odbije tretjo uro zjutraj. Jekleno doni čez mestni trg, čez gledališki oder. Telefon v govorilnici trikrat zazvoni. Za vogalom, prvo ulico levo od fontane, stoji obiskovalec, novinar. Priča je dogajanju. Njegov izraz na obrazu je zaprepaden.

OBISKOVALEC (polglasno): To bo spremenilo vaš pogled na zadevo. V katerem časopisu sem že to prebral ?

Nenadoma se pred njim pojavi starka s trstiko.

STARKA: Zalezuješ me, novinar. Piši o meni. Piši ! Še prej pa odidi na grad.

OBISKOVALEC: Rad bi z vami naredil intervju. Kje se najpogosteje zadržujete ?

STARKA (zavpije): Vsepovsod sem prisotna. Vsepovsod je prisoten zadah drugačne kemije. Zadah rogoze. To vendar ni neznano, tudi vam osebno to ni neka medijska novotarija.

OBISKOVALEC: Rad bi naredil z vami intervju. Pogovor, namenjen javnosti.

STARKA: Jutri te čaka mladenka z estrade. Medijska zvezda. Z njo napravi intervju, ne pa z menoj odcvetelo ženo. Pojdi na grad !

Drugi prizor. Grad. Grajska sobana. Dogajanje sredi dneva. Na odru sveti navadna neonska razsvetljava.

Razgovor med upravnikom Otmarjem in agentom slikarstva.

OTMAR: Kam gledate ?

AGENT SLIKARSTVA: Proti dnevni sobi. Vidite tisto sliko, zaradi nje sem tukaj.

OTMAR: Ste prepričani...

AGENT SLIKARSTVA: Ja, prepričan, da jo želim kupiti.

OTMAR: Slika vam je pritegnila pozornost. Slika jambornikov v viharni noči sredi pobesnelega morja. Precej romantično. Marsikaterega turista prav ta umetnina ne pušča ravnodušnega, marsikdo se zaustavi prav pred to sliko. Ali pa pride prav zaradi nje na grad. A če dovolite...

AGENT SLIKARSTVA: Da !?!

OTMAR: Slika ni naprodaj.

AGENT SLIKARSTVA: Postavil bi ceno, ki bi nadomestila estetsko prikrajšanost ogledov prav te slike.

OTMAR: Spretni trgovci znate z besedami, a kolikor vem bi na *Orientu* s to umetnino iztržili še več. Sliko gledamo v udobju lastnega doma. Gledamo razpenjeno morje in zmešane barve, ki gredo od temnih do svetlih odtenkov. Gledati nevihto ali biti v njej sta dve različni stvari. Dve različni stanji. Prizor je čaroben in zastrašujoč hkrati.

AGENT SLIKARSTVA: Spremeniva za trenutek temo. Tudi govorice o pošasti, ki se je prebudila na oddelku genetskih raziskav so zastrašujoče za vašo regijo.

OTMAR: Za večino je pojav še zmeraj domneven.

AGENT SLIKARSTVA: Domneven ?

Saj vendar berete občila ? Članek *Otep močvirnih trav...* Tabloidi govore, da se je genska koda stvora aktivirala. Bitje je podobno hobotnici, tako pišejo časopisi tako govorijo ljudje. Na vogalu vaših ulic in uličic. In rdečelični fantini, raznašalci časopisov, vpijejo na vogalih ulic slikovite naslove rumenega tiska. Vsi govore o nekakšni starki...

OTMAR: Da, močvirni duh se pojavlja kot starka in drevo z možgani v krošnji. A govorijo, da sta to dva različna obraza istega pojava...

Tretji prizor. Bolnišnica. Laboratorij. Sredi dneva. Oder je razsijan z navadno neonsko razsvetljavo.

Vrata z napisom *Laboratorijske preiskave, genetika* se odprejo, ponovno smo v laboratoriju.

Ura v medicinskem kabinetu kaže tretjo popoldan.

V laboratoriju je velik medicinski red v neredu.

V kozarcih so tkiva in človeški organi. Veliko medicinskih enciklopedij je na polici in medicinskih aparaturo, še posebej mikroskopov. Občinstvo gleda nagačena sova, ki sedi na posušeni veliki veji pritličnega borovca.

Višja sestra, znanstvenica se približa smetnjaku, na katerem piše: *Biološki odpadki – odvržena tkiva*. Sestra odpre smetnjak in pogleda vanj.

Bela vrečka v smetnjaku je prazna.

Nekaj časa gleda v smetnjak, potem ga zapre.

Približa se veliki marjetici, ki je v vazi.

Vzame marjetico iz vaze in prične trgati njene lističe.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Naj vržem tkiva v koš, naj ostanejo, naj vržem tkiva v koš, naj ostanejo, naj vržem tkiva v koš, naj ostanejo, naj vržem tkiva v koš, naj ostanejo... In naj nadaljujem genetsko preiskavo.

Višja sestra, znanstvenica se počasi odpravi k vratom, se zadovoljno obrne, vendar se v trenutku zresni. Proti njej švigne nekaj metrska lovka hobotnice in se ji ovije okoli vratu. Sestra se energično spoprime z veliko orjaško lovko. Hobotnica stiska, da sestrin obraz grdo pomodri, vendar se na koncu uspešno izvije primežu lovke. Skrajno energično odpre vrata in steče na hodnik. Na projektnem platnu se pojavi velika senca, velika silhueta pošasti z nešteto lovkami. Dobrodošlo je nekaj dramatične glasbe.

Pete njenih čevljev močno topotajo na hodniku, v zaodrju.

Četrty prizor

Soba v zapuščenem hangerju. Temačen dan, nekaj reflektorjev oddaja psihidelično svetlobo.

Zvočna slika dežja in zvok prihaja iz zaodrja.

Pogovor med članom tolpe in buldogom, mafijcem.

Na odru se prižge velik odrski tranzistor, stoječ na rdeči kredenci ali na rdečem predalniku.

ODRSKI TRANZISTOR: Svetloba industrijske cone mesteca *Močvirje ob Latvi* je zamolkla. Po nevihti je nebo nad cono vodeno sivo, kakor da bi petrolej razlil po nebu in ga mešal z vodo. Tudi duša se splakne, če pogled ponese kvišku. Nebo je razpeto nad ljudmi različnih življenjskih zgodb in obdobj. Za marsikoga oguljena ugotovitev, ki jo pač stlačiš v šolski spis. Stlačiš v literarni zapis, ljubezensko pismo in zgostiš v slogan. Reklo ene izmed oglaševalskih agencij. Ali preprosto posprejaš na zid kot grafit, domislico v slogu oglaševalskih agencij. Na koncu bo to eden izmed bolj domiselnih grafitov, ki je izpisan na železni steni zapuščenega hangerja: NEBO ZA VSE ŽIVLJENJSKE ZGODBE

Odrski tranzistor preneha oddajati in se samodejno ugasne. Mrkne.

Star ocufan usnjeni kavč, na katerem sedi buldog.

Na pustem majhnem, polomljenem šolskem stolu sedi nam že znan član tolpe Ben, ki je v enem izmed prejšnjih prizorov obležal na tleh.

BULLDOG: In ti misliš, da bom verjel v to tvoje nakladanje !?!

ČLAN TOLPE: Zgodilo se je pred govorilnico in govorilnico je mestna oblast zaradi nedavnih dogodkov že odstranila.

BULLDOG: Nekoč si bil diler. Najzaneslivejši v mestu. V glavi ti je škločnilo in nisi več primeren za razpečavanje robe. Odstranil te bom s terena.

ČLAN TOLPE: Buldog, dragi, samo tega ne. Cesta je moje življenje. Od petnajstega leta dalje sem v tem poslu. Delovna leta mi tečejo. Od petnajstega leta dalje sem na cesti.

BULLDOG: Nič več ti ne tečejo.

ČLAN TOLPE: Kamen imaš namesto srca...

BULLDOG: Kamen. To je kompliment. Hladno mišljenje je stvar kamna, da veš, ti lažnjiva sanjajoča brozga. Namesto, da prodajaš, kar imaš za prodati, ti žreš prodajno blago, artikle omame.

ČLAN TOLPE: Kdo ti je to rekel ? Ne, prodajalec sem...

BULLDOG: Govoriš, da te je osemdesetletnica podrla na tla, takšna, ki obvlada kung-fu prijeme. To je epizoda iz risanke, ne pa dogodek iz resničnega življenja. Sumim v tvoje delovanje možganov. Resnično sumim, da je s teboj vse v redu.

ČLAN TOLPE: Odstranil me boš s ceste...

BULLDOG: Ja.

ČLAN TOLPE: Potem vedi, stari, da pomeni nov diler novo tveganje.

BULLDOG: Kaj si ti moja šola ? Moj učitelj !?!

ČLAN TOLPE: Cesta je dobra šola. Ulica dober učitelj. Belo srajco nosiš, pozabljaš, da sva oba precej vložila v promet.

BULLDOG: Cestne razmere torej... Nisi prodal zadnje serije do konca in en paketek črtic si prodal policistu v civilu. Tisti, ki so bolj zvesti, kakor si mi zvest ti, so mi povedali, da se sestajaš na mestu, kjer se naši ne sestajajo.

ČLAN TOLPE: Napačne informacije imaš, Huanito, tvoj pregled v stranske ulice sloni na napačnih informacijah. Tvoj vpogled v cestne razmere stoji na glavi... ni dober... Stoji na glavi namesto na nogah. Tvoj vpogled v cestne razmere stoji na napačnih predpostavkah.

BULLDOG: Ne kliči me po imenu, hrček, stene imajo tanka ušesa.

ČLAN TOLPE: Ta stena ima samo ena vrata.

BULLDOG: In ti boš odkorakal prav skozi ta vrata brez posla. To je pa moja predpostavka.

ČLAN TOLPE: Huanito, tudi ti boš moral skozi ta vrata, drugih ni.

BULLDOG: Ne kliči me po imenu ! Če ti ne morem dopovedati tega, potem te čaka moj učinkoviti sistem odstranjevanja iz prostora. In to po neverjetni ceni, kakor vpijejo komercialne televizijske postaje. Kurirji in dobavitelji že čakajo spodaj, v predverju. In to z neverjetnimi prijemi. Bi jih rad začutil ?

ČLAN TOLPE: Rad bi spoznal tvoje ljudi, Huanito, spodaj v predverju ni nikogar. Imaš kadrovske težave ?

BULLDOG: Ben-Hardvik, odstranjen si. Odidi.

KRIMINALIST: Prej si ti odstranjen, buldog, prej ti...

Na prizorišče priteče kriminalist z dvema policistoma.

BULLDOG: Hej, kaj je zdaj to, kdo je mularijo spustil sem gor. Kje so vsi moji ljudje ? Ne meri mi s tem pihalnikom v glavo ! To je magnum. Sprožilec je občutljiv kot punčka, človek...

KRIMINALIST: Dvignite roke, buldog in jih položite na tilnik.

BULLDOG: Kje so vsi moji ?

ČLAN TOLPE: Niso dobili trinajste plače in so odšli drugam.

Zvestobo danes določa debelina denarnice.

BULDOG: Tebi človek pokaže skromno žepnino in greš drugam. Za stotaka menjaš zvestobo...

KRIMINALIST: Ne opletajte z rokami, buldog, stran roke od žepov, tako, pridni ste. Res ste pridni, dvignite roke...

BULDOG: Zarotniki, torej... Prodal si se za večerjo.

ČLAN TOLPE: Nikoli ne večerjam, sem ljubitelj poznih malic.

KRIMINALIST: Zakaj pa spuščate roke !?! Spet krilite z rokami. Roke stran od žepov, dvignite roke. Dvignite !

BULDOG: Prej sem bil priden.

POLICIST 1: Da, prej ste bili pridni.

KRIMINALIST: Sodelujte, buldog, ne ustvarjajte si težav, roke na tilnik !

BULDOG: Ko pridem iz aresta, te bom položil na tla, huje, kot tista kung-fu starka. Nikoli več ne boš vstal... Podgane ti bodo požrle jajca. Živega te bom zakopal, živega te bom zakopal !

POLICIST 2: Armin Huanito, ne krilite z rokami, zdaj ste v rokah pravice.

BULDOG: V rokah izdajalcev ! Ti hrček spreobrnjeni, mali zajedalski, prišel bo čas najinega obračuna, ko ti bom krokodila strpal v telo. In droga te bo spremenila v krokodila. Odpadala ti bo koža...

POLICIST 2: Buldog, hudo se boste postarali v zaporu, vmes pa se bo življenje spremenilo nekajkrat.

BULDOG: Nekajkrat...

POLICIST 2: Nekajkrat. Misliti in biti v zaporu sta dve različni stvari. Ubogajte, Huanito, roke na tilnik.

BULDOG: Na stare dni v zaporu...

KRIMINALIST: Na tilnik, priden... Dester, uklenite ga.

BULDOG: In ti, hrček, na kaj ti misliš sedaj ?

ČLAN TOLPE: Mislim na starega krokodila. Mislim, da arestantska leta rojevajo krokodile. Stare krokodile.

KRIMINALIST: Tako, tako. Zdaj pa sodelujte v postopku uklenitve v lisice. Tako, ukleniti vas morava v lisice. Tako, tako, priden fant. Res priden.

POLICIST 1: Lepo vedenje dela družbo olajševalnim okoliščinam. Pride prav na sodišču.

Peti prizor. Dvorana združnega doma. Večerne ure. Prepirl med študenti, ki pripravljajo gledališko igro.

Dramska sekcija mladinskega društva *Močvirje ob Latvi* vadi dramski prvenec nadobudnega mladinskega dramatika Larsa – Bernarda.

V somraku združne dvorane skupina študentov in študentk vadi enodejanko *Iz močvirja si, v močvirje se povrneš*. V dvorani je hlad. Mladim igralcem iz ust uhajajo oblački dima. Večina jih je ogrnjena s šalom. Mnogi sedijo na sedežih iz temne orehovine. Sedeži so na vzmet. Študentje so v tem hladu zagreti za dramsko igro. Študent stoji na odru, z veliko volneno kapo s cofom na glavi. Kapa je v stilu volnenih otroških kap iz sedemdesetih in res je študent zgleda, kakor kakšen starejši šolar. Mladenič osemnajstih let bere iz lista papirja, ki trepetaja, kakor plamen sveče, ki stoji na mizi in je sestavni del scene.

ŠTUDENT 1: Narobe obrnjena lobanja je služila za kozarec. Neznana kosmata moška roka zliva iz steklenice temnordečo vino vanjo. Rubinast curek vina se leskeče v zastrti svetlobi dvorane, v kateri se izvajajo rituali.

ŠTUDENT 2: Stvar je sicer napeta, koliko pa je razumljiva, to pa je drugo vprašanje...

ŠTUDENTKA: Pusti ga, da prebere do konca. Mater, si nevljuden.

ŠTUDENT 1: V kateri so izvajali ritual... to sem že prebral, a ne !?! Vino napolni lobanjo, iz očesnih duplin se prično zlivati curki vina. Starka pograbi...

ŠTUDENT 2: Pograbi, kaj !?! Kdo bo razumel gledališko predstavo, ki jo pripravljamo ? Tekst se učim, stvar je slikovita in napeta, a razumljiva le izbrancem...

ŠTUDENT 3: Važno je, da je napeta...

ŠTUDENTKA: Pustita ga, vendar, da svojo enodejanko prebere do konca...

ŠTUDENT 1: Starka...

ŠTUDENT 4 (zasopihan priteče na oder): Hej, sekcija ! Dobimo telefonsko govornico. Za potrebe naše gledališke predstave dobimo čisto ta pravo govornico. Poklanja nam jo mestna občina...

ŠTUDENTKA: To niso več gledališke vaje, to je norišnica... Danes je tukaj norišnica...

ŠTUDENT 2: Moramo se pogovoriti o zadevi...

ŠTUDENT 4: Kaj pa vam je ? Vsakdo bi bil vesel govornice... No, na zahtevo policije je odstranjena. Stala je ob mestnem vodnjaku. Nekaj se je zgodilo. Veste, kaj več o tej zadevi !?!

ŠTUDENT 2: Tudi naša gledališka igra bo na zahtevo občinstva odstranjena z repertoarja.

ŠTUDENT 3: Važno je, da je napeto in zanimivo, ne vem, če je tako potreben pogovor o zadevi. Pogovor o razumljivosti predstave...

ŠTUDENT 1: Se vam zdi, da pretiravam, pretiravamo kaj ?

ŠTUDENT 2: Ti pretiravaš s svojimi opisi.

ŠTUDENT 1: S svojo igro želim dvigniti kulturno zavest v naši močvirni regiji.

ŠTUDENT 2: Odrešenik, mesija umetnosti in kulture, samo tebe je naše barjansko hladno močvirje čakalo.

ŠTUDENTKA: Danes si pa več kot žaljiv, da veš.

ŠTUDENT 1: Ne moremo iti nazaj, ampak naprej s sodobnimi igrami in dobro fantastiko. Kaj pa ti predlagaš ?

ŠTUDENT 2: Za začetek zabavno igro za ljudstvo. Gledališko igro, ki jo bodo ljudje razumeli. Prevelik bo razkorak med nami in občinstvom, če bomo delali težke in nerazumljive predstave.

ŠTUDENT 1: To so nazori starega fotra, ne pa mladine, ki prinaša in potrebuje spremembo.

ŠTUDENT 2: Nazori starega fotra...

ŠTUDENTKA: Moramo biti v koraku s časom, moramo biti v koraku s sodobnim časom.

ŠTUDENT 2: Pa saj nismo agencija za tržne raziskave, ampak mladinska sekcija za kulturo, zato se lahko posvetimo lahkim igram za ljudstvo.

ŠTUDENT 1: Kaj pa umetniška vrednost našega početja ? Sporočilna vrednost. S starimi zabavnimi igrami ne bomo ravno prodorni in zanimivi širšemu svetu, prav tako pa tudi ne sveži.

ŠTUDENT 3: Družčina, ne pozabite na preprosto dejstvo, da leta v *Močvirju ob Latvi* ni bilo gledališke predstave. Same veselice in vrtne zabave s srečelovom. Se bomo že na začetku sprli ? Z veseljem igram v igri *Zunaj divja adrenalinska histerija* ali pa v komediji *Ženitev pri petdesetih*. Občinstvo nam bo v glavnem čestitalo, da smo našli voljo in čas za premagovanje regionalne kulturne sivine. Da nismo pristali na zamočvirjenost na področju kulture.

ŠTUDENT 4: Tako se govori in še telefonska govorilnica bo na odru stala in telefon bo v njej zvonil, bomo že naredili, da bo zvonil.

ŠTUDENT 3: Kaj bo res na odru stala telefonska govorilnica ?

ŠTUDENT 4: Stala, stala... Mabi telefoni danes preplavljajo mesto in telefonske govorilnice niso več tako potrebne, kakor takrat, ko je kraljeval edino le stacionarni telefon. Družčina, dobimo odsluženo telefonsko govorilnico, takšno z nihajočimi vrati...

ŠTUDENT 1: Umetnost ni sejem...

ŠTUDENT 2: Oh, da, umetnost in kultura sta danes komunikacija z najširšim občinstvom.

ŠTUDENT 3: Tudi ta predstava bo za občinstvo zanimiva.

ŠTUDENT: Kako to misliš ?

ŠTUDENT 3: Govori o močvirnem duhu. Govori o močvirnem plinu.

Na platnu se pojavijo filmske podobe.

Šesti prizor

RADIJSKI GLAS(tokrat oddaja iz zaodrja):

Nočni utrinki s parkirišča.

Avtomobil jaguar 1960 letnik na parkirišču, pred bolnišnico. Hladne modrikaste sape hladijo in rosijo avtoradio. Plastični iskalnik radijskih postaj. Orošen plastični iskalnik radijskih postaj je prižgan in meče drobne kovinsko modre iskricice svetlobe. Okno avtomobilskih vrat je zaskočeno, pokvarjeno in skozi odprto režo prodira rezek nočni zrak.

Istočasno se na projektnem platnu prikaže povečana podoba avtomobilskega iskalnika radijskih postaj, plastika iskalnika je orošena in motna, vendar se vidijo radijske postaje, napisane s stilizirano pisavo.

Na modrem predalniku se prižge odrski tranzistor.

ODRSKI TRANZISTOR:

Jesen na parkirišču.

Vonj po hladnih lužah.

Odtenek vonja po bencinu.

Z odrskih desk potegne hladen vonj po zoglenulem.

Večerni čas teče z urami, ki zaostajajo.

Številčnica stoji visoko sredi mestnega trga.

Starka s sirkovo metlo pometa parkirišče.

Ulična svetilka odseva v neštetih lužah.

Modri čad pozebe gre čez parkirišče.

Mladi skejterji skejtajo na parkirišču, samo da ni snega. V industrijsko umazani noči si skejterji kažejo okrvavljena kolena, zdrgnjene komolce in ogrebene roke. Njihovim puncam se njihove rane zdijo rahlo erotične.

Odrski tranzistor preneha oddajati in se samodejno ugasne. Mrkne.

Ponovno se oglasi radijski napovedovalec.

Glas prihaja iz starega radia, ki stoji na marmornatem napušču v grajski sobani.

RADIJSKI GLAS: Včeraj zvečer po srednjeslovanskem času so prijeli romanskega zloglasnega črnega direktorja podzemlja Armina Huanita. Huanito je v podzemlju znan po vzdevku *Bulldog*. Črni direktor je več desetletij vzdrževal povezavo med črnimi nelegalnimi gradbeniškimi podjetji in trgovino z mamili. Ne glede, da je črni direktor, kot ga imenujejo novinarji *Predmestne čenče*, močno omejil in skrčil svoj zemljevid preprodajanja mamil, ostaja star znanec lokalne in mednarodne policije.

Večina njegovih pristašev je postala zvesta roki pravice in je poglavarju podzemlja obrnila hrbet. Manj sociološka in družbena postaja resnica, da so pozitivni učinki močvirnega plina, v podobi starke, da ugodno vpliva na zmanjševanje kriminala...

Sedmi prizor. Grad. Grajska sobana. Razgovor med Kvintoldom, novinarjem, obiskovalcem na gradu ter Otildo-Elviro.

KVINTOLD: Radio na marmornatem napušču nad kaminom bi moral oddajati spodobne in preverljive novice. Novice resnejšega značaja, ne pa besedila in notice rumenega tiska. Rumene notice pod črto. Naš grad ne kvanta...

OBISKOVALEC, NOVINAR: Pač pa drugi kvantajo o vašem gradu.

KVINTOLD: Skupaj z vami, novinarji, če dovolite...

OBISKOVALEC, NOVINAR: Zaradi verodostojnega poročanja sem tukaj...

Izza vogala pride Otilda-Elvira.

OTILDA-ELVIRA: Morali bi se najaviti... Glede na dogodke, ki so se v zadnjem času zvrstili, bi se morali predhodno najaviti.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Saj sem vam pisal, dvakrat pismo, po navadni pošti, dvakrat po elektronski pošti...

OTILDA-ELVIRA: Nič od tega nas ni doseglo. Iz poštnega nabiralnika nam v zadnjem času izginjajo pisma, na dnu nabiralnika pa najdemo močvirno blato in iz blata se širi globok vlažen zadah. Zadah močvirne rogoze. Ljudje tod okrog so pričeli govoriti, da se v krošnjah dreves ponoči pojavljajo možgani.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Omrežje tukaj ni vzpostavljeno !?! Kaj sem ne vleče mobilni signal ?

OTILDA-ELVIRA: Niti po kablu ne več.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Na čudnem mestu živite.

OTILDA-ELVIRA: Zadnje čase na precej odljudnem, bi dejala.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Imate telefon ?

OTILDA-ELVIRA: Nedavni dogodki so nas odrezali od sveta. Telefonski priključek imamo, telefona nimamo. Na mestu, kjer je priključek, se je pričel nabirati prah na pajčevinah. Stari dobri prah nam govori, da je minevanje neizbežno. To je puhlica. To je fraza, dokler beseda ne postane meso. Dokler se stvari resnično ne odenejo v prah in se lica ne nagubajo. Dokler življenje resnično ne zakrvavi pred našimi očmi. Pred vašimi očmi. Kam gledate, obiskovalec ?

OBISKOVALEC, NOVINAR: Mar ni na tistem mestu, kjer so sedaj obrisi slike, visela nekoč slika z nekakšnimi ladjami ?

OTILDA ELVIRA: Slika z jamborniki v viharji noči ? Da, visela je v jedilnem kotu. No, odločili smo se...

OBISKOVALEC, NOVINAR: Da jo prodate...

OTILDA ELVIRA: Ne, da jo za nekaj časa pošljemo na svetovno turnejo kot eksponat velike pomorske razstave.

OBISKOVALEC, NOVINAR: A tako... Kaj je zdaj to ?

OTILDA-ELVIRA: Kaj !?!

OBISKOVALEC, NOVINAR: Glasovi.

OTILDA-ELVIRA: Prižgan radio. Poslušanje radijskih iger ob petih popoldan je precej hladna barjanska stvar.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Kdo posluša radijske igre, veste, radovedno novinarsko vprašanje ?

OTILDA-ELVIRA: Moj vnuk Andraž.

OTMAR: Kdo je, gospa Elvira ?

OTILDA ELVIRA: Novinar, obiskovalec.

OTMAR: Zadnji čas jih je vsepolno. Še posebej od takrat, ko je naš Kvintold zgrmel z dviznega mostu v močvirno globel. In še posebej od takrat, ko se je v bolniški sobi bolnišnice pojavilo drevo s krošnjo človeških možganov.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Vem za vse te dogodke. Zaradi njih sem tukaj. A tudi videl sem več kot ostali... V neki noči...

KVINTOLD: Novinarska radovednost pač. Vaš kruh pač.

OTILDA-ELVIRA: Plin močvirja ves čas ustvarja najrazličnejše privide, nekateri so čutno nazorni...

OTMAR: Vedno znova zatrjujem, gospod novinar, da smo sestavni del močvirnega plina tudi sami. V vseh teh intervjujih ponavljam, da je naša tukajšnja barjanska resničnost trda gmota, a po resnici je vsa zaplinjena.

KVINTOLD: Sam imam povsem drugačne poglede na zadevo, gospod novinar.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Vem.

KVINTOLD: Pristaš sem fizične resničnosti, ki jo višji upravnik imenuje gosta trda gmota. Vsa pokrajina tukaj strahotno zaudarja po močvirju. To je zame tudi vse. In za turiste, ki slučajno zavijejo sem.

OBISKOVALEC, NOVINAR in OTILDA-ELVIRA (enoglasno): Vse !?! Mar niste videli pošasti, ki vas je pahnila v močvirno brezno ?

KVINTOLD: Na že zastavljena novinarska vprašanja odgovarjam: ne vem, kaj sem videl tisto noč, res ne vem... To pa je zame tudi vse. Vse !?! No, petelini zgodaj zjutraj ne pojejo več na ves kljun. To se je spremenilo. Živahnost dvorišč je tukaj zamrla. To nam je vsem novo.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Govorijo, da je to eden izmed obrazov močvirnega duha.

KVINTOLD: Novinarji dragi, to je eden izmed obrazov narave.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Kaj ste videli ?

KVINTOLD: Ne vem ravno, kaj sem videl v tisti noči.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Vse to je že zapisano.

OTMAR: Močvirni plin za sedaj ustvarja lažne in grde prizore. Bojimo pa se, da bo naredil kaj resnično hudega, kaj resnično grdega. Za zdaj so bili to le prividi, ki so si naredili tako resničen obraz, da so o tem poročali tudi mednarodni časniki in časopisi.

KVINTOLD: Nehajte no ! Vi imenujete rastlinsko rjo in zeleno sluz na plotovih tukajšnjih posesti in opažih hiš pojavljanje močvirnega plina. Močvirnega duha. To je samo umazanija tukajšnje narave.

OTILDA-ELVIRA: Kvintold, tudi ti si del vsega tega.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Zapišem – tehnični upravnik gradu ne verjame v močvirnega duha. In prav tako ne v njegove pojavne oblike.

KVINTOLD: Nikakor ne, ampak sedaj se že prekleto ponavljamo vsi skupaj.

OBISKOVALEC: Pa vendar se je z dogodkom na dvžnem mostu, gradu, zgodba o močvirnem plinu ponovno obudila, prej je spala nekaj desetletij.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Ste brali članek v *Predmestni čenci* ?

OTILDA-ELVIRA: Nismo naročeni na ta zanikrni bulvarski tisk.

OBISKOVALEC, NOVINAR: Prvi stavek bolšči s poudarjenimi črnimi poševnimi črkami: *Pričelo se je s Kvintoldom.*

KVINTOLD: Ne z menoj, res ste dolgočasni...

OTILDA-ELVIRA: Spremenite temo, otrok prihaja...

KVINTOLD: Otrok brez otroških let, eden izmed nas prihaja...

Osmi prizor. Na velikem projektnem platnu se zvrste utrinki iz ulic mesteca *Močvirje ob Latvi*.

Parkirišče pred bolnišnico. Zaslišimo glasbo Jana Kapra Concert variations for flute and chamber orchestra. Glasba se izteče v naslednjem prizoru.

Ulična svetilka na odru odseva v nešteti hladnih lužah.

Modri čad gre čez oder. V ozadju odra so avtomobili zahomotani v meglo.

Osmi prizor je neke vrste predah ob glasbi.

Deveti prizor.

Zadružni dom. Nočni čas v dvorani zadružnega doma. Na odru inventar zadružne dvorane.

Svetloba v dvorani zadružnega doma je šibka. Spominja na motno barsko svetlobo.

STARKA: Lepo napreduješ, Lars- Bernard !

ŠTUDENT: Kdo vas je spustil noter ? Ura je vendar tri zjutraj, saj niste snažilka !?!

STARKA: Ne, nisem snažilka.

ŠTUDENT: Ste šepetalka naše predstave, ki bo čez teden dni na odru ? Pričakujemo jo...

STARKA: Ne, nisem.

ŠTUDENT: Ste kulturna animatorka z občine ? Po uradni dolžnosti bi morala priti.

STARKA: Nisem. Nadaljuj s tekstom, sinko. Vaditi moraš...

ŠTUDENT: Ura bo natanko polnoč. Nastopi ura duhov... Čez dve uri bo ura zla, tretja ura... Velika senca vam pada čez obraz, ne vidim vašega obličja, izraza na obrazu.

STARKA: Nadaljuj, sinko !

ŠTUDENT: Kaj naj nadaljujem ? Po vseh teh ugovorih vrstnikov.

STARKA: Nadaljuj !

ŠTUDENT: Stara mati, ste tudi vi mnenja, da bo tekst odvrnil gledalstvo ? Da je težek ? Neprebavljiv !?! Premalo razumljiv za ljudstvo !?!

STARKA: Bolje je, da vi vodite ljudstvo namesto, da ljudstvo vodi vas in mogoče s slabim okusom. Dobre stvari se zaženejo k slavi čez nekaj časa. In nekam čudna so pota gledališka... Nekam čudna so pota umetnosti.

ŠTUDENT: Velika senca v dvorani vam pada čez obraz. Vi ste...

STARKA: In po tretji uri je četrta ura zjutraj, že se javlja blede karmin na nebu... Že so zametki jutra...

ŠTUDENT(povzdigne glas): Vi ste starka z naslovnice tabloidov naše regije.

STARKA: Več kot to, golobradi fant, navdihnili sem tvoje delo. Sem mati vseh nejasnih stavkov in besed, kadar ljudje hočejo terjati jasnost in samo jasnost. Takrat postanem nejasna. A srce je prezapleten organ, celo za medicino, zato potrebuje čut umetnosti, da pogleda tja, kjer se pričenjata prepad in globina.

ŠTUDENT: Zakaj je tako ?

STARKA: Če je človek praktičen se ne požene tja dol v globel, a umetnik se mora, prav tako se mora znanstvenik spustiti do dna težav. S skapelom gre do dna problema znanstvenik.

ŠTUDENT: Deluješ vsevedno. Preveč popolno...

STARKA: Preveč popolno kot DNK.

ŠTUDENT: Skoraj tako... Ti si močvirni plin.

STARKA: Njegova svetlejša stran.

Deseti prizor. Zapor. Zaporniška celica. Dvogovor med buldogom in sojetnikom.

Skozi zaporniško okno se vidi elektronski čebelnjak luči in namiznih svetilk v sosednjih stolpnica in hišah.

Zaporniška celica, osvetljena s pritajeno neonsko svetlobo.

Slaba razsvetljava v zaporniški celici se postopoma krepi.

Občinstvo sliši žaganje žage za železo.

Vidimo srage znoja na čelu *Buldog*. V jetniški svetlobi se lesketajo srage znoja na čelu Armina Huanita. Drugo človeško čelo, čelo sojetnika ni oznojeno.

ARMIN HUANITO: Utrudil sem se od žaganja...

SOJETNIK: Železo žagati je najtežja stvar v življenju, še posebej ročno žagati.

BULDOG: A nisem še omagal... Sovraštvo mi napne roko, da železo tanko zacvili, kakor bodo slej ko prej zacvilili sovražniki, ki so me spravili v sivino te sobe. Prav bridko bodo cvilili, kakor to železo... Samo, da pridem ven, samo, da se osvobodim.

SOJETNIK: Ne kaže vedno žagati, saj lahko postane sumljivo. Nenehno sikanje in cviljenje železa postaja nadležen zvok, ki ga pazniki na obhodu izsledijo. Mirujva, zato mirujva... Njihova ušesa izsledijo še tako slab sumljiv zvok, ki pride do vrat njihovih pisarn.

BULDOG: No, pa obstaniva...

SOJETNIK: Slišim korake, to je debeli Benjamin, ki sope na hodniku. Vse te stopnice so utrudljive za njegova pljuča...

BULDOG: Nič ne slišim...

SOJETNIK: Ker si novi...

BULDOG: Zelen novinec !?!

SOJETNIK: Da, zelen novinec, poleg tega pa še nisi kriminallec z ulice, ampak nekakšen direktor pouličnega kriminala.

BULDOG: Direktor pouličnega kriminala, praviš.

SOJETNIK: Ti so še polni idealov in emocij, življenje kriminalca pa je jebeno sivo. Ti si novi...eleganten gospod.

BULDOG: In ne bom nikoli star jetnik...

SOJETNIK: Kako si zagret, nadnaravno vnet...

BULDOG: Pojdeš z menoj !?!

SOJETNIK: Ne.

BULDOG: Da ne. Zakaj ne ?

SOJETNIK: Nimam prihodnosti zunaj. Star sem.

BULDOG: Star !?!

SOJETNIK: Kriminallec se postara v iluziji, da bo tako ukradel, izmaknil, da ga ne bodo ujeli.

BULDOG: In resničnost !?!

SOJETNIK: Resničnost – midva sva tukaj, v tej sivi sobi. To je vsa resničnost. Sodba je že grdo padla in niso potrebni odvetniki.

BULDOG: Pesimist si.

SOJETNIK: Ne, Huanito, realist.

BULDOG: Ne kliči me tako glasno po imenu, stene imajo tukaj tanka ušesa.

SOJETNIK: Prav imaš. Koraki starega paznika Benjamina gredo v stoterih odmevih po železnih palicah zaporniških tal v nadstropjih. In ravno sedaj naslanja uho na vrata najine celice. Zdaj zdaj bo naslonil uho na vrata najine zaporniške celice.

Vrata celice se nekoliko zatresejo. Lina celice se sunkovito odpre. Zvok je mehanično puščoben.

BENJAMIN: Mirna noč, fanta !?!

SOJETNIK: Mirna, Benjamin.

Koraki v stoterih odmevih na zaporniškem hodniku, čeprav stopa po hodniku zgolj in samo zasopli Benjamin. Občinstvo sliši dihanje priletnega moža.

SOJETNIK(nadaljuje): Tudi on vse življenje v kehi, skupaj z nami.

BULDOG: Zdaj malo žagaj, ko je odšel.

SOJETNIK: Ne bom žagal.

BULDOG: Zakaj ne ?

SOJETNIK: Povedal sem ti. Sploh me ne poslušajš.

BULDOG: Kaj me čaka gnitje med stenami ? Ne, ne, ne...

SOJETNIK: To več ni gnitje, to je sčasoma edini pravi dom.

BULDOG: Moram ven, moram na prostost, moram ven, preprosto na svobodo...

SOJETNIK: Ven ! Prostost ! Daj, Huanito, lahko te dobijo že pri žici, lahko te natakara zatoži čez teden dni. Lahko te ponovno zašijejo, ko nosiš že leto dni priimek Perez... Odsluži to in ne nabijaj si dodatnih let, če te bo svoboda v starem pomenu besede sploh še zanimala.

BULDOG: Preveč govoričiš preveč filozofiraš... Sedaj je potrebno žagati, žagati in še enkrat žagati.

SOJETNIK: Ti kar žagaj. Zaporniška filozofija je največ, kar lahko od življenja dobi zapornik. Ko si enkrat tu, umreš za vse ono cvetoče in živo izza zidov.

BULDOG: Samo ena beseda obstaja: žagati.

SOJETNIK: Ko imaš enkrat packo kriminala na grbi, te to spremlja vsepovsod... Ti pa žagaš in žagaš zaporniško rešetko. Žagaš in žagaš...

BULLDOG: Žagam in žagam, da bom prišel ven.

Enajsti prizor. Grad. Soba s kaminom v gradu in s radiom v lesenem ohišju. Radio je stoječ na marmornatem napušču. Marmornati polički.

KVINTOLD: Poslušanje radijskih iger ob petih popoldan je precej barjanska zadeva. Hladna barjanska zadeva.

ANDRAŽ: Ali zvočnih knjig.

KVINTOLD: Kaj poslušáš zvočno knjigo ?

ANDRAŽ: Da, Kvintold. In še domač umetniški izdelek je. Skupina študentov in študentov našega mesteca je uprizorilo, kasneje posnelo igro *Iz močvirja si, v močvirje se purneš*. In to z velikim uspehom. Tako doma, kakor na tujem. Igro nadobudnega mladega dramatika. Poslušaj odlomek iz igre:

Zima v mestecu. Januar v mestecu Močvirje ob Latvi.

Koledarski listi jesenskih mesecev so odtrgani, zimski meseci so v naravi in na koledarskih listih.

Kratka zatemnitev.

Odrski tranzistor stoji na belem predalniku, iz enega iz predalov curkoma teče kri.

GLAS IZ ODRSKEGA TRANZISTORJA:

Zaledenelo močvirje z zasneženim prilesjem. Zasnežen bršljan ob grajskem zidu. Zasnežene veje in vejice bršljana. Zaledenelo močvirje z zasneženim prilesjem. Siva, rjava in črna barva v tukajšnji naravi. V močvirni podrasti se iskrijo volčje oči. Lakota zime je privedla volkove vse do nižine. Otroci so v mlačni jeseni naredili krono iz vrbovega protja in z njo okronali preperelo glavo merjasca na mahu. Star poganski obred, lasten izključno okolici mesteca *Močvirje ob Latvi*. Preperela glava merjasca zdaj pozimi kaže injaste

ščetine.. Grad v srebrnem snegu. Vzpenjavi suhi grmi srobotata se šibijo pod težo snega. Kvintold ima tehnične skrbi. Računalniškemu napredku na gradu ne zaupajo več tako, kakor so zaupali prej, zato ima tehnični upravnik povečan obseg dela. Otmar in Otilda imata gospodarske skrbi. Volčjaki brskajo po pomijah okoliških hlevov in gospodinjev. Mrtve kure ležijo v lastnem umazanem razmesarjenem perju. Res huda zima. Sprva snežnobeli kristali ledu, kasneje umazan, zgažen in pohojen sneg. Ponoči se je v slabo ogrevanih grajskih prostorih ohlajal zrak. Pohišstvo se je oglašalo, še posebej ponoči. Mrmrlo, žebralo in tudi čisto pošteno zapokalo je pohišstvo ponoči. Včasih so stare omare zadonele kot basovski pedali razglašanih orgel. Takrat je prihajal spomin na začetek devetnajstega stoletja v gradu. Spomin na živo sezidano. Glasba noči je prinesla na površje skrito drobovje gradu. Spomin na prostor, v katerem je bila grofica sezidana. Sedaj je tam grajska knjižnica. Spomin na grofico. To je zgolj ustno izročilo, kaj je od tega resnično !?!

Glasbeni predah.

Živela je v gradu nad močvirjem. Bilo je to življenje med stenami gradu. Poleti jo je hladil grajski kamen, saj v poletnih mesecih nič bolj ne ohladi, kakor vlažen hladen grajski kamen. Pozimi pa je zaradi grajskega kamna dregetala, saj v jesensko-zimskem času nič bolj ne ledeni in hladi, kakor grajski kamen. Še tako visok ogenj v grajskem kaminu ni dodobra ogrel prostorov, otoplil in zagrel mrzlega in vlažnega kamna.

Da, to so bili časi brez prave izolacije.

Živela je na gradu in imela je rada rosno mlade fante. Njihovo kri je mešala z eteričnim oljem rožmarina. Pripravek za pomladitev.

Bila je obtožena. Živo zazidana, po neki stari postavi. Ko so po stoletju zrušili nek zid v kletnih prostorih, so našli lobanjo s posušenimi možgani in preperelimi oblačili. Možgani so bili obdani s posušenimi jabolki na vejah. Ves prizor je deloval, kakor da bi bili možgani nekako v krošnji drevesa.

Dvanajsti prizor. Venček radijskih novic, ki jih oddaja radio na gradu. Prizorišče grajska sobana.

Starinski radio na marmornatem napušču je prižgan in oddaja novice.

Avizzo radijske postaje: Ves dan, večer in skozi vso noč z vami Radio Latva dve na frekvenci UUV.

Radijska napovedovalka napove vsebine dnevnega časopisja.

Domačega in tujega tiska.

RADIJSKI GLAS: V dnevni črni kroniki smo od posebne agencije *Kriminal* prejeli tragično novico. Kaznjeneec, znani mafijec Armin Huanito je pri pobegu, poskusu pobega iz zapora poskušal preplezati bodečo žico. Kjub večkratnim opozorilom stražarjev, da naj se vrne v zaporniško celico, je na vsak način poskušal preplezati ograjo, pri čemer so mu snajperji stražarjev razmesarili roke in noge. Težko ranjen *buldog*, kakor so mafijci klicali Armina, je še zmeraj vztrajal, da se prebije na drugo stran zidu. Vendar ni uspel. Njegovi zadnji stavki so bili: »Žive vas bom zakopal, žive vas bom zakopal.« Po tem kričanju so mu snajperisti razparali prsni koš s streli. Obvisel je na bodeči žici in časniki so žalostno novico pospremili s stavki njegove učiteljice prvega razreda ljudske šole. »*Bil je priden učenec in tudi obetaven. Med vzornimi. Nisem si predstavljala, da je tako sprevržen in še v sanjah si nisem predstavljala, da bo tako končal,*« je povedala zbranim novinarjem pred staro podružnično šolo, ki jo je nekdaj, pred mnogimi desetletji, obiskoval zdaj pokojni Huanito. Stališče upokojene učiteljice je polno moralističnega patosa, a tudi življenja mafijcev so polna drugačnega patosa: polna utopij, neizrekljivih sanj in zablod, ki jih na koncu pokončajo, končuje svoje razmišljanje o tragičnem pobegu zloglasnega kralja podzemlja novinar časopisa *Slovanogermanija post*.

Sedaj pa nekaj veselega. Novica, polna mladostnega ustvarjalnega žara. Polna ustvarjalnih domislic.

V govornem prispevku *Z odsluženo telefonsko govorilnico so naredili predstavo* se bomo tokrat dotaknili študentov in njihovega ustvarjanja.

Kreativnega bogastva mlajših generacij. Mlad dramatik Lars-Bernard iz našega mesteca *Močvirje ob Latvi* nam je zaupal, da ga je pri pisanju drame navdihnil močvirni plin. Pozitivna stran močvirnega duha. Poslušate Radio Latva 2. Na frekvenci UUV.

Avizzo radijske postaje: Ves dan, skozi ves večer in skozi vso noč z vami Radio Latva dve, na frekvenci UUV.

Trinajsti prizor. V znanstvenem laboratoriju višje sestre znanstvenice.

V laboratoriju višje sestre znanstvenice. Dvogovor med direktorjem bolnišnice in višjo sestro znanstvenico poteka v povišanem tonu. Direktor ima glavo v višini nagačene sove uharice.

Sova nas gleda s svojimi steklenimi očmi.

DIREKTOR BOLNIŠNICE: Ste brali časopise zadnje čase ?

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Zaradi obilice dela jih nisem, priznam, niti prelistala. Preletela.

DIREKTOR BOLNIŠNICE: Armin Huanito je mrtev.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Res !?!

DIREKTOR BOLNIŠNICE: Krogle so ga pokosile z zaporniške ograje.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Moj sošolec je bil. V osnovni šoli.

DIREKTOR BOLNIŠNICE: Resnično !?! Tega nisem vedel. Nov podatek.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Zdaj lahko povezujem zadeve. Zdaj jih vidim. Pošast, ki sem si ji izvila iz primeža, nagravnega objema, je pobegnila od tod. Pred dnevi je ponovno dvignila svojo velikansko lovko. Takrat je bila na koncu oziroma vrhu lovke nasajena glava Armina Huanita.

DIREKTOR BOLNIŠNICE: Ste prepričani v to, kaj govorite ?

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Bil je del mojega šolskega vsakdanjika. Sedela sva v isti klopi. Izraz njegovega obraza bi prepoznala, četudi bi štel sedemdeset let.

DIREKTOR BOLNIŠNICE: Preveč dela ste si naložili na svoja pleča, znanstvenica. Pričeli ste bloditi.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: To mi ves čas govorite. Ves čas mojega znanstvenega dela tukaj. Človek dejstev sem. Dejstvo je, da je pošast, ki nosi možgane v krošnji, premika pa se z lovkami po svetu, pobegnila od tod.

DIREKTOR BOLNIŠNICE: Se sploh poslušate, za božjo voljo !?!

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Zamolčali ste svojo doživetje z močvirnim duhom, gospod direktor. Izognili ste se novinarjem in drugače neizbežni publiciteti. Podobno kot grajski upravnik Kvintold prisegate samo na zdravo pamet.

DIREKTOR BOLNIŠNICE: Vi ne !?!

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Tudi jaz. Vendar ne zmeraj, ne v vseh pogledih. Človek mora biti danes prožen.

DIREKTOR BOLNIŠNICE: Iz tega, kaj in kako mi pripovedujete o stvareh, se mi dozdeva, da vas je zdrava kmečka pamet že zdavnaj zapustila.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Žaljivi ste.

DIREKTOR BOLNIŠNICE: Oprostite, ampak pošast z možgani...

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Sami ste jo videli. Pošast vas je vrgla ob tla, ko ste se jo dotaknili. Tega ne morete zanikati, preveč prič je bilo okoli. Takrat...

DIREKTOR BOLNIŠNICE: Pa kaj še. Kakšna pošast. Z glavo zlikovca Armina Huanita na lovki. Vi niste prisebni. Vi resnično niste zdravi.

Štirinajsti prizor. Mestni zapor. Zaporniška celica, v kateri je kratek čas bival Armin Huanito.

Prizor pred okenskimi rešetkami zapora, v katerem je preminil buldog. Pred zaporniškimi oknom se pojavi gromozanska lovka, ki nosi glavo pokojnega Armina Huanita. Glava pepelnato siva, brez kaplje krvi, saj je to glava mrtveca in še odrezana povrh. Izraz obglavljenega buldoga je škodoželjen in zloben. Svetloba v očeh je kačje lesketajoča. Mrtvi Huanito celo spregovori. Iluzionističen prizor na projektnem platnu. Mrtvi Huanito se pogovarja s sojetnikom s projektnega platna. Sojetnik je torej še zmeraj v svoji zaporniški celici.

ARMIN HUANITO, BULLDOG: Pozdravljen sojetnik, Vladimir, hi hi hi, he he he.

SOJETNIK: Mar nisi mrtev ?

BULLDOG: Kakor se vzame, hi hi hi, he he he.

SOJETNIK: Pojdi stran, pojdi proč, ti nisi več Huanito, ti nisi več buldog.

BULLDOG: Kdo pa drug ? Je že debeli Benjamin odšel na večerni obhod ?

SOJETNIK: Odpravlja se.

BULLDOG: Zbeži še ti.

SOJETNIK: Si nor ? Da me sestrelijo kot prepelico.

BULLDOG: Saj vidiš, da smrti ni. Nikoli je ni bilo. Vsaj zame ne, hi hi hi, he he he.

SOJETNIK: Ti nisi popolnoma mrtev. Ti si zombi. Tebe ohranja pri življenju črna magija.

BULLDOG: Zbeži, pojdi z menoj !

SOJETNIK: Pojdi stran, pošast !

BULLDOG: Zunaj je svoboda. Neslutene možnosti. Ali te ustrelijo ali ne.

SOJETNIK: Ne, ne, ne, ti si grd privid. Ti si halucinacija, plin od črnega plina.

BULDOG: Vzemi žago, žagaj, prekletu, žagaj, pomagal ti bom razkleniti to železo, te preplete železne palice. Pomagal.

SOJETNIK: Zakaj hočeš, da grem s teboj ?

BULDOG: Mar ne vidiš, da je še mesto na sosednji lovki te prečudovite hobotnice-drevesa !?! Mesto za tvojo prelepo glavo, ki bo krasila najin nov život. Kot enojajčna dvojčka bova, najini glavi bosta druga ob drugi, v tesnem telesnem poljubu. Enojajčna dvojčka kakor dvojčka M.F. Eden živ, drugi mrtev, hi hi hi, he he he.

SOJETNIK: Buldog, si ob pamet ? Ubiti me hočeš. To je bolno in ti si bolnik.

Bodi mrtev bodi živ, bolnik si !

BULDOG: Ubiti !?! Ne jaz, stražarji vendar. Ne omenjaj mojega imena, to povzroča v peklu, od koder prihajam, nemir. Prav tako se stresejo vrata nebes na svojih tečajih, če me slučajno v rajju omeniš, hi hi hi, he he he.

SOJETNIK: Vedno si lepo učeno govoril, Huanito.

BULDOG: Ne omenjaj vendar mojega krstnega imena. Seveda sem učen, saj sem gimnazijski maturant. Nikoli nisem bil baraba s ceste. Nikoli.

SOJETNIK: To je popolnoma noro. Iti s teboj.

BULDOG: Ni, sodeloval boš pri mojem maščevanju, ko bova nekoga živega zakopala.

SOJETNIK: To so bili tvoji zadnji stavki preden si umrl, ko si še resnično živel: » Žive vas bom zakopal, žive !«

BULDOG: Časopisi so pisali o tem. Mar nisi bral o tem ? Hi hi hi, he he he.

SOJETNIK: Ne grem s teboj. Ne, ne, ne !

Petnajsti prizor. Mrtvi Huanito zajaha pošast lokalnega zla. Projektno platno prikaže ta prizor.

V dogajanje se vplete mestna zeliščarka Slavica.

ODRSKI TRANZISTOR(prične oddajati iz zaodrja):

V ljudski kuhinji so ravno pričeli deliti hrano, ko so brezdomci in siromašni videli stvor z nešteto lovkami in eno glavo na lovki. Pijanci so novinarjem zatrjevali, da niso preveč pili tisti dan, da so povsem verodostojna in realistična priča tistemu fantastičnemu dogajanju stvora, ki se je premikal čudesno hitro in okretno. Po ulicah mesteca *Močvirje ob Latvi*. Policijska patrolja je končala v cestnem jarku, saj jo je stvor zrinil s ceste. Na streljanje dveh policistov iz dvanajst kalibrskega magnuma se je glava na lovki zavrtela proti policistoma in z režečim izrazom po človeško zavpila: » *Mi smo že mrtvi in to je vaš največji problem, mar ne ?*« Besnenje stvora na cesti je videl Matevž F., ki prestaja pogojno zaporno kazen zaradi sodelovanja pri ropu narodne banke. Lokalna vračarka in vedeževalka Slavica je medijem povedala, da je to pojavna oblika temne strani močvirnega plina. Sam pojav seže v pradavnino, a pravi začetek krajevnega zla seže v devetnajsto stoletje, ko se pojavi krvava grofica. Slavica je obljubila okulturni spopad z omenjenim pojavom, ki že lep čas polni stolpce domačega in mednarodnega tiska.

Šestnajsti prizor. Ponovno v laboratoriju višje sestre znanstvenice. Vračarka Slavica obišče višjo sestro znanstvenico v njenem laboratoriju.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Čemu se imam zahvaliti vašemu nenadnemu obisku ?

SLAVICA: Obedve se vrtiva okrog istega problema. Vsaka s svoje strani grizeva isto težavo.

VIŠJA SESTRA ZNANSTVENICA: Bodiva bolj določni. Zakaj gre ? Ta težava je...

SLAVICA: To težavo imate v epruveti. Košček tkiva, ki je ostal, ker je vse ostalo pobegnilo in o tem pišejo časopisi. Domači in tuji. O stvoru je beseda. O pošasti, kakor jo imenujejo tukaj domačini.

VIŠJA SESTRA ZNANSTVENICA: Ah, tako. Ste raziskovalka ?

Znanstvenica !?!

SLAVICA: Ne, tukajšnja zeliščarka in vedeževalka.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Težava v epruveti !?! Res je, tako znanstveniki, kakor vi okultisti imamo skupne težave in predmete raziskave. Vsi ti problemi so povečini nelinearne narave, kaotični in nejasni od samega začetka. Mi pa imamo na razpolago le in edino linearna sredstva. Zdrav razum je eden izmed njih.

SLAVICA: Učene besede od učene ženske... Toda, če gre za zle stvari, se jih ne preučuje, temveč nemudoma uniči.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Tale košček tkiva ni ne dober in ne slab, namenjen je preučevanju in globlji analizi.

SLAVICA: Globlji analizi !?! Zaboga, ženska, iz tega vlažnega, zasolzenega tkiva se je rodil stvor, pol drevo pol hobotnica, pol žival pol rastlina...

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Vse to drži, kar pravite, vendar ima ta vzorec tudi zametke človeškega DNK-aja.

SLAVICA: V osnovi je to bitje demon. Lomasti, dela zgago po ulicah in sedaj samo pričakujemo novice, kdaj bo pričel resnično ubijati in uničevati. To sedaj je le predigra v resnično zlo, ki se je nekoč že zgodilo. Na začetku devetnajstega stoletja.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Če smo že pri tem, vam zaupam, da je v nenadno hitrem času iz nekaj koščkov tega tkiva nastalo odraslo bitje. Izoblikovano bitje, ki je stegnilo lovko po mojem vratu.

SLAVICA: V kolikšnem času ?

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Pol minute.

SLAVICA: Samo pol minute, samo trideset sekund. Zaboga, kje se je to zgodilo, tukaj..!?!

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Da, tukaj ! V kabinetu.

SLAVICA: Ni to razlog več, da se znebiva tega nagravnega koščka tkiva.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Še enkrat: stekla sem na hodnik in se komaj izvila lovki, ki me je dušila. Povrhu ima ta stvar sposobnosti, da se skrči v košček tkiva in potem razširi v celo gmoto. V celo bitje, ki se okretno giblje po svetu.

SLAVICA: Tudi tale košček v epruveti ?

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Bojim se, da tale košček tkiva, ki je pred nama, ni izvzet iz tega procesa. Zdaj je peč, a utegne delovati. Utegne se prebuditi in delovati.

SLAVICA: Delovanje, delovanje in še enkrat delovanje tega stvora. To postajata bojazen in strah našega mesteca.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Res je.

SLAVICA: Ni to razlog več, da se ga znebiva.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Zame so razlogi vedno znanstveni. Brez predsodkov stopam v raziskavo. Ne glede na to, da sem se komaj izvila čvrstemu prijemu lovke tega hladnega in sluzavega bitja. Ne glede na to...

SLAVICA: No, vidite... Doživeli ste to zlo, tega demona, zato..

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Nič zato... Ima imenitno DNK strukturo. Takšne simetrije v asimetričnem tkivu zlepa ne vidiš vsak dan. Ne pri človeku ne pri živali ne pri rastlini ne vidiš česa takšnega. Novo bitje.

SLAVICA: Novo bitje, staro zlo.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Zame obstajajo samo znanstveni razlogi. To stališče pozna tudi direktor bolnišnice, s katerim sem si pogosto v laseh.

SLAVICA: To je košček pekla v epruveti, ženska.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Kakorkoli, to je zame prvenstveno znanstveni subjekt... Rekla sem vam: k njemu pristopam brez predsodkov.

SLAVICA: Vi ste nepremakljivi. Znanstveni subjekt, ženska, vi temu pravite znanstveni subjekt. To bitje vas je skoraj pokončalo oziroma zadavilo. In vi bi še preučevali, analizirali, tuhtali, tolmačili, razglabljali in stikali vse do podrobnosti. Dajte mi epruveto !

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Ne.

SLAVICA: Dajte mi epruveto in razodenem vam, kdo za vso zadevo stoji. Zgodba seže v pradavnino, ker je zlo staro. A začetek delovanja tega zla na krajevni ravni seže v devetnajsto stoletje. Še sedaj vidim obličje tedanjega mestnega sodnika, ki je sodil sprevrženi grofici.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Vi pa res premorete domišljijo.

SLAVICA: To so dejstva kronike našega mesteca. Prav slišim, kaj je dejal o groficih grozodejstvih, čeprav se takrat nisem rodila in sem verjetno obstajala samo kot možnost v vesolju.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Zanimivo.

SLAVICA: Dogodke, ki so se zgodili, pač prestrežemo, svojo energijo puščajo, čeprav je veliko reke steklo pod mostom. In so se kazalci rotovžke ure presukali in presukali. Presukali svoj svet.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Zanimivo, vendar to ni tkivo mrtve ali žive grofice, ampak povsem novega bitja.

SLAVICA: Zlo tukaj je staro, seže v pradavnino.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Ne morem vam dati epruvete z vzorcem, ker je raziskava pomembna, morebiti celo svetovno pomembna.

SLAVICA: Nič ni pomembnejšega, kakor moralno čist svet.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Inšpektor Rudolf je zaradi tega primera končal na zaprtem oddelku psihiatrije. Trenutno je v sodnem procesu.

SLAVICA: Vem, tudi drug inšpektor agent ZXX je močno telesno poškodovan. Duševno razrahljan. Za delo ne bo sposoben lep čas, vsaj dve leti ne bo sposoben za službo. Na parkirišču ga je silovito podrl avtomobil. Nekje sem ujela, da prihaja v naše mestece nov inšpektor.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: To pomeni – v tretje...

SLAVICA: Dajte mi to zlo v steklu, v epruveti.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Ne in ne !

SLAVICA: To zlo nas bo ugonobilo, dajti mi to hudičevo skropucalo !

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Postajate nasilni, kaj vam je !?!

SLAVICA: Sem, sem z epruveto !

VIŠJA SESTRA ZNANSTVENICA: Le kaj vam je !?! Ženska, nehajte me grabiti za rokav.

SLAVICA: Sem, sem, sem !

VIŠJA SESTRA ZNANSTVENICA: Pustite jo pri miru !

SLAVICA: Seeeeem...

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Ne grabite z golimi rokami, samo z rokavicami se dotika...

SLAVICA: Moja je epruveta. Zdaj je moja.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Vi, kradljivka, vrnite mi jo. Pri priči mi jo vrnite !

SLAVICA: Uničila jo bom !

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Mirujte, ženska, mirujte !

SLAVICA: Uničila bom moralno zlo !

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Kako rokujete s primerkom !?! V imenu znanstvene resnice – razbili boste epruveto ! Z belimi rokavicami se rokuje...

V tem trenutku vračarki epruveta spolzi z rok. Epruveta pade na tla in se zdrobi. Črepinje se lesketajo, toda vlažna in solzna krpica tkiva se v nekaj sekundah poveča in preobrazi v gromozansko pošast z nešteto lovkami. Ženski se nagonsko umakneta. Vsaka v svoj kot laboratorija. Od tam nemočno gledata, kako se stvor razbohota. Razraste. Projektno platno prikaže silhueto velike hobotnice, ki švigne iz laboratorija. (možnost animacijske obdelave prizora)

ODRSKI TRANZISTOR(tokrat oddaja iz zaodrja):

Še en primerek podobe močvirnega plina na prostosti. Še ena pošast na ulicah mesteca *Močvirje ob Latvi*. Dve bitji na prostosti. Negotovost prihaja v mestece.

tretji del drame:

MOČVIRNI PLIN:

človeška kri z rožmarinom

Povzetek tretjega dela: Okruški posameznih dialogov odstirajo temačno poglavje gradu in njegove zgodovine. Izginuli rosno mladi fantje z vasi so najdeni kot trupla; razmesarjena trupla, ležeča po grajskih odtokih. Je močvirni plin povezan z dogodki, ki jih je povzročila sprevržena grofica ?

Grofica Ujeda je mešala človeško kri z rožmarinovo tinkturo kot pomlajevalnim napitkom, ki zagotavlja mladost na stare dni. Grof Ujeda se na začetku dvajsetega stoletja vrne z enega izmed svojih orientalnih popotovanj. Zbiralec poldragih kamnov obžaluje svojo potepuštvo.

V roman so ponovno dospele osebe, pomembne za roman:

GROF UJEDA, orientalist po srcu, zbiratelj dragih in poldragih kamnov, več je po svetu, kakor doma, romantičen pustolovec, ki se je premalo brigal za grad ob močvirju in za gospodarjenje na njem.

KRONIST, marques, nočni obiskovalec, zvedav in razgledan, ljubi okultno in krajevno zgodovino. Predstavnik umetniškega nacionalizma na prelomu stoletja. Pozna nenavadne grajske dogodke.

UPRAVNIKI,1-4, gospodarsko misleči možje, srednjih let, skrbi jih usoda gradu po krvavih dogodkih. V njihov intelektualni pogled na tekoče zadeve in gospodarjenje na gradu se vztrajno tke njihov prirojeni temperament. Tako prvega upravnika določa upanje, drugega upravnika določa dvom, ki razžira, tretjega ideali, ki se ali se ne uresničijo ter četrtega zaznamuje nostalgija, saj se rad spominja pretekle in polpretekle zgodovine na gradu.

Prvi prizor.

ODRSKI TRANZISTOR (oddaja iz zaodrja):

Somrak zimskih dnevov je pri koncu, dovolj sončne svetlobe prodira v pokrajino.

Pomlad prihaja v deželo s poudarjeno zeleno barvo. V opustelo pokrajino s sivimi, rjavimi ter črnimi odtenki prihaja živo zelena barva prve pomladi. Klorofilno zelena barva pomladi s svojo pridušeno svetlobo. Omenjene barve so posledica naravnih barv, a tudi pomanjkanja Sonca in mrzlega zimskega zraka, ki otrpne rastlinje, a tudi neživa narava je prijetnejša na pogled, če se kopa v spomladanskem Soncu. Kamen in biljke zadihajo drugače v spomladanskih sapah, kakor zimskih.

Drugi prizor.

Nočni prizor. Noč v gradu. Prizor se odvija nekje na začetku dvajsetega stoletja. Na polžasto zavitem stopnišču vidimo soj sveče, ki se spušča po stopnicah navzdol. Dramska lika sta iz trenutka v trenutek bolj osvetljena. Glasbeno ozadje: Karol Szymanowski: Symphony No.3, Op.27, 1. Moderato assai

GROF UJEDA: Kdo si ? Otmar ?

KRONIST: Ne.

GROF UJEDA: Ne, ne, ne moreš biti Otmar. On je rosno mlad mladenič. Komaj dospel na grad.

KRONIST: Pišem kroniko vašega gradu.

GROF UJEDA: Ob tej uri... Dajte, no, ob tej uri pišete !

KRONIST: Ob tej uri... Ob tej uri...

GROF UJEDA: Kdo vam je izdal dovolilnico ? Dobro vem, kaj se dogaja ob tej uri. Sicer pa imate preveč zaupljiv obraz za vlomilca ali človeka s slabimi nameni, z drugimi nameni.

KRONIST: Hvala.

GROF UJEDA: Je že šla mimo s prižgano svečo ? Se je na steni pojavila njena senca ?

KRONIST: Ne, samo midva stojiva, vsak s svojo svečo.

GROF UJEDA: Zabavno, kakor dva čudaka.

KRONIST: Mogoče pa je nocoj ne bo.

GROF UJEDA: Tudi onostranstvo ni zmeraj razpoloženo za obiske v naravnem redu stvari.

KRONIST: Prosim ?

GROF UJEDA: V takih primerih ni najavljenih obiskov, to sem hotel reči. Duhovi pridejo vedno nenapovedani.

KRONIST: Nazadnje je bil močan trušč spodaj v knjižnici. Nazadnje se je pojavila, kjer je bila živa zazidana. Mlade fante je ugonabljala.

GROF UJEDA: Nihče ni bil nikoli živ zazidan v tem gradu. Podla legenda.

KRONIST: Pišejo... Govorijo...

GROF UJEDA: Marsikaj pišejo v *Močvirni klepetulji*, da, bral sem... Čista domišljija občasne novinarske sprevrženosti. Družbeno usodo nam je pričel krojiti bulvarski tisk, kaj hočemo, pravijo, da je moderno stoletje pred nami... Našo koledarsko leto 1907 se izpisuje na naslovnica časopisov.

KRONIST: Če se je pojavila v knjižnici, potem bi bilo pametno, da greva po stopnicah navzdol. Mogoče jo v knjižnici izslediva.

GROF UJEDA: To predlagate...

KRONIST: Glede na zadnje dogajanje predlagam odhod v knjižnico, po stopnicah navzdol...

GROF UJEDA: Kje pa je vaša dovolilnica za gibanje po gradu ?

KRONIST: Dovolilnica ? Imam ponarejen karton, ampak v tem nočnem času se človek z lahkoto pretihotapi v notranjost gradu. Nikomur ne morem pokazati dovolilnice...

GROF UJEDA: Vi pustolovec, vi...

KRONIST: Romantični pustolovec, bi dejal...

GROF UJEDA: V vaši družbi greva v prostore knjižnice...

KRONIST: Greva !

GROF UJEDA: Za vami, pustolovec !

KRONIST: Pohitiva, da morebitnega prizora ne zamudiva.

GROF UJEDA: Kako ste prišli v grad ?

KRONIST: Grad je vendar odklenjen. Tisti redki služabniki so zvesti samo še trdnemu spancu.

GROF UJEDA: Po vseh teh umorih naša avtoriteta slabi...

KRONIST: V mestecu govorijo in šepetajo, da bo grad v kratkem prešel v državne roke.

GROF UJEDA: Ne bi smel toliko potovati po azijskih deželah, bolj bi se moral posvetiti grajski pristavi in grajskim zadevam. Slovanogermanske zadeve pač zahtevajo svoje.

KRONIST: So vam stvari ušle izpod nadzora ?

GROF UJEDA: Nadzora ? Stvari niso nikoli bile pod mojim nadzorom.

KRONIST: Zlomka.

GROF UJEDA: Res zlomka. Grad je za javnost odprt samo ob četrtnih. Glavna vrata bi morala biti zaklenjena in pod težo zapaha.

Zadnjih sto stopnic pokriva bordo rdeča preproga, ki se vije vse do vrat knjižnice.

KRONIST: Dejal sem že: vrata so bila odprta. O zapahu ni bilo sledu. In to je...

GROF UJEDA: Knjižnica, marques kronist.

Tretji prizor.

Grof Ujeda in kronist stopita v knjižnico. Police se šibijo pod težo knjig. Vidi se, da so knjige razvrščene po osebnem ključu in ne po univerzalni klasifikaciji, toda tudi tukaj visijo posušeni sloji zlatega rmana vzdolž knjig in škrlatni listi vinske trte zakrivajo hrbte knjig.

V ozadju šibka glasba – overtura iz Mozartove opere Don Giovanni.

KRONIST: Do stropa police s knjigami. In na nekaterih kupih knjig naju gledajo učene sove.

GROF UJEDA: Nagačene sove. Lovil sem jih v ruskih gozdovih.

KRONIST: Impresivno, tukaj so tudi gospodarske listine in pravniška izvestja.

GROF UJEDA: Žaltave orumenele ovojnice so hranjene na posebni polici.

KRONIST: Kaj se je zgodilo v tem kotu ?

GROF UJEDA: Tukaj je knjižna polica popustila. Knjige so zgrmele na tla. Sicer pa prah in prah, debele regratove lučke prahu. Prah meri čas in kaže na zapuščenost.

KRONIST: Tudi stare oljne slike so tukaj.

Stari orehovi okvirji drug ob drugem okvirjajo podobe iz preteklosti.

GROF UJEDA: Tega tukaj prej ni bilo.

KRONIST: Česa ?

GROF UJEDA: Tega prej v tej sobi ni bilo.

KRONIST: Česa, človek božji ?

Ponovno zaslišimo glas Otilde-Elvire iz prizora prvega dela.

OTILDA-ELVIRA: Potem sem se razgledala po knjižnici. Na stenah so bili sledovi nešteti odtisov človeških dlani, kakor da bi nekdo pleskal z rokami po zidu.

GROF UJEDA: Je kdo kaj rekel ?

KRONIST: Slišati je bilo, kakor ženski glas iz prihodnosti.

GROF UJEDA: Mogoče so samo prazne marnje...

Okno v grajski knjižnici se sunkovito odpre.

Na oknu stoji nagačen krokar, vlažne zoglenele barve.

Zatrej okna loputa in udarja. Na odru postaja vetrovno. Hladen piš vetra.

Grof Ujeda sname polomljen zatrej, da ne bi povzročal hrupa. Zapre okno in gleda za krogarjem, kako se s krili izgublja v dimnikarsko črni noči.

GROF UJEDA: Poglejte ! Svetloba je tukaj sicer zastrta, vendar se jasno vidi sprememba na zidu. Ne vidite !?! Vidi se stena z odtisi človeških rok v črni barvi. Stena je drugače, kakor vidite, bela.

KRONIST: Zlomka !

GROF UJEDA: Res, zlomka.

KRONIST: Kaj je to ?

GROF UJEDA: Stenska ura bije dvanajsto ponoči. Glinen vrabec se vsako polno uro izstreli iz urinega mehanizma, žgoleče zapoje in se vrne v svojo hišico.

KRONIST: Vse je zahomotano v skrivnost. Odtisi barvnih rok na zidu. Vrata pogrebne vežice, ki sedaj cvileče udarjajo, spodaj v vrtu mavčnih angelov.

GROF UJEDA: Sveže popleskana stena. Z odtisi ženskih rok.

KRONIST: Na steni je odtisnjen par istih rok.

GROF UJEDA: Njenih rok.

KRONIST: Govorite z gotovostjo ?

GROF UJEDA: Prepričan sem.

KRONIST: To bom zapisal, to bom zapisal...

GROF UJEDA: Nikoli prej se ni pojavljala tako očitno čutno, tako telesno, tako predvidljivo...

KRONIST: Poglejte moje roke, za vsak primer... Jaz nisem avtor te prelestne slikarije. Res ne.

GROF UJEDA: Zaboga, na steni so odtisi ženskih rok. Od samega začetka ne sumim živih, ampak mrtve.

KRONIST: Naslednjič prinesem seboj moderno napravo za zaznavanje premikov duhov.

GROF UJEDA: Že odhajate !?!

KRONIST: Da, vendar se še vrnem.

GROF UJEDA: S tisto napravo ?

KRONIST: Z napravo, kakopak.

GROF UJEDA: Ne puščajte me samega, v tej noči.

KRONIST: Vas je strah v lastnem gradu ?

GROF UJEDA: Pokojna je bila, kakor veste, morilka mladih fantov. Neugodno, nelagodno se počutim. Prvič po vseh teh letih življenja na gradu. Zanimarjal sem gospodarjenje na gradu, potikal sem se po svetu in zbiral

drage kamne. Za to, kar se je v resnici zgodilo, nisem imel oči... Moralno pa, kar je najvažnejše, eno je sijaj v vitrinah, drugo pa v grajski spalnici...

KRONIST: Težko, težko je živeti s tem...

GROF UJEDA: Nad gradom visi oblak črne magije.

KRONIST: To je pa že kar zastrašujoče.

GROF UJEDA: Ampak vrata pogrebne vežice sem popoldan zaklenil. Prav tako vrata na družinsko pokopališče. Sedaj pa vse stoka in cvili; vso tisto staro železje. In v gradu se oglašajo omare.

KRONIST: Popijva čaj.

GROF UJEDA: Da, seveda, kako sem negostoljuben.

KRONIST: Imate črni čaj ?

GROF UJEDA: Seveda, odličen je za delovanje možganov. Možganov, ki živahno delujejo ponoči.

Četrty prizor.

Prav to noč v gradu.

Posvet upravnikov, ki pijejo črni čaj.

UPRAVNIK 1: Zaradi vseh teh krvavih dogodkov bo grad naposled le prešel v državne roke.

UPRAVNIK 2: V najslabše roke. Vsi gradovi, ki preidejo v last države, preidejo v najslabše roke. Torej, v roke najslabšega gospodarja, ki z njimi ravna in upravlja iz tople pisarne.

UPRAVNIK 3: Novopečena upravnika Kvintold in Otmar sta zelo in predvsem mlada. Če ju dobro naučimo opravljati to delo, bo grad prešel v dobre roke.

UPRAVNIK 4: Se strinjam. Morebiti pa ohranimo delovna mesta...

UPRAVNIK 3: Saj nas nihče ne meče na cesto.

UPRAVNIK 2: A z menjavo lastnika se bo precej spremenilo tudi za nas. Starejši bomo morali oditi.

UPRAVNIK 3: A morebiti bo klavzula v pogodbi vsebovala vrstico, da lahko še naprej živimo v gradu in ga oskrbujemo.

UPRAVNIK 1: Ko grad preide v državne roke, potem je tudi odprt za obiskovalce. Nova delovna mesta.

UPRAVNIK 2: A še zmeraj je tukaj navzoča naslednja logika: en upravnik manj, en vodič po gradu več. Manj gospodarjenja, več umetnostne zgodovine.. To je gledanje države kot gospodarja.

UPRAVNIK 3: Oh, ti, dvomljivec...

UPRAVNIK 2: In ti idealistek...

UPRAVNIK 1: In vse te skrivnosti...

UPRAVNIK 4: Vsi smo prebrali njene dnevniške zapiske, ki bi morali ugledati dnevno svetlobo dvajset let po njeni smrti.

UPRAVNIK 2: Da, vsi. Vsi. Od kuharice do grajskega vrtnarja.

UPRAVNIK 1: Kasneje si je izbrala umetniški psevdonim: Elfrida Bauman. Pričela je pisati romane.

UPRAVNIK 2: Za moj skromni upravniški okus je njeno pisanje prenapihnjeno. Morala bi biti bolj stvarna, nad njenim pisanjem visi velik oblak fantazije.

UPRAVNIK 3: Saj je pisateljica, bučman. Publike ji ne manjka.

UPRAVNIK 2: Res njena knjiga *Živa zakopana* je bil velik prodajni hit. Nekaj denarja je namenila za obnovo vzhodnega krila gradu. Ostaja privržena mestu svojega otroštva.

UPRAVNIK 4: Poleg tega je bila mnogokrat tukaj. Že kot mladenka je bila čisto uporabna ženska. Učeno je pristopila k gospodinjstvu, vrtnarjenju in

ročnim delom. Ohranjanju starega pohištva. Nobena ga ni zloščila tako, kakor ona.

UPRAVNIK 4: Nikoli ni trdila, da tukaj kraljuje močvirni duh, duh z močvirja, ampak prividi zmešane krvave grofice, ki se je erotično polaščala mladih fantov.

Pojavi se grof Ujeda in to skupaj s kronistom.

GROF UJEDA: Upravniki, še ne spite ? Se vama lahko pridruživa ?

UPRAVNIK 1: Seveda, gospod grof.

Peti prizor.

Sodobnejši prizor.

Odrski tranzistor stoji na črnem predalniku in oddaja vezno dramsko besedilo.

ODRSKI TRANZISTOR:

Svetloba industrijske cone *Močvirja ob Latvi* je še zmeraj zastrta in zamolkla. Po nevihti je obnebjje nad industrijsko cono vodeno sivo, kakor da bi petrolej razlil po nebu in ga mešal z vodo. Pravi naravni akvarel na nebu je spoj petroleja in padavin.

Scena - prostori v zapuščenem hangerju sprejemajo snope svetlobe deževnega dne.

Soba v zapuščenem hangerju.

Na ocufanem in raztrganem divanu leži zvezan član tolpe. Velike in močne vrvice so na njegovem telesu.

Okoli divana tekajo in škrebļjajo zajetne in velike podgane, te podobe se zvrstijo na velikem projektnem platnu.

Nad njim se sklanja stvor iz lovka. Na eni izmed lovka stoji odrezana glava mrtvega mafijca Huanita. Iluzionističen prizor.

BULLDOG: Še eno skodelico čaja, moj zvesti kamerad ?

ČLAN TOLPE: Ne, to scalnico ne bom pil.

BULLDOG: Zakaj ne !?! Gre za odličen čaj, ki ga tuje trgovske družbe uvažajo v slovanogermanske dežele.

ČLAN TOLPE: Odveži me, buldog.

BULLDOG: Odvežem te naj, kaj, po vsem tem, po tistem zahrbtnem izdajstvu.

ČLAN TOLPE: Brez človeških stikov si, poleg tega pa si mrtev. Pokopali so te. Od vsega, kar je ostalo od tebe, od vsega tega je ostala samo tvoja bedna projekcija v astralu.

BULLDOG: Mar ti ni všeč moj novi kostum ?

ČLAN TOLPE: Tvoj novi kostum !?! Odrezana glava na lovki hobotnice ? Lep kostum so ti dodelili v peklu, Huanito.

BULLDOG: Po glasu sodeč se me prav nič ne bojiš.

ČLAN TOLPE: Mrtev si.

BULLDOG: Zvezal sem te. Čisto fizično, kaj tega ne občutiš !?!

ČLAN TOLPE: V spanju, zahrbtnež.

BULLDOG: Ti si še večji zahrbtnež, nesnaga, za časa mojih živih dni. Sedel si na dveh stolih. Služil dvema gospodarjema.

ČLAN TOLPE: Vsi, ki smo delali zate, smo stopili na stran pravice. Oblaki črne magije so se razkadili in lahko smo razmišljali bistro. Da, drugi stol smo odrinili od sebe...

BULLDOG: Praviš, da sem brez človeških stikov.

ČLAN TOLPE: Mrtev si, Huanito. Vse, kar je ostalo od tebe, je odplaka, ki mora v prvo drenažno cev. Sodiš med fekalije.

BULLDOG: Mar res !?! Brez človeških stikov da sem... Novo družbo imam. Če so me ljudje zapustili so, tukaj na doseg roke, podgane. Poglej debele in velike so, kakor zajci.

ČLAN TOLPE: Res so velike in debele.

BULLDOG: Biološki odpadki na deponijah prispevajo k njihovi rejenosti. Ločevanje odpadkov, član tolpe, je devizna knjižica na kulinarčni banki podgan.

ČLAN TOLPE: Huanito, kaj nameravaš ?

BULLDOG: Specialiteta teh kožuhastih živali z elegantnim repkom so moška spolovila. Njihova posebna slast in strast so moška moda.

ČLAN TOLPE: Nesnaga mafajska mrtva, odveži me, takoj !

BULLDOG: Počasi, počasi, član tolpe, tudi ti se lahko umivaš z odličnim francoskim milom, kolikor hočeš, vendar ostaneš umazan, ker si se takšen že rodil. Umazan in smrdljiv...

ČLAN TOLPE: Ne odpenjaj mi hlač, ti pohotnež !

BULLDOG: Tukaj pri razporku se je nekoliko zataknilo.

ČLAN TOLPE: Ne počenjaj tega !

BULLDOG: Ljubezen nima spola. Novim prijateljem želim ponuditi mehko tvojih jajčk, naj zagrizejo. K njihovememu užitku dodam še rezino limone.

Šesti prizor

Na odru se pojavi Slavica.

SLAVICA: Potegni mu hlače nazaj in odveži ga !

BULDOG: Prosim !?!

ČLAN TOLPE: Od tebe vse živo beži, tudi podgane. Kmalu bosta od tebe zbežala še nebesa in pekel.

BULDOG: Hlače sem potegnil nazaj in zdaj !?! Kaj zdaj ? Kaj imaš ti pri tem ?

SLAVICA: Kostum boš moral vrniti nazaj v izposojevalnico zla.

BULDOG: Kaj držiš v roki ?

SLAVICA: Blagoslovljeno vodo.

BULDOG: Vrzi to proč, takoj !

SLAVICA: Ne, ne, ne, to bo padlo nate. Prav tako sol in deviško oljčno olje, ti spaka črne magije.

BULDOG: Vrzi to proč, takoj !

SLAVICA: Po tebi je, nakaza !

ČLAN TOLPE: Kako smrdi. Samo dim je še.

SLAVICA: Samo dim.

ČLAN TOLPE: Kaj ste mu naredili ?

SLAVICA: Izkoreninila sem to zlo, čeprav vsega zla nikoli ne izkoreniniš.

Na odru se pojavi višja sestra znanstvenica.

ČLAN TOLPE: Preveč ga je. Dobro, kdo pa stoji za vašim hrbtom ?

SLAVICA: Kako ?

ČLAN TOLPE: Nekdo stoji za vašim hrbtom. Žena...

SLAVICA: Pogledj, pogledj, kdo mi je sledil ! Žena iz laboratorija. Kaj pa dela medicinka v prostorih predmestne subkulture ?

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Subkultura nama je pobegnila iz zdrobljene epruvete. Bojim se, da bo subkultura prešla v glavno kulturo uničenja, če se ne bova lotile posla.

SLAVICA: Pravkar sem z malo manj znanstveno metodo izničila stvar s človeško glavo.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA : Zgleda, kot da obglavljena človeška glava leži v luži kisline.

ČLAN TOLPE: To je glava zlikovca, glava Huanita. Smrdi po napalmu, kakor sodobne kemične vojne. Dami, odvežita me.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Seveda.

ČLAN TOLPE: Rad bi vama ponudil mesto na tem sedežu, vendar je tukaj vse polno podgan.

SLAVICA: Mar jih nisem spodila ? So še zmeraj...

ČLAN TOLPE: Ne, ne, vračarka, podgane se vračajo.

SLAVICA: Pogledjte, glava Huanita se obrača v luži.

Odrezana glava se resnično obrne okoli svoje krožne osi. Iluzionističen prizor.

HUANITO: Mrtev sem in to je vaš največji problem, mar ne !?!

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Potrebovali bomo metalec ognja, da bo ta glava dokončno zoglenela in zaprla usta.

SLAVICA: Skuriti moramo to strupeno gobezdalo.

ČLAN TOLPE: Katera kri zaliva to odrezano glavo ?

BULLDOG: To bi pa lahko vedel, kamerad. No, nekdanji kamerad. Kri mladih podgan in miši; ta je polna pomlajevalnih sestavin in napitkov. Oh, nektar živalske plazme.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Katerih pomlajevalnih napitkov ?

BULLDOG: Pomlajevalnih encimov. Karnozina.

VIŠJA SESTRA ZNANSTVENICA: Zlo je učeno.

SLAVICA: Podkovano z znanjem.

ČLAN TOLPE: Dokopati se moramo do metalca ognja, da skurimo to spako.

BULLDOG: Rad bi popil skodelico črnega čaja z mlekom, preden se v zubljih ognja odpre moja čeljust in z gorečim jezikom spregovori: »Mrtev sem in to je vaš največji problem, mar ne !?!

SLAVICA: Vi se celo norčujete iz svojega klavnega položaja, ampak to ne bo ravno prijeten in imeniten ogenj v kaminu.

BULLDOG: Morebiti grajskem kaminu !?! Vem. Če smo že pri imenitnih navadah bi rad popil tako zaželjeno skodelico črnega čaja.

SLAVICA: Nič več. Skurili ti bomo to mafijsko glavo.

BULLDOG: Skodelico črnega čaja, prosim, postreženo v odličnem porcelanastem servisu.

ČLAN TOLPE: Smo pa imenitni v tako klavnem položaju. S čim si boš sedaj nesel pijačo k ustom, Huanito ?

BULLDOG: Če bi imel še lovko hobotnice bi ti stisnil vrat, tako pa...

ČLAN TOLPE: Tako pa ti bodo moje žive roke skurile to tvojo pregrešno mrtvo črno glavo.

Član tolpe nameri metalec ognja, ki ga je staknil v odrskem kotu; v buldogovo glavo. Lava ognja zajame glavo mrtvega mafijca Armina Huanita.

Buldogova glava, glava mrtvega Huanita je vsa v plamenih, zublji sikajo iz očesnih duplin. Čeljusti se smejoče odpirajo in zapirajo; iz ust pa obilno, znatno sika ogenj. Iluzionističen prizor kot poseben odrski efekt.

Zbrani gledajo v gorečo glavo.

ČLAN TOLPE: Smejoča glava Huanita v plamenih je nekaj najstrašnejšega kar sem videl v zadnjem času.

SLAVICA: Ko takole gledam gorečo glavo mafijca, se mi prebujajo občutki, da je tudi on bil nekoč otrok, ki je hotel sebi in drugim najboljše. Nekdo je otroku pokazal kriva pota..

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Niso otroci zmeraj tako dobri kot se zdi.

SLAVICA: Kolegica, veliko dela naju čaka. Mlade fante je spolno izkoristila.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Veliko dela naju čaka. Njihovi odrezani organi so mašili grajske odtokke. Sedaj pa se pojavlja kot prikazen sredi noči.

Višja sestra, znanstvenica vzame v roke marjetico in prične trgati njene lističe.

VIŠJA SESTRA, ZNANSTVENICA: Naj nadaljujem z delom. Naj odneham. Naj nadaljujem z delom. Naj odneham. Naj nadaljujem z delom. Naj odneham. Naj nadaljujem z delom. Naj odneham. Naj nadaljujem z delom.

Čez oder vijuga, kakor kača, pol metrska lovka hobotnice.

Sedmi prizor.*Zaključni oris in opis močvirskih dogajanj in vzdušja*

GLAS IZ ODRSKEGA TRANZISTORJA (tokrat prihaja iz zaodrja):

Poletje je in močvirni svet se kopa v smetanasti svetlobi in rastlinski bujnosti. Vlažna vročina spominja na monsunsko podnebje. Od vsega dežja, ki pade na zemljo, resnično najbolj diši poletni dež. Močvirje se po dežju resnično razdiši; zmes svežine in vlažnega zelenila.

Modrikasto se svetlikajo krilca kačjega pastirja v svetlobi julijskih dni, azurna svetloba presije skozi utripajoča krilca in za opazovalca močvirnega sveta je to fantastičen in prelep prizor. Veliki močvirni polž lazar se slini v zelenilu, pod njim valuje in se peni žabji mrest. Prizori so polni naravne poletne poezije.

Še danes iz otroške igre vstane sprevržena grofica. Otroci, ki se igro igrajo, še ne vedo za moč spolnosti, za njih so grofičina usta polna mrtvih ličink kačjega pastirja.

Grofica se pogosto izvije iz jesenske megle; s tem pa tudi naša pripoved, ki jo je moč zasukati na začetek. To dopuščajo hlapi močvirnega plina...

Glas iz odrskega tranzistorja mrkne, s tem pa tudi svetloba na odru.

K o n e c d r a m e – s l o v e n s k a v e r z i j a